

Grönstrukturplan

för

Karlskrona Kommun

- en del av Karlskronas nya översiktsplan!

Godkännandehandling 2010-06-30

INNEHÅLL

1. INLEDNING	4
1.1 Bakgrund och syfte.....	4
1.2 Vad menar vi med grönstruktur och andra centrala begrepp?	5
1.3 Den gröna strukturen kontra den blå strukturen.....	8
1.4 Metodiskt upplägg för studien.....	8
1.5 Hur ska planen användas?	9
1.6 Lagstiftning och genomförande	10
2. HUR SER GRÖNYTESTRUKTUREN UT I TÄTORTERNA?	12
2.1 Tillgång till rekreationsstråk inom fokusområdet	12
2.2 Tillgång till gröna stråk och grönytor inom respektive kartdel.....	14
3. VÄRDERING AV DAGENS GRÖNSTRUKTUR	32
3.1 Vilka kvalitéer har kommunens grönytor?.....	32
3.1.1 Grönyteklassernas värden	32
3.1.2 Detaljerad värdering av några olika typer av grönytor i Karlskrona.....	33
3.1.3 Områden och spridningskorridorer av särskilt ekologiskt värde	38
3.2 Hur är tillgängligheten till grönytor?.....	43
3.2.1 Bristanalys för vissa typer av grönytor	43
3.2.2 Grönytetillgång, nåbarhet och grönyte kvalitet, sett utifrån olika bostadsområden. 51	
3.2.3 Grönytetillgång, nåbarhet och grönyte kvalitet, sett utifrån skolmiljöer och äldreboenden	61
3.3 Hur karlskronaborna värderar sin grönstruktur - resultat från brukarvärderingar.....	64
4. FÖRSLAG PÅ UTVECKLING AV EKOLOGISKA VÄRDEN	65
4.1 Förslag på utveckling av ekologiska spridningskorridorer	69
4.2 Förslag på hur man kan öka kunskapen och förståelsen för gröna miljöer.....	70
5. HOT OCH INTRESSEKONFLIKTER	72
5.1 Hot gentemot grönytor med tanke på förestående utbyggnad och ändrad markanvändning	72
5.2 Intressekonflikter mellan olika typer av användning av grönytor.....	72
6. ÖVRIGT	73
6.1 Ord och begrepp.....	73
6.2 Referenser och annan litteratur	74
6.3 Medverkande	75
BILAGOR	76
Bilaga 1 Landskapsanalys	
Bilaga 2 Åtgärdsförslag	
Bilaga 3 Specifikation avseende begreppet ”naturvärden” i tabell 1	
Bilaga 4 Klassningsprotokoll för grönyte kvalitén Karlskrona Grönstrukturplan 2008	
Bilaga 5 Resultat av brukarvärdering	
Bilaga 6 Kartbilaga i A3-format	

1. INLEDNING

1.1 Bakgrund och syfte

Genom PBL-utredningen från 1994 blev det fritt fram för varje enskild kommun att bestämma över de utomhuskvaliteter som man ville ge sina invånare. En god utomhuskvalitet förutsätter att kommunen drar upp egna riktlinjer i översiktsplaneringen och detaljplaneringen och att det finns personer som följer upp dessa riktlinjer genom hela planeringsprocessen. Visionen är att göra det möjligt för så många som möjligt att kunna få en vardaglig kontakt med naturområden genom att ta sig till fots, per cykel eller genom att använda sig av allmänna kommunikationer (Bucht & Persson 1994). Den gröna strukturen är viktig för människors hälsa, fritidsaktiviteter, rekreation, för den biologiska mångfalden, luftkvalitet, klimat och avrinning. Den är också viktig för den kulturella identiteten och för stadens gestaltning. En regions, en kommuns eller en stadsdels grönstruktur är alltså en minst lika viktig resurs för utveckling av välfärd och livsmiljö som bebyggelsestruktur och annan infrastruktur (Boverket, 2007).

Grönytors bruksvärden är kopplade till tillgängligheten och kan undersökas med hjälp av olika brukarvärderingar. Att ha fokus på förbättring och på dem som har det sämst ställt när det gäller grönytetillgång är relevant då man ska planera staden som livsmiljö. Det som beskrivs måste kännas relevant för människors livsvärld. Mått eller normer kan bara användas och förstås mot ett givet sammanhang. Detta sammanhang måste kontinuerligt undersökas i dialog mellan planerare, tjänstemän, politiker, näringsliv och allmänheten. En allmänt accepterad norm för grönytetillgång ska betraktas som ett redskap. Detta redskap kan användas för att få olika aktörer i en planeringsprocess att se om deras förslag eller krav är rimliga utifrån en rad olika aspekter viktiga för en hållbar utveckling. (Ståhle, 2005)

Detta planeringsunderlag ämnar beskriva grönytetillgången i främst Karlskonas urbana områden ur individens livsvärldsperspektiv. Vi försöker här kombinera de fysiska egenskaperna hos stadens olika platser och grönytor med funktionerna i syfte att besvara frågor som: ”vad är grönytor bra för?” eller ”hur kan grönytor användas?”. De juridiska formella språkbruket står alltså inte i centrum för detta underlag.

Ett sätt att hävda vikten av grönplanering är att lyfta fram mångfunktionalitet. Att kartera de sociala, ekologiska och kulturella värdena är alltså endast ett första steg i grönplaneringen. För att dessa värden ska fylla en funktion måste de vara tillgängliga. Förtätning och exploatering kan leda till en fragmentisering som försämrar stadsstrukturens kvalitet, effektivitet och tillgänglighet. En effektiv förtätning av staden kräver ett kunskapsunderlag som bl.a. bygger på de lokala användarnas erfarenheter och behov. Det finns alltså en poäng med att fler intressen och aktörer får komma till tals tidigare i planeringsprocessen. Viktigt är också att planeringsprocessen tillåter tid och plats för närvaro av så många berörda som möjligt. Det tar tid att bygga upp förtroende för planeringsprocessen men detta förtroende är nödvändigt för att en gemensam läroprocess ska kunna initieras där lokalt anpassad kunskap om miljömål och fysiska strukturer i planeringen kan utvecklas. Planeringsdialogen kan fungera som en väckarklocka när det gäller miljöproblem som kan påverkas av fysisk planering. En sådan ”dialogplanering” skulle också se till att gröntestrukturen blev kvalitativt, samhällsekonomiskt och effektivt distribuerad i staden, så att marknadens aktörer och stadens invånare får största möjliga frihet att välja bostadsmiljö, arbetsmiljö dvs.

livsmiljö. (jmf Ståhle, 2005) På så sätt kan Karlskrona få en natur som är väl integrerad med stadens övriga strukturer, som har hög kvalitet, som är lätt att nå och bidrar till hållbar tillväxt samt ökad välfärd.

1.2 Vad menar vi med grönstruktur och andra centrala begrepp?

Det som utmärker staden Karlskrona är ett sprickdalslandskap som delar in innerstaden i ”bebyggelseöar” åtskilda av öppna fjärdar och bildar en skärgård av stadsdelar. Det som skiljer stadsdelarna åt är dock inte endast vatten utan även breda gröna stråk och trafikleder. Detta stadslandskap är i hög grad resultatet av stadsplanering men en hel del mark hamnar ofta utanför stadsplaneringens planer och program.

Grönstruktur och grönstrukturplan

Begreppet grönstruktur introducerades i svensk lagstiftning under tidigt 1990-tal för att betona grönskans strukturerande betydelse i staden. Grönstrukturbegreppet utesluter dock ofta obebyggd mark som inte är ”grön” dvs. mark som kan vara skolgårdar, lekplatser, bollplaner eller impediment (”skräpmark”). De insatser som görs för att samla kunskap om och finna riktlinjer för utvecklingen av tätortsnära grönområden kan kallas grönplanering. Att ta fram en grönstrukturplan handlar om att sammanställa kunskaper om det ”gröna” i staden och visa på grönområdenas roll för staden och dess invånare. (Lundgren, Alm et al., 2004). Det kan tyckas vara orättvist att inte Karlskronas belägenhet i skärgården och därmed allmänt goda vattenkontakt gett generellt utslag i bedömningarna, men grönstrukturplanen värderar i första hand tillgången till gröna områden av olika slag (se även kapitel 1.3).

*Boverkets (1994) lista
över grönstrukturens funktioner.*

Sociotoper och gåturer

Begreppet sociotop kan användas då man talar om platser för människor, oavsett om de är hårdgjorda eller gröna (Ståhle 2000). Grönrytors bruksvärde d v s vad de har för funktion och

betydelse för människor kan värderas både utifrån ett expert- och brukarperspektiv. Expertvärderingen baserar sig på fältstudier och bedömning av grönytors användning och bruksvärde. För detta kan observationsprotokoll användas. För att nå brukarna och deras värdering av samma grönytor kan man på olika sätt involvera dem. I den här planen har s k gåturer använts för denna brukarvärdering. Gåtur-metoden kommer från Danmark och innebär att man promenerar (alt. cyklar, åker buss etc) i det aktuella området. Metoden har i det här arbetet inneburit att de personer, som responderat på annons och utskick till föreningar om gåturerna, har gått och cyklat runt tillsammans. Vi har följt en i förväg utstakad rutt och stannat på utvalda ställen. Vid dessa ställen har var och en skrivit ned egna reflektioner kring de funktioner och värden som presenteras utifrån expertperspektivet på platsen. Även problem, förutsättningar och visioner för platsen har diskuterats. Gåturens ledare har verkat som moderator och fört processen framåt. Efter gåturen har allas samlade intryck från turen gått igenom. Anteckningar gjordes också för att dokumentera gåturen. Metoden har visat sig vara ett snabbt och enkelt sätt att få indikationer på hur olika miljöer värderas av de människor som nyttjar dem.

Sociotopanalys

Genom att vi här knyter grönstrukturbegreppet till stadslandskapsnivån och dess planering utifrån olika funktioner, blir sociotopanalysen viktig. Arbetet med sociotopanalysen har gått till på följande sätt: Med utgångspunkt från vad som framkommit under landskapsanalysen samt natur- och kulturmiljöanalysen har vi såsom ”experter” gjort en avgränsning av områdets olika ytor och karaktärer utifrån vilka funktioner och värden dessa bedöms ha, liksom vem/vilka som är dess användare. I nästa steg stäms denna preliminära indelning av genom en brukarvärdering. Denna utförs alltså genom s k ”gåturen”. Utifrån vad som framkommit under gåturerna har grönstrukturens värden och brister slutgiltigt analyserats. Där så krävts har också analyserna reviderats utifrån vad som framkommit.

Bostadsnära natur

Boverket betonar begreppet ”bostadsnära natur” eftersom detta begrepp tar sin utgångspunkt i bostaden. De bostäder som finns i stadsdelar och tätorter har olika karaktär och förutsättningar när det gäller tillgången till natur- och kulturlandskapet såväl som till anlagda grönområden, bostadsgårdar och parker. Bostadsnära natur ingår i grönstrukturen men all grönstruktur är inte bostadsnära. Att säkra tillgången till bostadsnära natur omfattar enligt Boverket tre aspekter som alltid måste vägleda den fysiska planeringen:

- tillgång; beskrivning av den faktiska resursen/grönstrukturen,
- närhet; den faktiska tillgängligheten till resursen/grönstrukturen,
- kvalitet; resursens/grönstrukturens omfattning, innehåll och värden.

Den bostadsnära naturen ska vara möjlig att nå till fots från bostaden och i forskningen har 300 meter visat sig vara ett gränsvärde för hur långt man är beredd att gå till ett grönområde. (Boverket, 2007) I detta planunderlag har detta avstånd minskats till 200 meter eftersom det enligt praxis för trafikplaneringen visat sig att barriäreffekter påverkar det faktiska avståndet mellan grönyta och bostad. Denna minskning görs alltså som en kompensation för att gränsvärden i kartunderlag ofta baseras på den s k. fågelvägen mellan grönyta och bostad. Äldre och barn går ofta långsammare vilket innebär att avståndet bör vara kortare än 300 meter. (Grönplan för Malmö, 2003)

Naturvärden

När man talar om gröna ytor i staden och på landsbygden måste detta relateras till naturvärden eftersom grönstrukturen är en förutsättning för ett rikt och varierat utbud av arter och biotoper. De naturmiljöer som finns på landsbygden har ett stort biologiskt värde men även stadens gröna miljöer är viktiga för många växt- och djurarter. I stadsnaturen kan ett rikt utbud av arter och biotoper utvecklas, vilket kan komplettera landsbygdens gröna värden. Grönstrukturen behöver hänga samman eftersom enskilda isolerade områden leder till sämre förutsättningar för att bevara inte bara naturupplevelser och förståelse för naturen utan också den biologiska mångfalden. Växter och djur kan sprida sig och ekosystemens funktioner och processer kan upprätthållas.

Ekologiska värden och processer

Artrikedomen i Karlskrona ligger väl i klass med Blekinges mest artrika naturreservat och detta gör staden unik. (Isacsson, 2005). Det finns alltså stora värden att bevara. Men naturvård behöver inte bara handla om att värna arter och biotoper. Funktioner och processer kan också vara en viktig del av naturvården. Vid omställningen till en hållbar utveckling spelar grönstrukturen en avgörande roll för hantering av vatten, luftkvalitet och lokalklimat. Vegetationen i grönstrukturen har härvid många och viktiga ekologiska funktioner. Till exempel kan grönområdena ha en vattenupptagande förmåga, som gör att erosionen minskar och infiltrationen ökar, vilket också har en renande effekt på vattnet. Beroende på grönområdenas karaktär kan de också ha en vind- och bullerdämpande effekt, öka luftfuktigheten, minska temperaturskillnader och avleda kallströmmar. Dessa klimatförbättrande egenskaper gör utemiljöerna mer behagliga att vistas i. Ytterligare en ekologisk aspekt på grönstrukturen är dess renande effekt, dvs. dess förmåga att binda dammpartiklar och skadliga ämnen samt att avge syre. (Grönstruktur- och naturvårdsprogram för Lunds kommun, 2006).

Kulturhistoria

De gröna miljöerna har också en viktig kulturhistorisk betydelse eftersom historiska spår på olika sätt ofta är kopplade till grönstrukturen. Äldre parker, kyrkogårdar, alléer eller en vackert utformad bostadsgård kan ha stor betydelse för ett områdes identitet, särprägel och användning. (Boverket, 2007) I Karlskrona finns ett tydligt samband mellan stadens historia som militärt skeppsvarv och dagens biologiska mångfald. På 1690-talet bestämde kungens att alla ekar längs sydöstra Sveriges kuster i allmänhet och i Karlskronatrakten i synnerhet skulle sparas av strategiska skäl för att kunna tas i anspråk för skeppsbyggnad i krislägen.

Sociala värden och mänskliga behov

För barn utgör grönytor viktiga miljöer för lek och fysisk aktivitet och inlärning. Utanför hemmet börjar den stora världen för barnen och det är här som de på egen hand börjar sina utforskningar, möter andra och skapar sig ett större fysiskt och socialt sammanhang. Tillgången till naturlika lekområden är alltså en viktig förutsättning för barns utveckling och är en viktig pedagogisk resurs. Grönstrukturen kan länka samman ett fragmenterat stadslandskap och bidra till rumslig och social integration. De gröna områdena kan utgöra stimulerande miljöer för möten. En grönstruktur av hög kvalitet är tillgänglig och nåbar oavsett kön, etnicitet, funktionshinder socioekonomisk status och ålder. Grönstrukturen är människan livsmiljö där plats ges för lek, ensamhet, samvaro, inspiration, dagdrömmeri och

odling m.m. Här utvecklas vår förståelse för naturen och dess resurser. Det måste finnas faktiska och upplevda gånger in i grönstrukturen för att människor ska lockas ut och känna sig välkomna. Men det räcker inte enbart med åtgärder i den fysiska miljön som ökar tillgängligheten det krävs också medveten handling av individen som bygger på kunskap. (Boverket 2007)

1.3 Den gröna strukturen kontra den blå strukturen

Det kan inte nog understrykas att tätorten Karlskrona präglas av dess läge i skärgården och därmed dess närhet till vatten. Detta ger såväl besökare som invånare bilden av Karlskrona som ”staden på vattnet”. Vattnet berikar syn-, hörsel- och doftupplevelserna och ger mer eller mindre storslagna vyer och utblickar. Förekomst av vatten intensifierar även upplevelsen av årstidernas olika särprägel.

Vatten utövar en magnetisk attraktion på människan som är utan konkurrens från andra material eller element (Kaplan & Kaplan, 1989). Detta gör att människor gärna vistas, möts och samlas vid vatten. På så sätt fyller platser med vatten en viktig social funktion både när det gäller att främja spontana möten och att utgöra ett gemensamt mål.

Många karlskronabor har dessutom tillgång till egen brygga varifrån bad och fiske och annan rekreation kan bedrivas.

Detta värde av den blå strukturen vägs inte in i grönstrukturplanen mer än till viss del. Närhet till vattenmiljöer premieras i värderingen, men det går inte att till fullo göra jämförande värderingar mellan vattenmiljöer och gröna miljöer. Detta på grund av att de är så väsensskilda till sin karaktär, funktion, användning och tillgänglighet. Vissa kommuner gör en särskild ”blåstrukturplan” för att analysera, värdera och utveckla sina vattenmiljöer.

1.4 Metodiskt upplägg för studien

Inventering av såväl hela kommunens landskap som fokusområdets grönstruktur (se karta 2.2) har genomförts via studier av underlagsmaterial (se referenser och litteratur) och dels via detaljerade fältobservationer. Landskapet analyseras och värderas avseende dess struktur, komplexitet och karaktär och dess tållighet för olika typer av förändringar bedöms översiktligt. Dessutom har dokumentation enligt ett klassningsprotokoll för olika grönytor utförts (se bilaga 4). Protokollets syfte är att på ett metodiskt sätt få fram en kvalitativ och kvantitativ stöd för bedömning av grönytor i Karlskrona tätort. Underlaget till protokollet har tagits fram via studier av andra kommuners/städers analyser och anpassats efter de förutsättningar som Karlskronas grönytor uppvisat. Ett antal kunskaps-, upplevelse- och bruksvärden har identifierats och grönyttekvalitén har expertvärderats utifrån dessa värden. För naturvärdena har ytterligare kriterier beaktats för att särskilja de ytor med högt värde från de med visst värde (se bilaga). Det har inte varit möjligt att klassificera alla grönytor inom tätorten utan ett urval av olika representativa typer och storlekar med varierande geografisk placering har gjorts för att ge ett stöd för en bedömning av de mest komplexa områdena.

Utifrån resultatet från grönytekvalitén har områdena bedömts i två grova kategorier: hög- respektive lågkvalitativa områden. Utifrån dessa kategorier har tillgång eller brist på grönytor bedömts för olika bostadsområden som angränsar till den specifika bedömda grönytan (se tabell 2). Beroende på de olika bostadsområdenas täthet avseende bebyggelsen har det genererat olika startpoäng. Glesare bebyggelse, typ villastad, har högst startpoäng och typen innerstad har lägst. Tanken är att grönytor inom den egna fastigheten (trädgårdar, bostadsgårdar etc) är ett viktigt komplement till de offentliga gröna ytorna, ibland också en kompensation för offentliga ytor som saknas. Olika aspekter som beaktats i brist/tillgång bedömningen har varit:

- tillgång/brist på olika sorts grönytor (gröningar, grannskapsparker och naturområden)
- barriäreffekter såsom vägar och järnvägar
- utsikt över eller närhet till vatten
- anknytning till grönstråk

I vissa fall kan en högkvalitativ grönyta i ett område inte kompensera för bristen på tillgång till grönytor i andra närbelägna bostadsområden. Observera att nära kontakt med vatten premierats vid poängsättningen. Dock har inte Karlskronas belägenhet i skärgården och därmed allmänt goda vattenkontakt gett generellt utslag i bedömningarna. Detta eftersom grönstrukturplanen i första hand bedömer tillgången till gröna områden av olika slag.

Slutligen har en samlad bedömning gjorts för grönytekvalitén, tillgång eller brist på grönområden, hot/intressekonflikter inom området, utvecklingspotential samt förslag på åtgärder för området.

Denna grönstrukturplan har som mål att så långt som möjligt belysa situationen utifrån den enskilde individens perspektiv och ge svar på frågan: Vilken tillgång till gröna miljöer har jag i min vardag? Detta angreppssätt visar sig kanske tydligast i de avsnitt som redovisar grönytetillgång och kvalitét i Karlskronas alla olika bostadsområden samt de flesta skolor, daghem och äldreboenden i kommunen. Genom att kvalitét och brister redovisas på detta sätt blir det lätt att se var behovet av förbättring av grönstrukturen är som störst och gör som störst nytta. Vidare är det möjligt att utifrån underlaget belysa effekter och möjligheter vid eventuella exploateringar.

1.5 Hur ska planen användas?

Grönstrukturplanen är att betrakta som en kunskapsbas och ett underlag för beslut i en rad sammanhang där gröna områden och värden berörs. Inte minst är det ett värdefullt underlag vid avvägning mellan olika intressen i översikts- och detaljplaneringen.

I sin översiktsplan tar kommunen ställning till hur områdena och grönstrukturen ska utvecklas. Som underlag i arbetet upprättar man ett planeringsunderlag för grönstrukturen som ger kommunen kunskap om, och helhetssyn på, de gröna områdenas betydelse för den egna kommunen. Grönstrukturplanen är ett underlag för översiktsplaneringen och utgör ett planeringsunderlag i syfte att uppnå en samlad strategi när det gäller att säkerställa de gröna värdena i planeringen. Planen utgår från människornas behov av naturupplevelser och naturen som pedagogisk resurs, vilket har en stark koppling till behovet att bevara och förstärka den biologiska mångfalden. En biologisk mångfald för rekreations- eller undervisningssyfte skiljer

sig från en biologisk mångfald för att skydda arter från utrotning. Bevarande av våtmarker och tät snårvegetation kan ha stor betydelse för den biologiska mångfalden och den diversitet som står i biologins intresse. Grundläggande för att få ut människor i naturen är dock hög tillgänglighet och viktiga aspekter blir då bl.a. hur barn, handikappade och äldre kan få sina behov av utevistelse tillgodosedda.

Hur grönplaneringen fungerar i en kommun handlar om resultaten på plats, alltså hur grönytorerna och deras kvaliteter tas tillvara i praktiken. Grönstrukturplanen kan användas på olika sätt:

- som ett övergripande policydokument som används av planhandläggare och politiker som underlag i översiktsplaneringen och som stöd i detaljplaneärenden.

- som ett underlag för det praktiska skötsel- och anläggningsarbetet vilket används mest av parkplanerare.

- för att möjliggöra en rättvis bedömning som grundar sig på en helhetssyn på grönfrågorna i förhållande till andra intressen,

- för att ägna mer uppmärksamhet åt hur förskolor och skolor kan utnyttja grönområden som lärande resurser, hur otrygghet och trafik påverkar tillgänglighet och hur rekreationsmiljön kan förbättras genom till exempelvis bullerminskningar och avskärmningar.

Själva dokumentet är ofta inte är det viktigaste resultatet av arbetet med en grönstrukturplan, utan att frågor om grönstruktur behandlas och lyfts upp till diskussion. Ett viktigt resultat av att olika grupper är delaktiga i arbetet med grönstrukturplanen, är att dialogen kan hjälpa till att överbrygga konflikter och öka möjligheterna till samsyn mellan tjänstemän och politiker, samt mellan olika sektorer och aktörer. Det är alltså viktigt att knyta ihop grönstrukturen med andra stadsplaneringsfrågor.

1.6 Lagstiftning och genomförande

Som sades inledningsvis så blev det genom PBL-utredningen 1994 fritt fram för varje enskild kommun att bestämma över de utomhuskvaliteter som man ville ge sina invånare. I detta sammanhang ska det dock betonas att PBL:s 2 kap. säger: att inom områden med sammanhållen bebyggelse ska bebyggelsemiljön utformas med hänsyn till behovet av parker och grönområden. Det är viktigt att framhålla att översiktsplanen ska fungera som kunskapskälla och styrdokument för utvecklingen av bebyggelse, infrastruktur och miljö. Vidare säger PBL:s 3 kap att: om mark tas i anspråk för bebyggelse som innehåller bostäder, daghem, skola eller dyl. ska det finnas tillräcklig friyta som är lämplig för lek, utevistelse på tomten eller på utrymmen i närheten av denna. (www.notisum.se)

Miljö kvalitetsnormerna i miljöbalken infördes för att genomföra EU:s miljölagstiftning och de nationella miljö kvalitetsmålen. Miljö kvalitetsnormerna, som har miljö- och naturvetenskaplig grund och främst behandlar gränsvärden för föroreningar, har haft stor betydelse inom svensk planeringspraktik och politik. I Sverige har vi dock inga miljö kvalitetsnormer för grönytetillgång, men vad vi vet är att normer måste vara effektiva och förankrade för att de ska gälla och användas. Det bör därför finnas ett geografiskt och

sakligt kunskapsunderlag som gör det möjligt att bedöma olika förändringars inverkan och påverkan på miljön, inte enbart från en viss plats utan i ett större sammanhang.

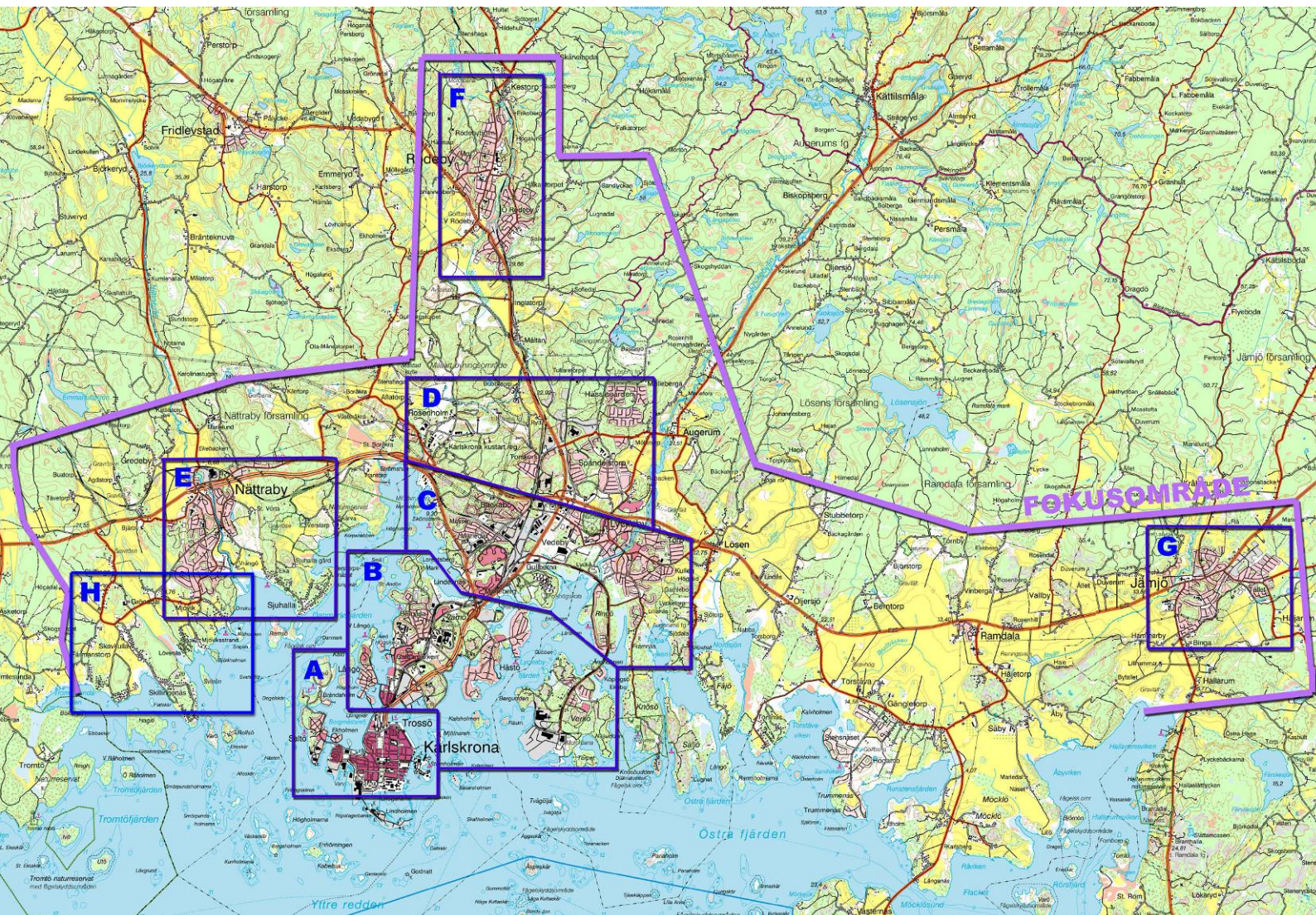
Som grund för planeringen av bebyggelse och infrastruktur behövs i regel en landskapsanalys. Något som betonas av Riksantikvarieämbetet i samband med slutredovisning av regeringsuppdraget: *Förslag till genomförande av den europeiska landskapskonventionen i Sverige*. (Riksantikvarieämbetet, 2008) Med landskapsanalysen som underlag kan en bättre avvägning göras mellan naturen och stadens övriga tillgångar så som bebyggelse, energitillförsel, transportnät, näringsliv samt det sociala och kulturella kapitalet. Det är bl a därför som denna grönstrukturplan innefattar en kommunövergripande landskapsanalys.

Genomförandet av de åtgärdsförslag som ges i denna grönstrukturplan ska ses i ett långsiktigt perspektiv och i samverkan med andra planer och program. Kommunen måste driva på arbetet med genomförandet även om andra aktörer ska uppmuntras att genomföra sådana förbättringar som ligger utanför kommunens ansvarsområde. En strategi för genomförande av grönstrukturplanens åtgärdsförslag skulle kunna innefatta följande:

- Implementering av planen i översiktsplanen
- Implementering av planen genom informationsmöten och workshops med berörda nämnder och förvaltningar
- Regelbundna markägarkontakter
- Återkommande seminarier, konferenser, exkursioner där allmänheten bjuds in
- Integrering av planen i kommunens strategiska miljö- och kulturmiljöarbete
- Aktivt sökande av extern finansiering (EU, Staten, Region Blekinge m.fl.) för genomförande av olika åtgärder
- Prioritering och årlig redovisning av kommunala åtgärder för grönstrukturen.

2. HUR SER GRÖNYTESTRUKTUREN UT I TÄTORTERNA?

I de följande kapitlen fokuseras på den kustnära, mer tätbebyggda del av kommunen, nedan benämnd "fokusområdet" samt i karta 2.2 avgränsad med lila linje. Fokusområdet är i sin tur uppdelat på en rad kartblad (A-H), i karta 2.2 redovisade med blå linjer.

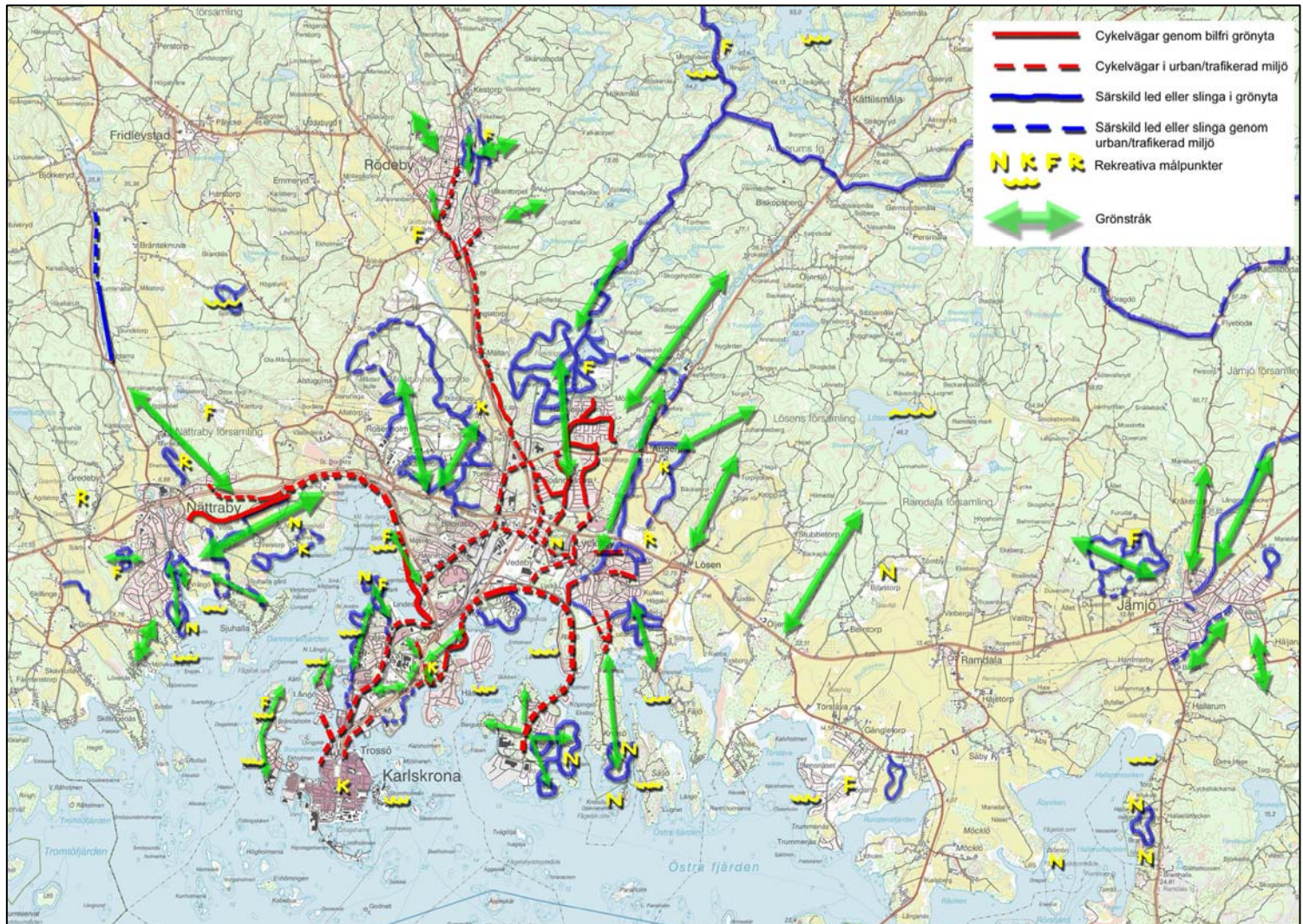
Karta 2.2 Grönstrukturplanens fokusområde med indelning i kartdelar.
(Samtliga kartor finns även i kartbilagan)

2.1 Tillgång till rekreationsstråk inom fokusområdet

På karta 2.2.1 nedan redovisas, på en översiktlig nivå, leder och stråk av följande kategorier:

- Cykelvägar genom bilfri grönyta
- Cykelvägar i urban/trafikerad miljö

- Särskilda rekreationsleder eller -slingor i grönyta, såsom löpslingor, vandringsleder, kanotleder, ridvägar.
- Särskilda rekreationsleder eller -slingor genom urban/trafikerad miljö
- Rekreativa målpunkter som badplatser, friluftsområden och värdefulla naturområden
- Gröna, mer eller mindre sammanhängande terrängstråk (som man kan röra sig längs utan att det är en led eller gångväg), vilka också fungerar som spridningsstråk för växter och djur

Karta 2.2.1 Redovisning av befintliga rekreationsstråk inom fokusområdet. N=Naturområden, K=Kulturmiljöer, R=Fornlämningar, F=Friluftaktiviteter, vågtecknet=friluftsbad (Samtliga kartor finns även i kartbilagan)

2.2 Tillgång till gröna stråk och grönytor inom respektive kartdel

Klassificering av olika grönytetyper

På de följande kartorna beskrivs förekomsten av olika gröna ytor av intresse för allmänheten. Till detta räknar vi alla ytor som det finns *ett existerande eller potentiellt allmänt intresse av att vistas eller röra sig i*. Det är svårt att göra en exakt definition av vilka ytor som hör hit, men vi har utgått ifrån ett "allmansrättsligt" perspektiv, vilket betyder att vi inte har tagit med uppenbart privata och inhägnade ytor (t e x trädgårdar), inte heller "halvprivata" ytor av typen bostadsgårdar, men att vi ibland redovisar ytor som förvisso är privat mark, men som inte ligger i direkt anslutning till bebyggelse och därför *kan uppfattas som* allmän mark. Ytor i anslutning till industrier och företag räknas oftast inte med, dock redovisas vissa ytor med industriell karaktär där det av åtminstone vissa intressegrupper kan upplevas som attraktivt att vistas, t e x kajer eller övergivna industriområden. När det gäller ytor i anslutning till riktigt stora vägar samt järnvägar har vi inte tagit med ytor som helt kringgärdas av trafik (eftersom potentialen för att utveckla vistelsevärden här är nästan obefintlig), men däremot en del andra ytor som har potential att utvecklas till vistelsevärdiga ytor.

I kartorna nedan redovisas ytor av följande kategorier:

- Natur med mycket höga naturvärden
- Natur med höga naturvärden
- Övrig natur (utom sumpskog)
- Våtmark eller sumpskog
- Ängs- och hagmark
- Hällmark, öppen strandmark
- Park med hög standard
- Park med "vardagsstandard"
- Park av enklaste slaget
- Gaturum med grönkvalitéer
- Idrottsytor
- Skolgårdar
- Koloniområden, kyrkogårdar, sjukhusparker och andra liknande områden med begränsad tillgänglighet
- Kajer, båtuppställningsplatser
- Ruderatmark, skyddszoner etc

I kartorna redovisas även leder och stråk av följande kategorier:

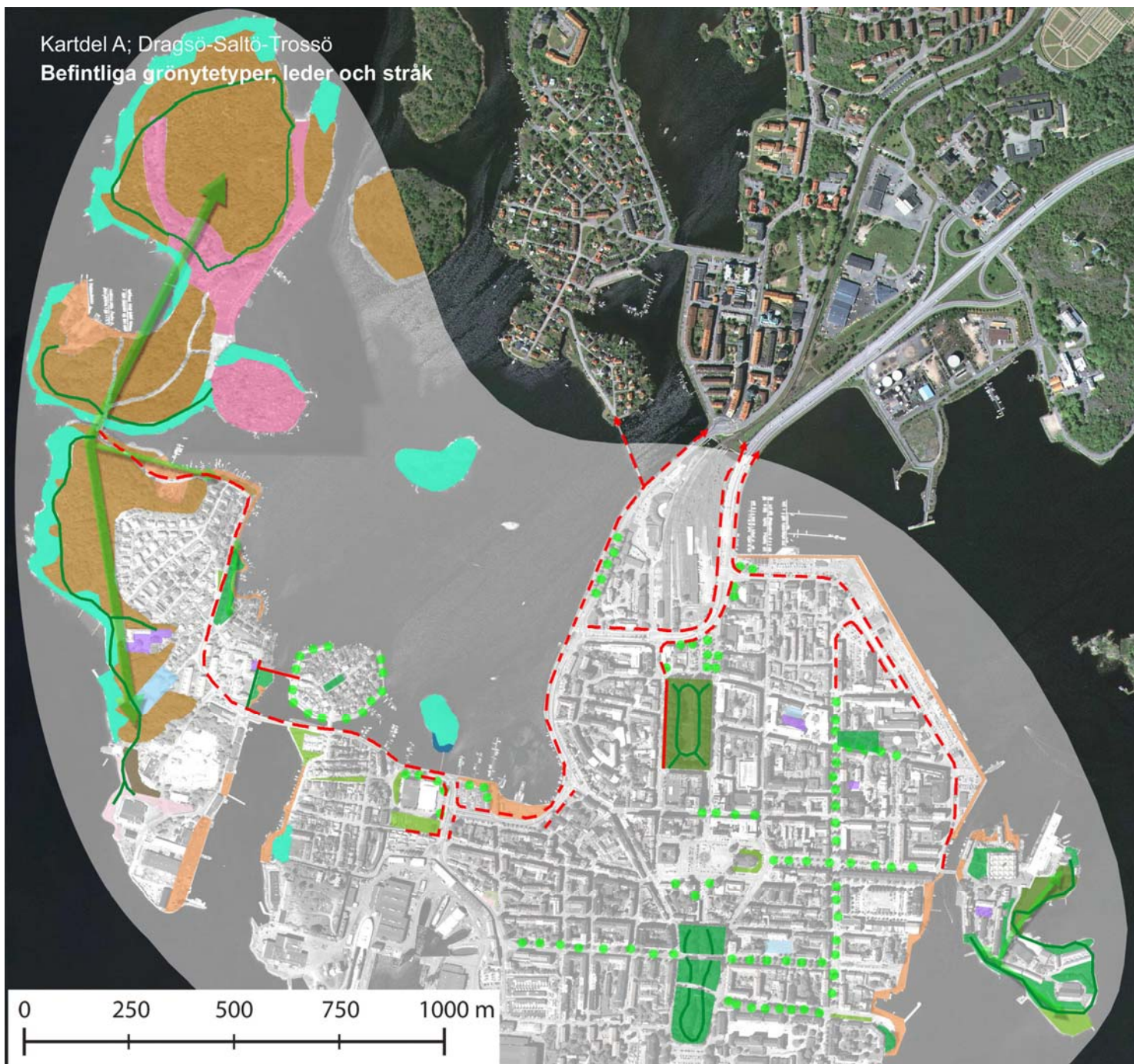
- Gång- och cykelvägar genom bilfri grönyta
- Gång- och cykelvägar i urban/trafikerad miljö
- Särskilda rekreationsleder eller -slingor i grönyta, såsom löpslingor, vandringsleder, kanotleder, ridvägar.
- Särskilda rekreationsleder eller -slingor genom urban/trafikerad miljö
- Övriga bilfria promenadstigar igenom parker eller naturområden
- Gröna, mer eller mindre sammanhängande terrängstråk (som man kan röra sig längs utan att det är en led eller gångväg), vilka också fungerar som spridningsstråk för växter och djur.

Befintliga grönytor och stråk, generellt för fokusområdet

Utifrån kartredovisningen nedan kan man göra följande generella konstateranden om grönytor i Karlskrona kommun:

- Det finns generellt en mycket stor tillgång till grönytor, uttryckt i kvadratmeter per invånare.
- Naturmarksytor är den absolut dominerande typen av friytor.
- Dessa naturmarksytor har i de allra flesta fall höga eller mycket höga naturvärden.
- I relation till den stora mängden ytor med naturmarkskaraktär så är ytor med parkkaraktär påtagligt underrepresenterade.
- De flesta av ytorna med parkkaraktär har en låg ambitionsnivå och ofta ett magert innehåll.
- Fördelarna med att tyngdpunkten ligger på naturmarksytor är att skötselkostnaderna är låga, att de ekologiska värdena är stora och att naturmark är en stor folkhälsotillgång.
- Nackdelarna med underrepresentationen av högkvalitativa parkytor är att grönytor i låg grad fyller sociala och kulturella behov, såsom behov av mötesplatser, social integration och åldersintegrering. Ambitiöst formade parker kan också tillgodose ett behov av vissa estetiska och kulturella uttryck som naturmark inte kan.
- Grönytor i Karlskrona är generellt mer strukturerade i system och stråk ju längre norrut i staden man kommer, d v s ju yngre stadsdelarna är.
- Gång- och cykelsystemet är generellt ganska väl utbyggt i Karlskrona, särskilt i de yngre stadsdelarna. Viss brist på gång- och cykelvägar kan konstateras framför allt på Trossö, men även på Saltö, på Långö, i Bergåsa och på Hästö.
- Även om gång- och cykelvägarna tillgodoser de viktigaste behoven av förflyttning mellan olika stadsdelar, så bör systemet kunna kompletteras med alternativa stråk som i högre grad löper genom grönytor.
- Om vattenytor skulle ha klassats som friytor, skulle detta vara den i särklass mest omfattande grönyttypen i Karlskrona.
- Vattenytorna är oftast positiva upplevelsemässiga inslag, men utgör i många fall barriärer för potentiella grönstråk och rekreationsstråk.

Kartdel A; Dragsö-Saltö-Trossö
Befintliga grönyttetyper, leder och stråk

NATUROMRÅDEN

- Natur med mycket höga naturvärden
- Natur med höga naturvärden
- Övrig natur
- Våtmarken eller sumpskog
- Ängs- och hagmarker
- Hällmark, öppen strandmark

PARKER

- Park med hög standard
- Park med "vardagsstandard"
- Park av enklaste slaget
- Gaturum med grönkvalitéer

FRITIDSOMRÅDEN

- Idrottsytor
- Skolgårdar

ÖVRIGT

- Koloniområden, kyrkogårdar, sjukhusparker och liknande områden med begränsad tillgänglighet
- Kajer, båtuppsamlingsplatser
- Ruderatmark, skyddszoner etc

- Cykelvägar genom bilfri grönyta
- Cykelvägar i urban/trafikerad miljö
- Särskild led eller slinga i grönyta
- Särskild led eller slinga genom urban/trafikerad miljö
- Övriga promenadvägar/stigar genom grönområde
- Grönstråk

Befintliga grönytetyper, leder och stråk inom Kartdel A: Dragsö-Saltö-Trossö

Som framgår specifikt för kartdel A så är det stor skillnad mellan det mycket tätbebyggda Trossö, med få grönytor, och den till stor del naturpräglade Dragsö, med Saltö som däremellan intar en slags övergångszon.

Symptomatiskt för Trossö är, att det inte finns några alls kvarvarande naturytor, utan att friytorna endast utgörs av parker samt en del kajer.

På Trossö finns också en del gaturum med stora alléträd.

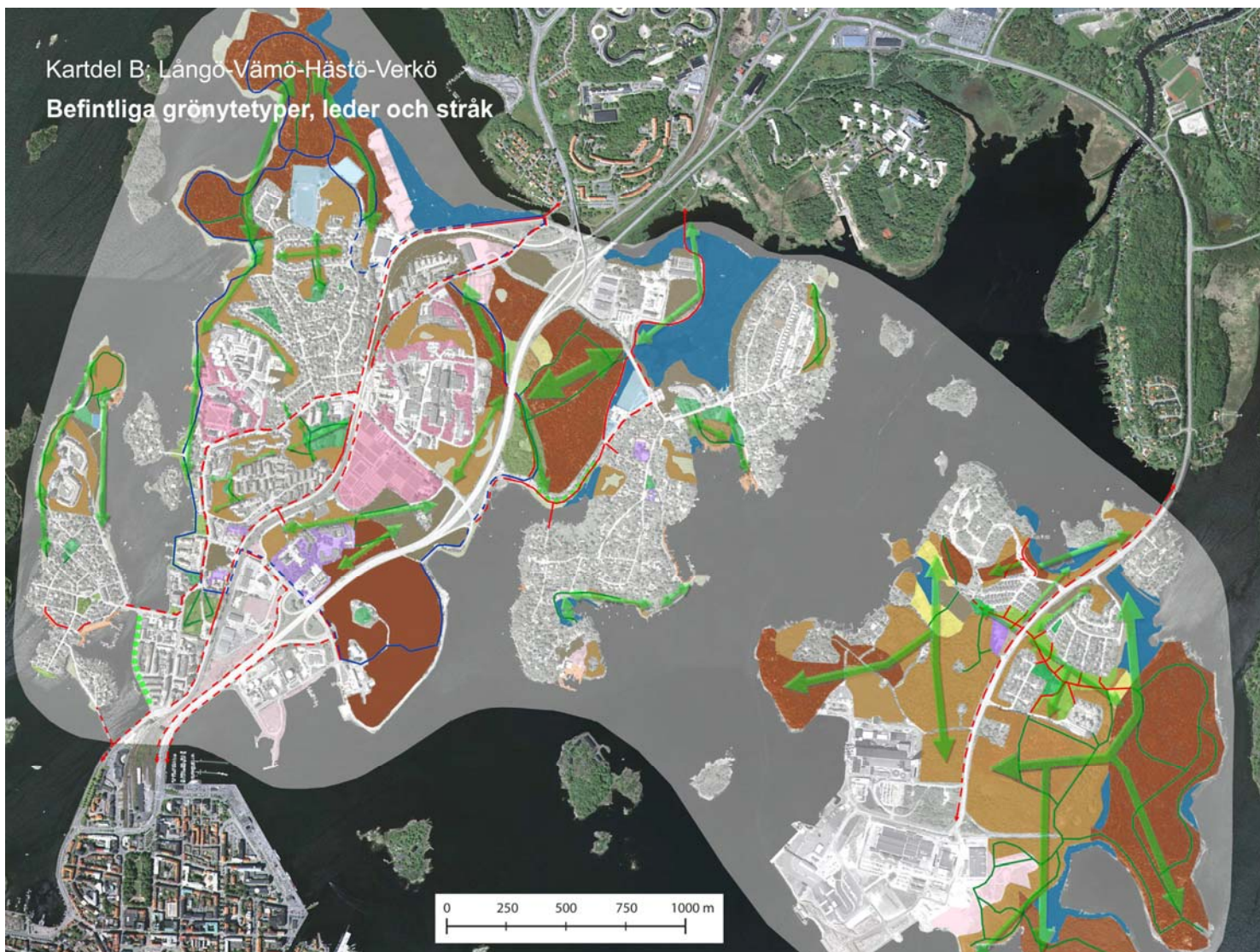
När det gäller gång- och cykelvägar och andra leder så är denna del av staden på åtminstone ett plan väl försörjt: när det gäller den rent funktionella kopplingen mellan Trossö och resten av staden. Emellertid utgör dessa g/c-vägar ogästvänliga miljöer, med i princip inga grönytevärden alls, därtill extremt utsatta väderförhållanden och starkt buller från vägar och järnvägar.

Det enda som på Trossö står till buds för promenader, springturer etc är korta gångvägar inne i parkerna samt i övrigt trafikerade gaturum eller kajer. Undantaget är Stumholmen, med dess uppskattade promenadslänga runt ön.

På Saltö finns på den västra sidan ett mycket vackert promenadstråk, dock är detta svårtillgängligt för rörelsehindrade. På Dragsö finns ett ganska rikt nät av gångvägar, de flesta dock av enkel karaktär som inte lämpar sig för rörelsehindrade.

De enda egentligen grönstråk man kan tala om inom denna del av staden finns på Dragsö och västra delen av Saltö. Det är endast här som det finns ett system av större sammanhängande ytor som fungerar som både spridningskorridor för arter och som rörelsestråk för människor. Det grönstråk som redovisas på Stumholmen har ingen större potential för artspridning, men kan ur ett rent upplevelse- och tillgänglighetshänseende ses som ett sammanhängande system av grönytor.

Kartdel B: Långö-Vämö-Hästö-Verkö
 Befintliga grönytetyper, leder och stråk

NATUROMRÅDEN

- Natur med mycket höga naturvärden
- Natur med höga naturvärden
- Övrig natur
- Våtmarken eller sumpskog
- Ängs- och hagmarker
- Hällmark, öppen strandmark

PARKER

- Park med hög standard
- Park med "vardagsstandard"
- Park av enklaste slaget
- Gaturum med grönkvalitéer

FRITIDSOMRÅDEN

- Idrottsytor
- Skolgårdar

ÖVRIGT

- Koloniområden, kyrkogårdar, sjukhusparker och liknande områden med begränsad tillgänglighet
- Kajer, båtuppsamlingsplatser
- Ruderatmark, skyddszoner etc

- Cykelvägar genom bilfri grönyta
- Cykelvägar i urban/trafikerad miljö
- Särskild led eller slinga i grönyta
- Särskild led eller slinga genom urban/trafikerad miljö
- Övriga promenadvägar/stigar genom grönområde
- Grönstråk

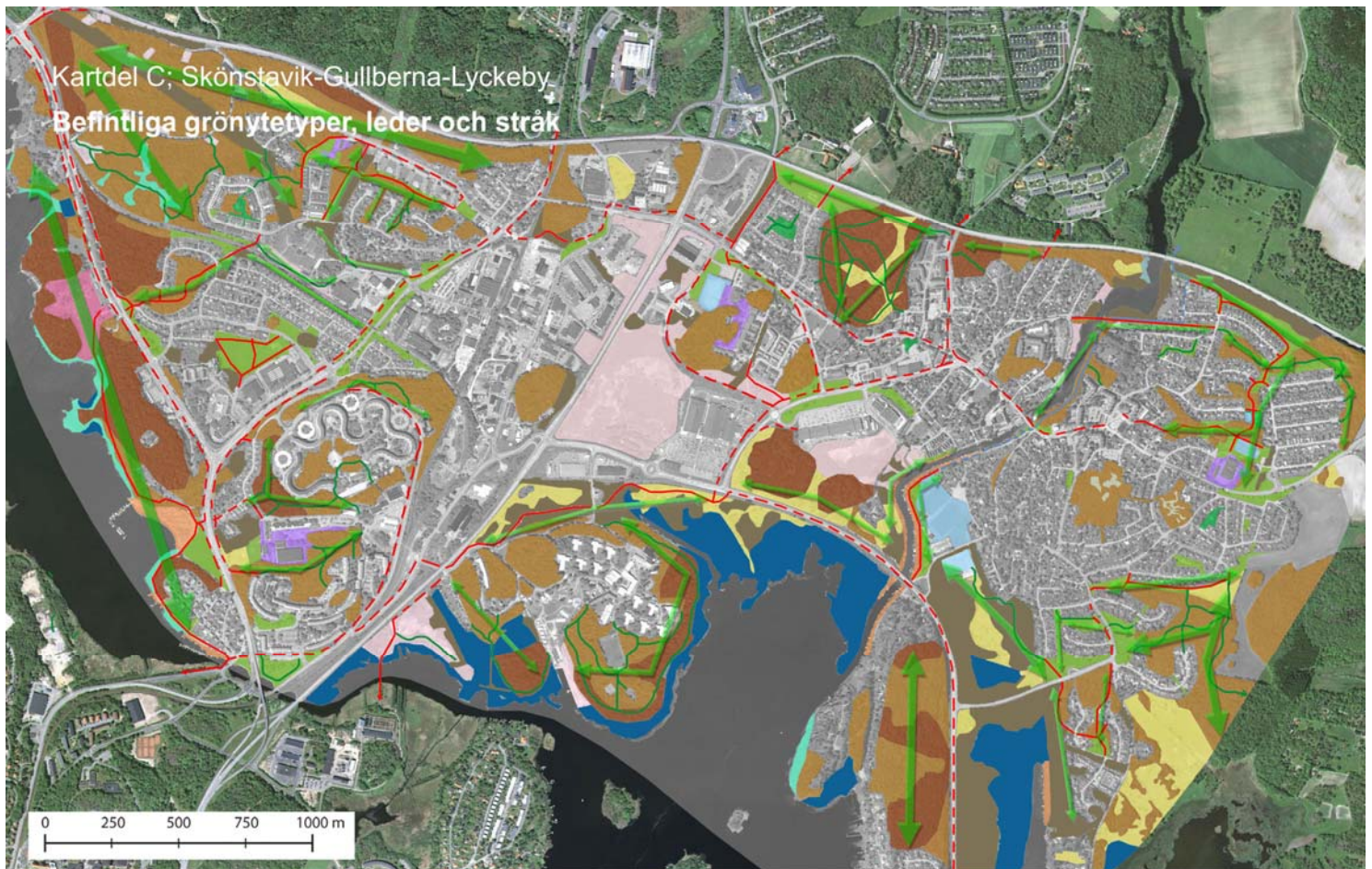
(Samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Befintliga grönytetyper, leder och stråk inom Kartdel B: Långö-Värmö-Hästö-Verkö

I kartdel B spänner landskapet alltifrån täta stenstadskvarter till stora, värdefulla naturområden. Tätortsutbyggnaden har skett i olika etapper under 1900-talet, och åtminstone i de yngre delarna ser man att det funnits en ambition att spara naturytor för rekreationsändamål, samt även vissa ambitioner att anlägga parker. Däremot har skötseln av parker och grönstråk eftersatts i områden som södra Långö, Bergåsa och Hästö. I storgårdskvarter som Galgamarken spelar det allmänna gröna en betydande roll, med flera sparade gamla träd och lämnade naturytor. På Verkö, där villaområdena är från främst 1970-talet, syns tydligt ambitionen att skapa en struktur av, allmänna gröna ytor. Dessa ytor består dock till stor del av öppna gräsytor utan högre ambitionsnivå.

När det gäller gång- och cykelvägar så märks framför allt två genomgående, nord-sydliga cykelleder mellan Trossö och Sunna kanal. Över Verkö leder också ett cykelstråk. Alla dessa cykelstråk går till stor del genom trafikerade och utsatta miljöer. Undantaget är sträckan från Vämöparken via reningsverket över Sunna kanal, vilken är ganska naturpräglad.

I denna kartdel återfinns flera viktiga gröna stråk, av värde både för rekreation och artspridning. Särskilt kan nämnas stråket på västsidan av Vämö. Detta består av värdefulla och i princip obrutna system av värdefulla naturytor. Det är mycket vackert och omväxlande, är en viktig kommunikativ länk (bl a med Campus Gräsvik som målpunkt för cykelpendlare) och är dessutom relativt väl tillgängligt även för rörelsehindrade. Andra viktiga grönstråk återfinns på Långö och Verkö. I Vämöparken sammanstrålar också flera olika grönstråk. Kortare, men likafullt viktiga, grönstråk återfinns inom villakvarteren i Bergåsa samt på Hästö. Det är av stor vikt att kontinuiteten hos samtliga de nämnda stråken inte bryts av tillkommande exploateringar.

NATUROMRÅDEN		FRITIDSOMRÅDEN		
	Natur med mycket höga naturvärden		Idrottsytor	 Cykelvägar genom bilfri grönyta
	Natur med höga naturvärden		Skolgårdar	 Cykelvägar i urban/trafikerad miljö
	Övrig natur	ÖVRIGT		 Särskild led eller slinga i grönyta
	Våtmarken eller sumpskog		Koloniområden, kyrkogårdar, sjukhusparker och liknande områden med begränsad tillgänglighet	 Särskild led eller slinga genom urban/trafikerad miljö
	Ängs- och hagmarker		Kajer, båtuppsamlingsplatser	 Övriga promenadvägar/stigar genom grönområde
	Hällmark, öppen strandmark		Ruderatmark, skydds zoner etc	 Grönstråk
PARKER				
	Park med hög standard			
	Park med "vardagsstandard"			
	Park av enklaste slaget			
	Gaturum med grönkvalitéer			

(Samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Befintliga grönyttetyper, leder och stråk inom Kartdel C:Skönstavik-Gullberna-Lyckeby

Kartdel C kan i grova drag karaktäriseras på följande sätt: den centrala delen (Gullberna) domineras av industrier, köpcentra och stora genomfartsleder, på ömse sidor detta ligger bostadsområden (i öster Lyckeby och i väster Marieberg, Kungsmarken, Backabo), och i ytterområdena kring dessa i sin tur stora och ofta värdefulla naturområden.

I Gullberna har friytorna ofta ruderat karaktär, dock finns några mindre sparade skogsdungar.

De centrala delarna av Lyckeby är också ganska fattigt på grönytor, med Ekbacken som ett lysande undantag. I villakvarteren söder om Riksvägen finns ett par bergknallar med värdefull natur som förmodligen p g a sin isolering och svårtillgänglighet inte tycks användas särskilt mycket. I villakvarteren norr om Riksvägen och Östra Torp-skolan finns däremot ett välstrukturerat och välanvänt system av grönytor. Lyckeby har mot söder en mycket nära och god koppling till stora och värdefulla naturområden.

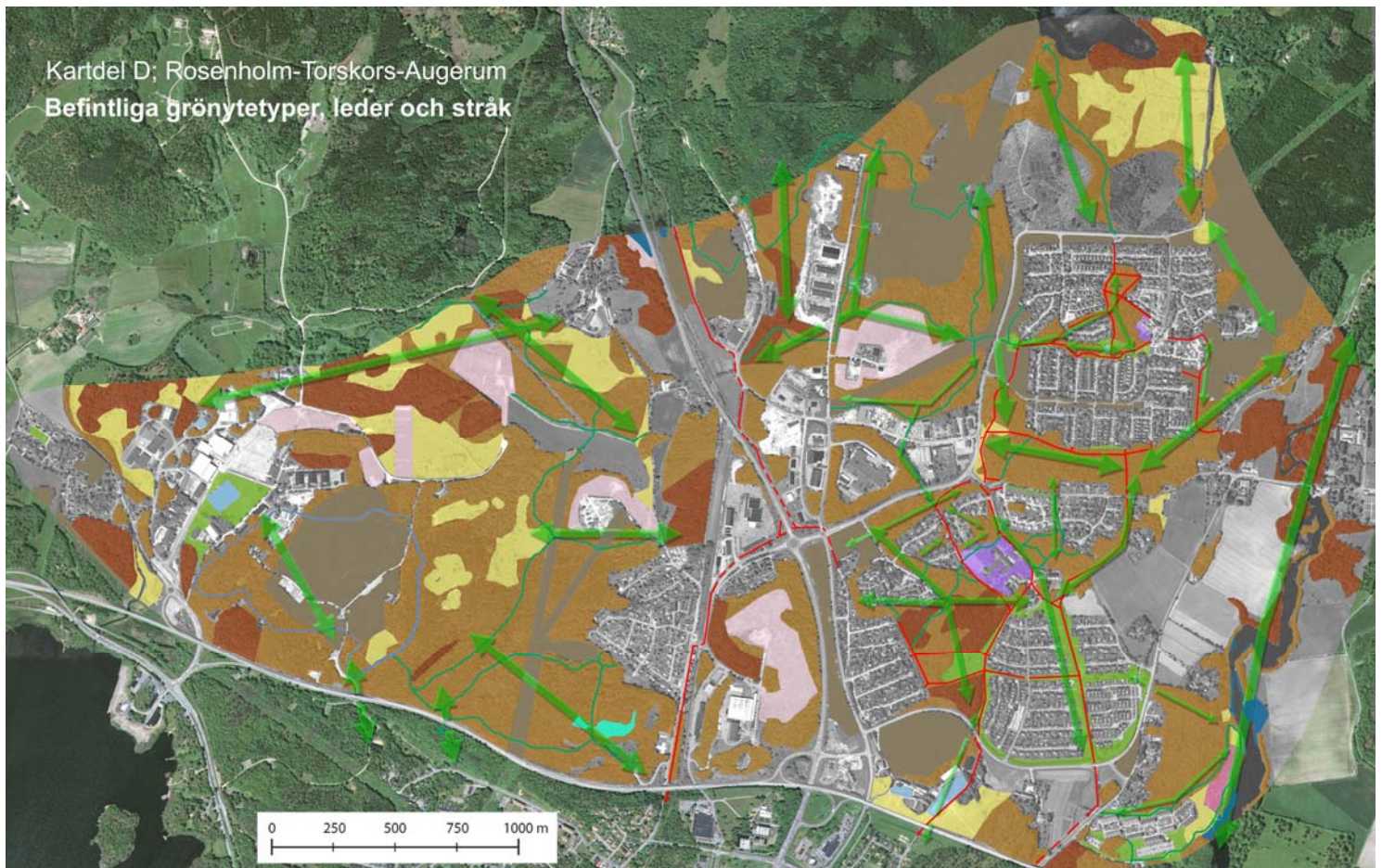
Marieberg och Kungsmarken är områden som visserligen är starkt kringskurna av trafikleder och järnvägar, men detta uppvägs till stor del av att områdena i sig själva har bitvis värdefulla naturområden som är väl sammankopplade i stråk. I områdena finns lek- och sportmöjligheter, men ytterligare anläggningar behövs för att fylla behoven för de boende i området.

Mariedal är också ett område som är ganska kringskuret av infrastruktur. Här finns något för Karlskrona så ovanligt som en större grannskapspark (Mariedalsparken), som dock tyvärr är ganska innehållslös och ödslig.

Backabo är ett område som omges av stora naturområden och dessutom har ett välstrukturerat nät av grönytor.

Gullberna park är ett område som omgärdas av generösa natuorytor och vatten.

Bland de särskilt viktiga grönstråken i kartdelen kan nämnas stråket vid Lindesnäs-Skönstavik, det relativt sammanhängande och skyddande stråket av skog längs E22, Lyckebyån norr om Riksvägen, grönstråket söderut från Lyckeby samt skogsstråket på Ringö.

NATUROMRÅDEN

- Natur med mycket höga naturvärden
- Natur med höga naturvärden
- Övrig natur
- Våtmarken eller sumpskog
- Ängs- och hagmarker
- Hällmark, öppen strandmark

PARKER

- Park med hög standard
- Park med "vardagsstandard"
- Park av enklaste slaget
- Gaturum med grönkvalitéer

FRITIDSSOMRÅDEN

- Idrottsytor
- Skolgårdar

ÖVRIGT

- Koloniområden, kyrkogårdar, sjukhusparker och liknande områden med begränsad tillgänglighet
- Kajer, båtuppsamlingsplatser
- Ruderatmark, skydds-zoner etc

- Cykelvägar genom bilfri grönyta
- Cykelvägar i urban/trafikerad miljö
- Särskild led eller slinga i grönyta
- Särskild led eller slinga genom urban/trafikerad miljö
- Övriga promenadvägar/stigar genom grönområde
- Grönstråk

(Samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Befintliga grönytetyper, leder och stråk inom Kartdel D: Rosenholm-Torskors-Augerum

Kartdel D präglas i än högre grad än föregående kartdelar av den stora förekomsten av friytor. Området väster om väg 28 är ett exceptionellt grönyterikt område då det dels domineras av militära stora övningsområden, dels rymmer Bubbetorps gård, med dess välbevarade äldre brukningslandskap. Allatorp och Torskors utgör här två tämligen fristående bebyggelseenklaver, till stor del omgivna av natur.

Öster om väg 28 återfinns ett industriområde som kännetecknas av generösa sparade naturytor.

Spandelstorp och Hässlegården utgör relativt unga stadsdelar, där förekomsten av grönytor är stor och dessa dessutom är väl strukturerade i sammanhängande stråk. I de två senare områdena är cykelvägsnätet väl utbyggt; dessa går också till största delen genom grönytor.

Bland de viktigaste grönstråken kan nämnas Lyckebyån (med Lyckeåleden på östra sidan), två nord-sydliga stråk genom Spandelstorp (ett parkstråk och ett naturmarksstråk), det östvästliga stråket mellan Spandelstorp och Hässlegården samt flera stråk mot Bastasjöområdet. Samtliga dessa stråk fyller viktiga funktioner och bör inte brytas av framtida exploateringar. Även Rosenholm- och Bubbetorpsområdet utgör en viktig grönstrukturlänk, som skapar sammanhang i flera olika ledder.

NATUROMRÅDEN

- Natur med mycket höga naturvärden
- Natur med höga naturvärden
- Övrig natur
- Våtmarken eller sumpskog
- Ängs- och hagmarker
- Hällmark, öppen strandmark

PARKER

- Park med hög standard
- Park med "vardagsstandard"
- Park av enklaste slaget
- Gaturum med grönkvalitéer

FRITIDSOMRÅDEN

- Idrottsytor
- Skolgårdar

ÖVRIGT

- Koloniområden, kyrkogårdar, sjukhusparker och liknande områden med begränsad tillgänglighet
- Kajer, båtuppsamlingsplatser
- Ruderatmark, skydds zoner etc

- Cykelvägar genom bilfri grönyta
- Cykelvägar i urban/trafikerad miljö
- Särskild led eller slinga i grönyta
- Särskild led eller slinga genom urban/trafikerad miljö
- Övriga promenadvägar/stigar genom grönområde
- Grönstråk

Befintliga grönytetyper, leder och stråk inom Kartdel E: Nättraby

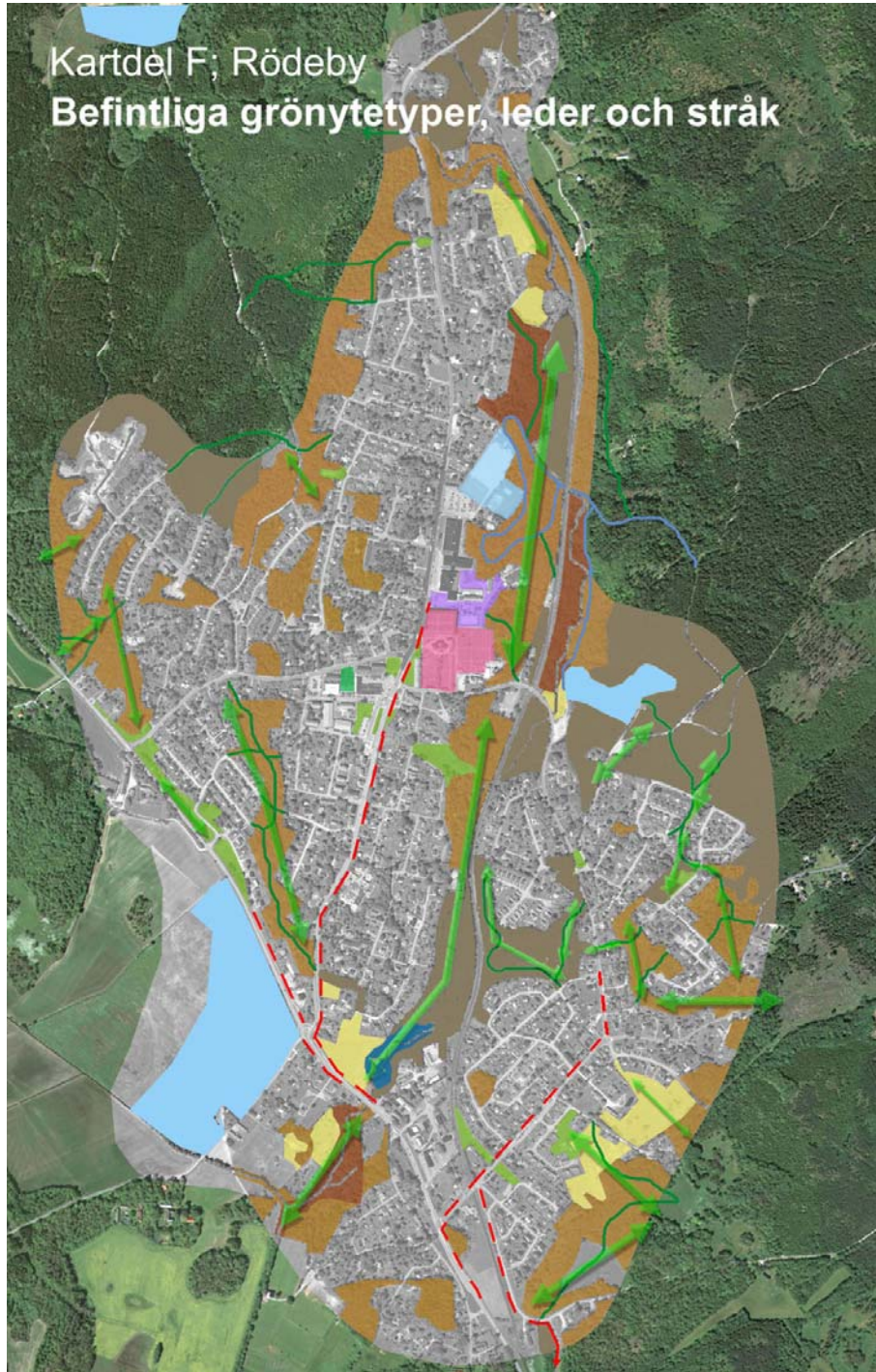
Nättraby omges både av skogsmark och av öppen jordbruksmark. Skogen sluter an tillbebyggelsen längst i nordost, i väster och i sydost. I övrigt är landskapet öppet till halvöppet. Samhället domineras av villakvarter, med vissa inslag av flerfamiljshus.

Det är påtagligt hur grönytorna till stor del består av naturmark, medan parkytorna är väldigt få. Grönyteförekomsten är relativt jämnt spridd i samhället, dock ofta som isolerad öar och i mindre utsträckning som sammanhängande stråk. Det stora undantaget är miljön kring Nättrabyån, vilken erbjuder ett sammanhängande grönt stråk genom hela samhället, och fungerar för både rekreation och naturupplevelser. Dessutom är den en viktig spridningskorridor för växter och djur. Vid kyrkan utvidgar sig stråket och får en mer parkartad karaktär.

Andra grönstråk återfinns främst kring idrottsplatsen i skogsområdet väster om samhället samt i det varierande öppna området i öster med ängsmark, dungar och en våtmark som hyser långbensgroda. I sydost sträcker sig ett grönt stråk mot Sjuhalla, och i söder mot Orrekulle.

Kartdel F; Rödeby

Befintliga grönytetyper, leder och stråk

NATUROMRÅDEN

- Natur med mycket höga naturvärden
- Natur med höga naturvärden
- Övrig natur
- Våtmarken eller sumpskog
- Ängs- och hagmarker
- Hällmark, öppen strandmark

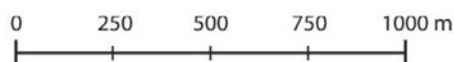
PARKER

- Park med hög standard
- Park med "vardagsstandard"
- Park av enklaste slaget
- Gaturum med grönkvalitéer

FRITIDSOMRÅDEN

- Idrottsytor
 - Skolgårdar
-
- ÖVRIGT**
- Koloniområden, kyrkogårdar, sjukhusparker och liknande områden med begränsad tillgänglighet
 - Kajer, båtuppsamlingsplatser
 - Ruderatmark, skydds-zoner etc

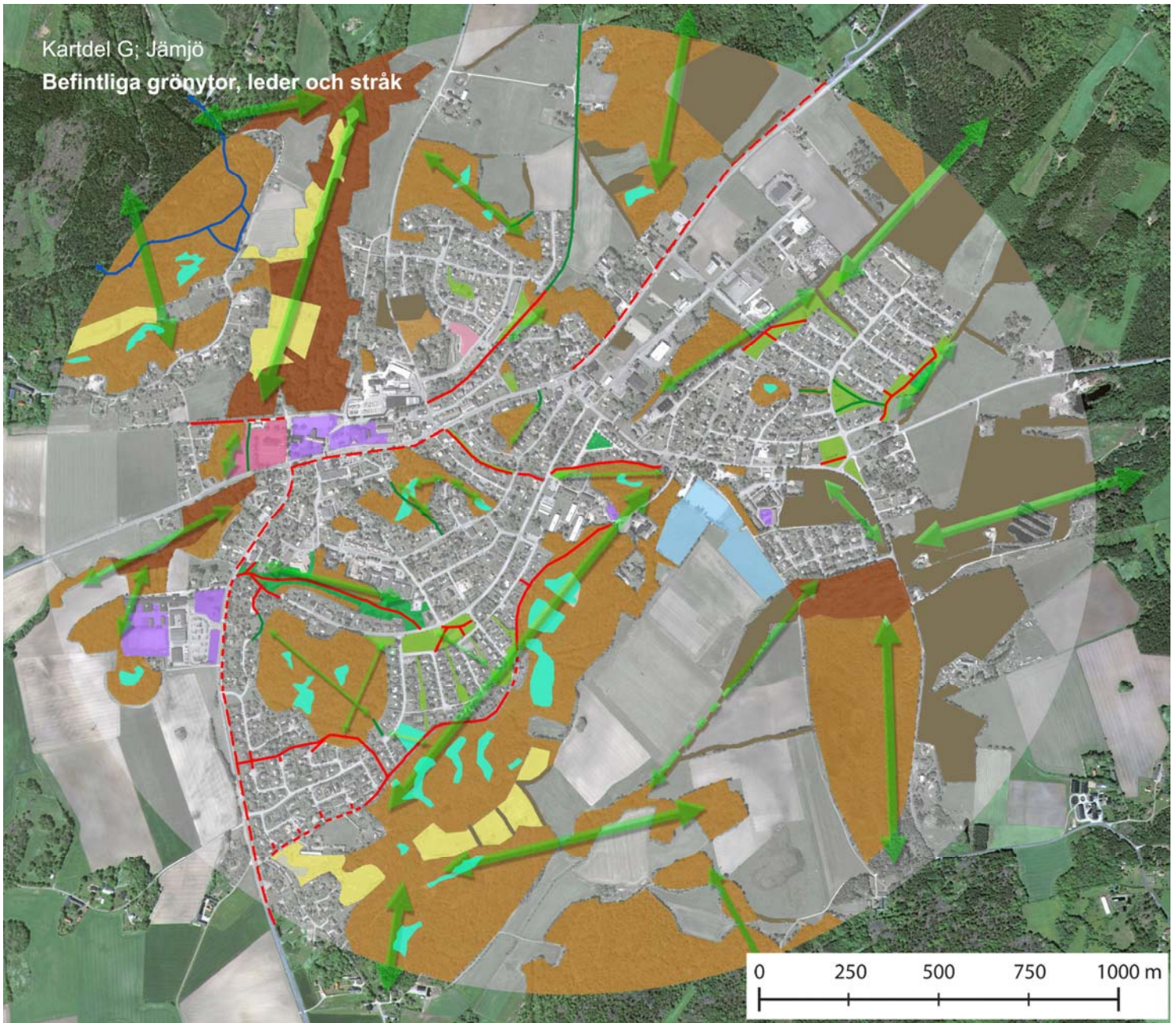
- Cykelvägar genom bilfri grönyta
- Cykelvägar i urban/trafikerad miljö
- Särskild led eller slinga i grönyta
- Särskild led eller slinga genom urban/trafikerad miljö
- Övriga promenadvägar/stigar genom grönområde
- Grönstråk

Befintliga grönytetyper, leder och stråk inom Kartdel F: Rödeby

Rödeby är ett samhälle som kan sägas ligga ”mitt i skogen”. I den sydvästra delen ansluter visserligen jordbruksmark, men i övrigt är det skog som möter bebyggelsen i alla väderstreck. Skogsområdena är här generellt mer barrskogs- och produktionspräglade än i Karlskrona tätort, vilket är särskilt tydligt nordost om samhället. Inne i samhället återfinns dock flera attraktiva naturskogspartier.

Samhället, som till största delen består av villakvarter, är tydligt uppdelat i två delar av järnvägen och Sillestorpsån. I den norra delen av den västra halvan finns ganska många grönytor, vilka är väl organiserade i stråk. I den östra halvan ansluter skogsmark med löpslingor till den centralt belägna Rödebyskolan. Ett värdefullt grönstråk leder härifrån norrut längs ån. Söderut längs ån finns ytor som fungerar som spridningskorridor, men är dåligt tillgängliga för rekreation. Det finns även ett genomgående skogsstråk med promenadvägar i den sydvästra delen. Det är påtagligt hur grönytorna till stor del består av naturmark, medan parkytorna är väldigt få.

NATUROMRÅDEN

- Natur med mycket höga naturvärden
- Natur med höga naturvärden
- Övrig natur
- Våtmarken eller sumpskog
- Ängs- och hagmarker
- Hällmark, öppen strandmark

PARKER

- Park med hög standard
- Park med "vardagsstandard"
- Park av enklaste slaget
- Gaturum med grönkvalitéer

FRITIDSOMRÅDEN

- Idrottsytor
 - Skolgårdar
-
- ÖVRIGT**
- Koloniområden, kyrkogårdar, sjukhusparker och liknande områden med begränsad tillgänglighet
 - Kajer, båtuppsamlingsplatser
 - Ruderatmark, skydds zoner etc

- Cykelvägar genom bilfri grönyta
- Cykelvägar i urban/trafikerad miljö
- Särskild led eller slinga i grönyta
- Särskild led eller slinga genom urban/trafikerad miljö
- Övriga promenadvägar/stigar genom grönområde
- Grönstråk

Befintliga grönytetyper, leder och stråk inom Kartdel G: Jämjö

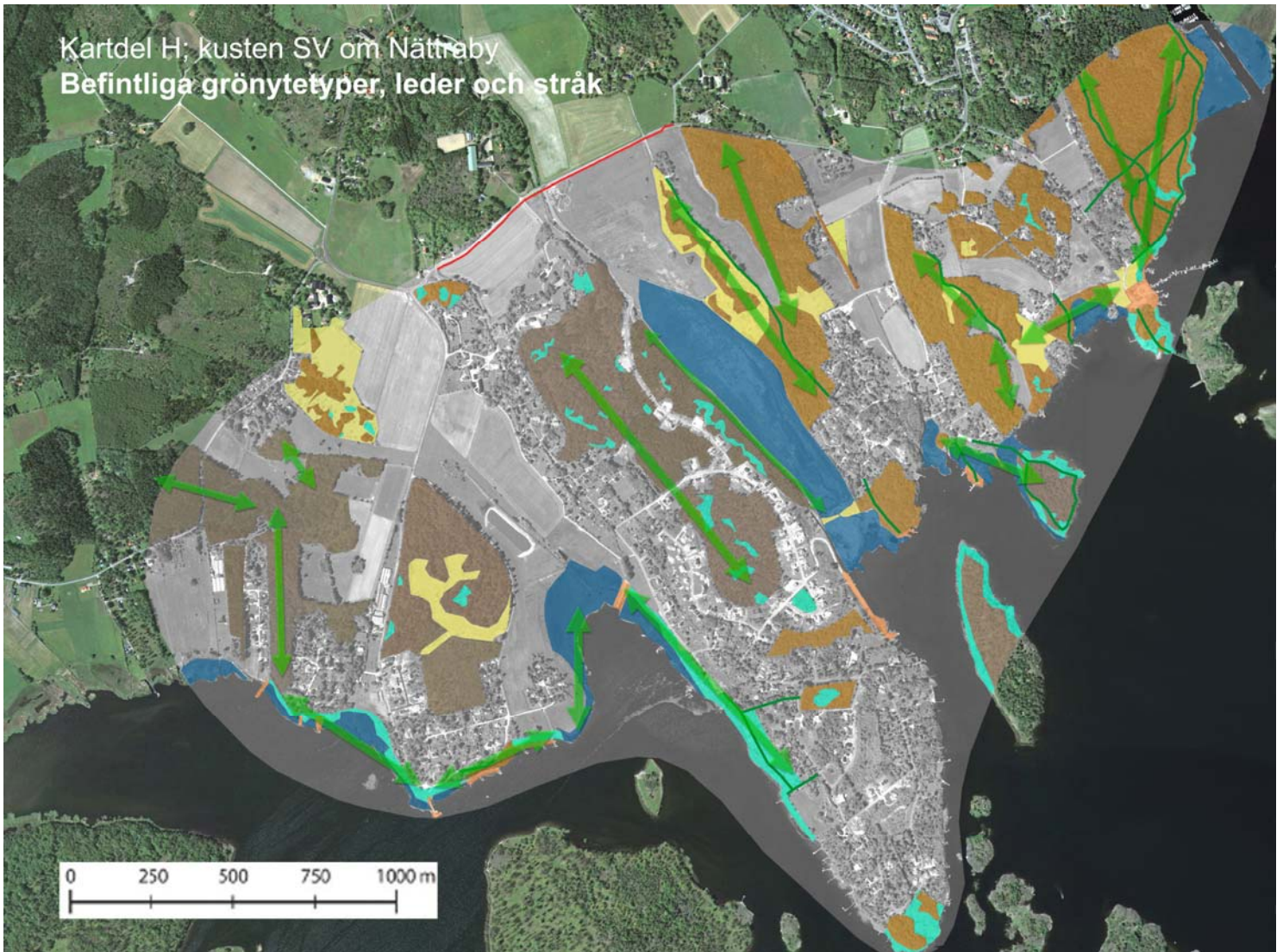
Jämjö omges både av skogsmark (i norr och söder) och av öppen jordbruksmark (i öster och väster). Samhället domineras av villakvarter, med vissa inslag av flerfamiljshus.

Grönyteförekomsten är relativt jämnt spridd i samhället, dock ofta som isolerad öar och i mindre utsträckning som sammanhängande stråk.

Det är påtagligt hur grönytorna till stor del består av naturmark, medan parkytorna är väldigt få.

Viktiga grönstråk återfinns främst i skogsområdena söder om samhället. Området kring Hammarbyån utgör en värdefull spridningskorridor och fungerar även som ett rekreativt stråk.

Kartdel H: kusten SV om Nätraaby
 Befintliga grönytetyper, leder och stråk

NATUROMRÅDEN

- Natur med mycket höga naturvärden
- Natur med höga naturvärden
- Övrig natur
- Våtmarken eller sumpskog
- Ängs- och hagmarker
- Hällmark, öppen strandmark

PARKER

- Park med hög standard
- Park med "vardagsstandard"
- Park av enklaste slaget
- Gaturum med grönkvalitéer

FRITIDSOMRÅDEN

- Idrottsytor
- Skolgårdar

ÖVRIGT

- Koloniområden, kyrkogårdar, sjukhusparker och liknande områden med begränsad tillgänglighet
- Kajer, båtuppsamlingsplatser
- Ruderatmark, skydds zoner etc

- Cykelvägar genom bilfri grönyta
- Cykelvägar i urban/trafikerad miljö
- Särskild led eller slinga i grönyta
- Särskild led eller slinga genom urban/trafikerad miljö
- Övriga promenadvägar/stigar genom grönområde
- Grönstråk

Befintliga grönytetyper, leder och stråk inom Kartdel H; Kusten SV om Nättraby

Området innehåller en mosaik av mindre åkerstycken, ängsmarker, skog och bebyggelseområden. Bebyggelsen består främst av sommarhus, men med ett ökande antal permanentboende. De tillgängliga grönytorna utgörs av skogsmark som bitvis har höga naturvärden, av våtmark, hållmark, beteshagar och strandängar. Delar av kusten upptas av kajer och båtuppläggningsplatser, som oftast är tillgängliga för allmänheten. Någon egentlig parkmark förekommer inte i området, inte heller idrotts- eller lekplatser.

Grönytorna bildar flera gröna stråk som löper vinkelrätt från kusten mot inlandet. Dessa gröna stråk utgör framför allt värdefulla spridningskorridorer och fungerar i några fall även som rekreativa stråk. Smala grönstråk längs med kusten finns också på Skavkulla-halvön samt på västra sidan av Skillingenäs-halvön. Kustlinjen ligger på flera sträckor otillgänglig inom privat tomtmark, särskilt på Skillingenäshalvön. Ett mer utvecklat system av promenadstigar finns egentligen endast kring Orrekulle och Nötholmen.

3. VÄRDERING AV DAGENS GRÖNSTRUKTUR

3.1 Vilka kvalitéer har kommunens grönytor?

3.1.1 Grönyteklassernas värden

I de grönyteklasser som identifierats i fokusområdets olika kartdelar i förra kapitlet kan följande värden definieras:

Som ”**Natur med mycket stora naturvärden**” har klassats skogsområden med skogstyper som Blekinge har ett nationellt ansvar för. De kallas för prioriterade skogstyper enligt ”Strategi för formellt skydd av skog i Blekinge” (Länsstyrelsen Blekinge län och skogsstyrelsen Region Öst). Strategin ska hjälpa skogsstyrelsen, länsstyrelser, kommuner och andra aktörer som av olika skäl avsätter skog för naturvårdsändamål, att prioritera i sitt arbete med säkerställande. Landskapsperspektivet betonas och man strävar efter att skydda karaktäristiska miljöer i mer eller mindre sammanhängande trakter av liknande biotoper. Behovet av spridningskorridorer uppmärksammas också i strategin.

De skogstyper som ingår i kategorin ”Natur med mycket stora naturvärden” har olika grader av skyddsprioritet:

Högsta skyddsprioritet, särskilt med hänsyn till deras stora betydelse för trädlevande arter av insekter, svampar, mossor och lavar har följande två typer, nämligen gamla ekskogar och ekhagar samt gamla bokskogar. Det är speciellt den rika förekomsten av gamla och grova ekar som gör Blekinge så betydelsefullt för många växt- och djurarter. Eken är vårt i särklass artrikaste trädslag – över 1000 olika insekter, lavar, mossor och svampar är mer eller mindre beroende av ek. Sett ur ett nationellt perspektiv är vedinsektsfaunan och vedsvampsfloran mest betydelsefulla med några av landets mest värdefulla lokaler, bl.a. i Karlskrona tätort. Grov död lövved och gamla ädellövträd är de viktigaste substraten/växtmiljön för de rödlistade arterna.

Hög skyddsprioritet av biologiska och/eller kulturhistoriska skäl har följande typer: avenbokskogar, ädellövrika brantskogar, trädbärande ängar och hagar och klibbalskogar

De höga naturvärdena och rekreationsvärdena går hand i hand i denna klass. Dessutom har ekträden en speciell anknytning till Karlskronas historia som örlogsstad.

Som ”**Natur med höga värden**” har klassats annan ekskog, bokskog, blandädellövskog eller hållmarkstallskog. I ”Strategi för formellt skydd av skog i Blekinge” anges dessa skogstyper ha ”hög skyddsprioritet av biologiska och/eller kulturhistoriska skäl”. Även här finns höga rekreativa värden tillsammans med naturvärdena.

Som ”**Övrig natur**” har klassats granskog samt ung björk- och aspskog. Enligt ”Strategi för formellt skydd av skog i Blekinge” har t.ex. grandominerade skogar, *generellt lägre skyddsprioritet* i Blekinge. Områdena i denna kategori har skiftande värden avseende såväl natur som rekreation.

”Våtmark eller sumpskog” har oftast höga naturvärden men är oftast otillgängliga och har därmed mindre rekreativt värde. Dock har de värde för speciella intressen som fågelskådning. De har ofta ett stort ekologiskt värde genom sin positiva effekt på vattenkvalitén.

”Ängs- och hagmark” har oftast höga rekreativa värden eftersom de är lättillgängliga, men har skiftande naturvärden beroende av hävd och skötsel.

”Hällmark, öppen strandmark” har oftast ett högt värde ur såväl rekreativ som naturvärdessynpunkt.

När det gäller parkklasserna finns en fallande värdeskala avseende rekreativa, kulturella och sociala värden. Naturvärdena här kan t ex vara knutna till enstaka större träd. Som **”Park med hög standard”** har klassats parker som har en påtagligt kultiverad och skött karaktär, där det ges rikt utbud av olika företeelser och aktiviteter för olika målgrupper. Som **”Park med vardagsstandard”** har klassats parker som åtminstone till någon del har en kultiverad karaktär, med åtminstone enklare inslag i form av bänkar, belysning och eventuellt någon lekutrustning. Som **”Park av enklaste slaget”** har klassats ytor med i huvudsak gräsytor och enstaka träd.

För **”Gaturum med grönkvalitéer”** gäller samma värderesonemang som för parker.

”Idrottsytor” är ofta gröna men kan innehålla påfallande få naturvärden. Undantaget är idrottsplatser från idrottsrörelsens barndom som ofta omgavs även parkliknande miljö. De sociala värdena är förstås höga för idrottsutövare och publik.

Även **”Skolgårdar”** vänder sig till en speciell grupp. Alla befinner sig dock i denna grupp under en viktig fas i livet. Skolgårdar har alltid ett stort socialt och rekreativt värde. Naturvärdena varierar dock i hög grad.

”Koloniområden, kyrkogårdar, sjukhusparker och andra liknande områden med begränsad tillgänglighet” betyder förstås mycket för dem som har tillgång till desamma. De har ofta stora sociala och rekreativa värden. Naturvärdena kan vara höga till måttliga.

”Kajer, båtupställningsplatser” har oftast ringa eller inga naturvärden, men kan ändå ha måttliga till höga sociala och rekreativa värden.

Den låga sociala statusen på **”Ruderatmark, skyddszoner etc”** ger den underskott på sociala värden. Dock kan dessa överblivna ytor ha såväl naturvärden som rekreativa värden, om än på låg eller måttlig nivå.

3.1.2 Detaljerad värdering av några olika typer av grönytor i Karlskrona

För att visa hur den kvalitativa bedömningen av grönytor i Karlskrona tätort har utförts, har ett klassningsprotokoll tagits fram. Grönyteknitén har värderats utifrån ett antal kunskaps-, upplevelse- och bruksvärden. Dessa kategorier har valts dels utifrån erfarenheter från brukarvärderingar gjorda i andra städer/stadsdelar samt utifrån de som är relevanta för Karlskronas förutsättningar. På grund av deras stora antal har alla gröna ytor inte kunnat redovisas i tabellform. Däremot har alla mer betydelsefulla grönytor fått en bedömning grundad i den redovisade metodiken. Det samlade resultatet framgår av kartorna i bilaga 2 kapitel 1.2. Totalt har 15 grönytors klassifikation redovisats i tabellform utifrån denna

metodik inom Karlskrona tätort (se tabell 1 i bilaga 4). Urvalet av ytor som klassificerats i tabellform är gjort för att visa på några typiska och representativa ytor utifrån olika typer, storlekar och geografiskt placering, såväl som några mer extrema eller ovanliga.

Utifrån resultatet från grönytekvalitén har områdena bedömts i två grova kategorier: hög- respektive lågkvalitativa. Detta resultat förs sedan över till tabell 2 (se tabell 2 i bilaga 4).

Av de 15 grönytor inom tätorten av olika karaktär och storlek som har klassificerats i tabellform bedömdes hälften som högkvalitativa: Hoglands Park, Stumholmen, Saltö, Vämöparken, Galgamarken, Gyllenstjärnas väg, Ekebacken och Hästö. De inventerade grönytor som bedömdes ha låg kvalitet är: Ekholmen, Björkholmen, södra Långö, Tullparken, parkstråk genom Spandelstorp och Mariedalsparken.

Nedan redovisas ett urval av dessa ytor.

Exemplet Galgamarken

En gröning med naturkaraktär som i all sin enkelhet fyller en viktig rekreativ och social funktion i närområdet. Här finns höga naturvärden med inslag av bok och ek i brant sluttning, liksom lek- och mötesplatser. Det finns även möjlighet för vissa sportaktiviteter. Andra parker med liknande karaktär och funktion egenskaper finns det relativt gott om i Karlskrona. Gröningen får medelhöga kvalitetspoäng.

Exemplet Hoglands park

En stadspark med exceptionellt högt kulturhistoriskt värde där folklivet spelar en stor roll. Stadsparken fyller en viktig rekreativ och social funktion på Trossö. Men parken är också viktig för hela staden, ja, t o m för hela kommunen. Här finns höga naturvärden liksom som plats för evenemang och möten. Det finns även möjlighet för vissa sportaktiviteter. Andra parker med liknande karaktär och funktion egenskaper finns det egentligen inte i Karlskrona. Parken får medelhöga kvalitetspoäng (pågående restaurering bedöms dock höja dess värde).

Exemplet Ekebacken

Ett naturområde som rymmer höga naturvärden men även kulturvärden genom sin brukningshistoria. Det är främst ett mål för promenader och utflykter genom sin stora yta och lättillgängliga karaktär. Området fyller även en viktig naturpedagogisk funktion och är en viktig ekologisk resurs. I Karlskrona finns det flera andra naturområden med liknande karaktär och kvalitéer, t ex Dragsö, Bryggareberget, skogsområdet vid Skönstavik, etc. Naturområdet får medelhöga kvalitetspoäng.

Exemplet Tullparken

Tullparken är en grannskapspark som endast uppfyller ett fåtal kvalitetskrav, t ex när det gäller möjlighet för promenader, lekmöjligheter och hundrastning. I övrigt är naturvärden, kulturell identitet, vistelsevärden osv mindre här. Dessvärre finns det fler exempel på lågkvalitativa parker som denna.

Exemplet parken mellan Ingenjörsgatan och Kapellgatan på Långö

Detta är en liten gröning med stora värden och rikt innehåll. Den tillvaratar landskapets karaktär på ett fint sätt, trots att det är en tillrättalagd park med relativt oansenlig karaktär. Den uppfyller en rad funktioner som lek- och sportmöjligheter, den fungerar som mötesplats och grön oas. Däremot saknas inslag av kulturella värden och rofyllda sittplatser. Det finns relativt gott om denna typ av gröningar i Karlskrona med medelhöga kvalitetspoäng.

Exemplet Vämöparken

Vämöparken är en kombinerad folkpark och naturpark med mycket höga kvalitéer. Den innehåller i stort sett alla funktioner en park bör rymma, och dessa håller dessutom en hög kvalitet. Något som minskar parkens värde är bullerstörningen från den intilliggande infartsleden. Den är av värde för hela tätorten och har unikt höga poäng.

Exemplet Mariedalsparken

Mariedalsparken är en park av enklaste slag med få kvalitéer, vissa träd, lekplatser, några bänkar. Endast något enstaka av de uppställda kriterierna för en god park uppfylls, fast den används flitigt med olika aktiviteter. Det är en typ som är vanlig i många städer, i Karlskrona finns en handfull exempel, såsom det sammanhängande parkområdet centralt på Verkö eller det centrala parkområdet i Spandelstorp. Detta är en park som får låga kvalitetspoäng.

3.1.3 Områden och spridningskorridorer av särskilt ekologiskt värde

En grönstrukturplan behandlar normalt grönytor och dess värden utifrån den roll ytorna fyller för invånarnas välbefinnande. Den ovan gjorda klassningen av ytor är huvudsakligen gjord med denna inriktning. Om man däremot vill diskutera värden och utvecklingsmöjligheter hos olika grönytor utifrån ett mer renodlat ekologiskt perspektiv¹, så kan man behöva göra en delvis annan typ av klassificering och redovisning. I det följande redovisas och diskuteras de områden och spridningskorridorer som är alldeles särskilt betydelsefulla för ett rikt biologiskt liv; alltså oberoende av vilka upplevelsevärden eller funktionella värden de har.

De i kartorna redovisade områdena, klassade som "Natur med mycket höga naturvärden" respektive "Natur med höga naturvärden", har nästan undantagslöst sådana värden att de bör undantas från alla skadande ingrepp. Vissa av områdena åtnjuter redan idag skydd, såsom t ex naturreservat, medan andra är formellt oskyddade (något som i flera fall borde kunna åtgärdas). I de fall områdena saknar formellt skydd finns alltid en risk att andra intressen vill göra sig gällande. En fråga som i flera fall diskuterats i Karlskrona är huruvida dessa områden kan tåla begränsade ingrepp, t ex att "naggas i kanten" av bostadsbebyggelse eller att genomkorsas av en väg. Givetvis måste alltid bedömningar göras från fall till fall. Emellertid är det ofta av stor betydelse att ytorna inte minskar i storlek, eftersom habitatstorleken riskerar att bli för liten för att kunna hysa vissa arter som kräver en viss yta för sin överlevnad. En risk är också att ingrepp av typen vägar, även om de tar en begränsad yta i anspråk, skär av viktiga ekologiska samband och spridningsvägar. Om t ex ett skogsområde delas mitt itu av en väg, innebär detta för sådana arter som inte fritt kan korsa vägen att habitatstorleken halveras, med minskade överlevnadsmöjligheter som följd.

De i kartorna redovisade spridningskorridorerna visar på viktiga inbördes sammanhang mellan värdefulla naturtytor. Sambanden är i många fall av avgörande betydelse för att ytornas värde skall kunna bestå. Detta bland annat eftersom enskilda ytor för vissa arter inte är ger tillräcklig födotillgång, utan förflyttning mellan olika ytor är nödvändig för överlevnaden. Ju längre det är mellan födosöksytorna i den urbana miljön, desto färre arter finns det underlag för. Det kan också av olika anledningar (t ex sjukdomar, bränder, utsläpp) hända att en art slås ut i en viss yta. Då fordras att det finns tillräckligt goda spridningsvägar för att återkolonisering ska kunna ske. Spridningskorridorer mellan olika ytor är också viktigt om man vill öka den biologiska mångfalden i ytor som i dagsläget är mer triviala. I kartorna redovisas sålunda dels viktiga befintliga spridningskorridorer, dels korridorer som är önskvärda att utveckla för att naturvärdena ska kunna öka. I kartorna finns också redovisat vad som benämns "ekologisk ryggrad", vilket är ett försök att ange de strategiskt allra viktigaste ekologiska stråken genom tätorterna. Om de befintliga sambanden inom dessa "ryggrader" bryts så står stora naturvärden på spel. Snarare är det av stor vikt att man arbetar för att stärka dessa "ryggrader".

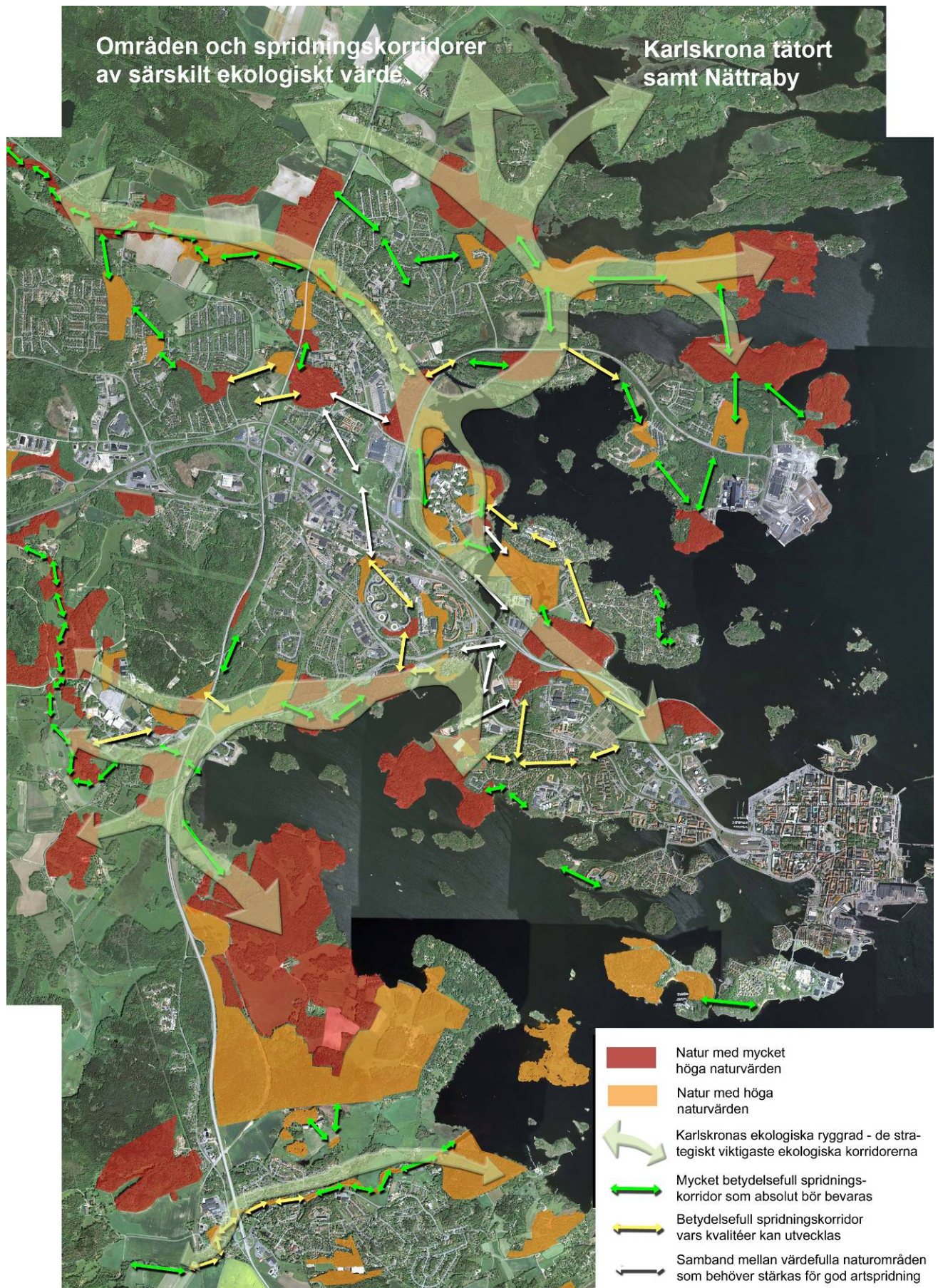
Som framgår av kartdelen för Karlskrona och Nättraby, så kan urskiljas två "ryggrader" som når in mot Karlskronas tätort. En östlig ryggrad löper från Bryggareberget via Vämöparken och Gullberna Park, varefter det förgrenar sig dels längs Lyckebyån, dels mot Bastasjöområdet, och dels mot Knösö. En västlig ryggrad förbinder V. Mark, via Skönstavikområdet, med Skärva, med Rosenholmsområdet och med Bubbetorpsområdet. Av stort värde vore att söder om Sunna kanal sammanlänka de två ryggraderna i öst-västlig riktning. Detta kräver bland annat att man utvecklar naturvärdena i det troligtvis förorenade f d skjutbaneområdet och i området kring Vämöhallen, samt att man på något sätt överbryggar

¹ Vilket normalt görs i kommunala naturvårdsplaner och liknande dokument.

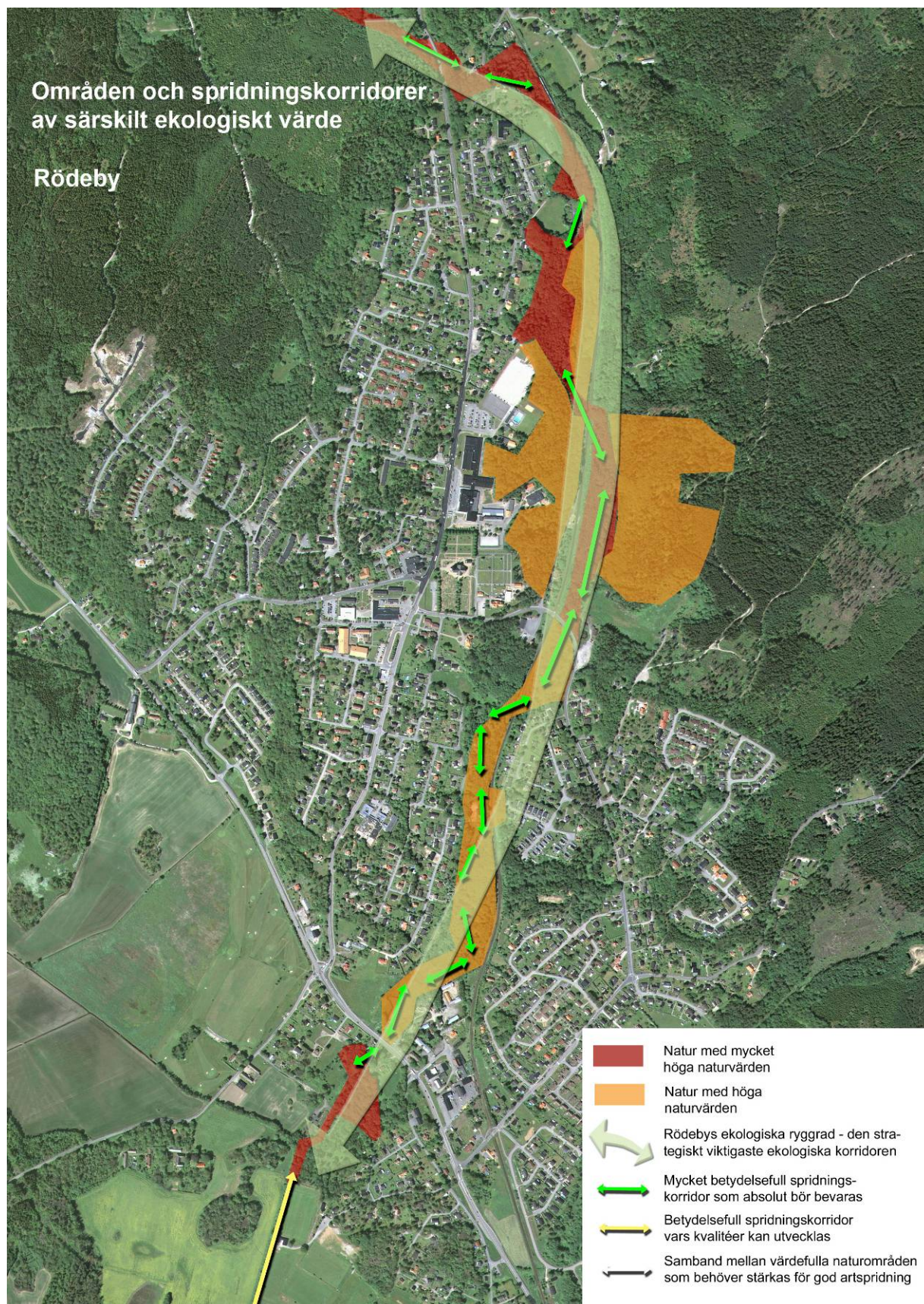
de spridningsbarriärer som järnvägen och Sunnavägen utgör. När det gäller utveckling av spridningskorridorerna, se vidare diskussion i avsnitt 4.1.

Som framgår av kartdelen för Rödeby så återfinns här en entydig ”ryggrad” som sträcker sig i nord-sydlig riktning igenom samhället, till stora delar längs Silletorpsån.

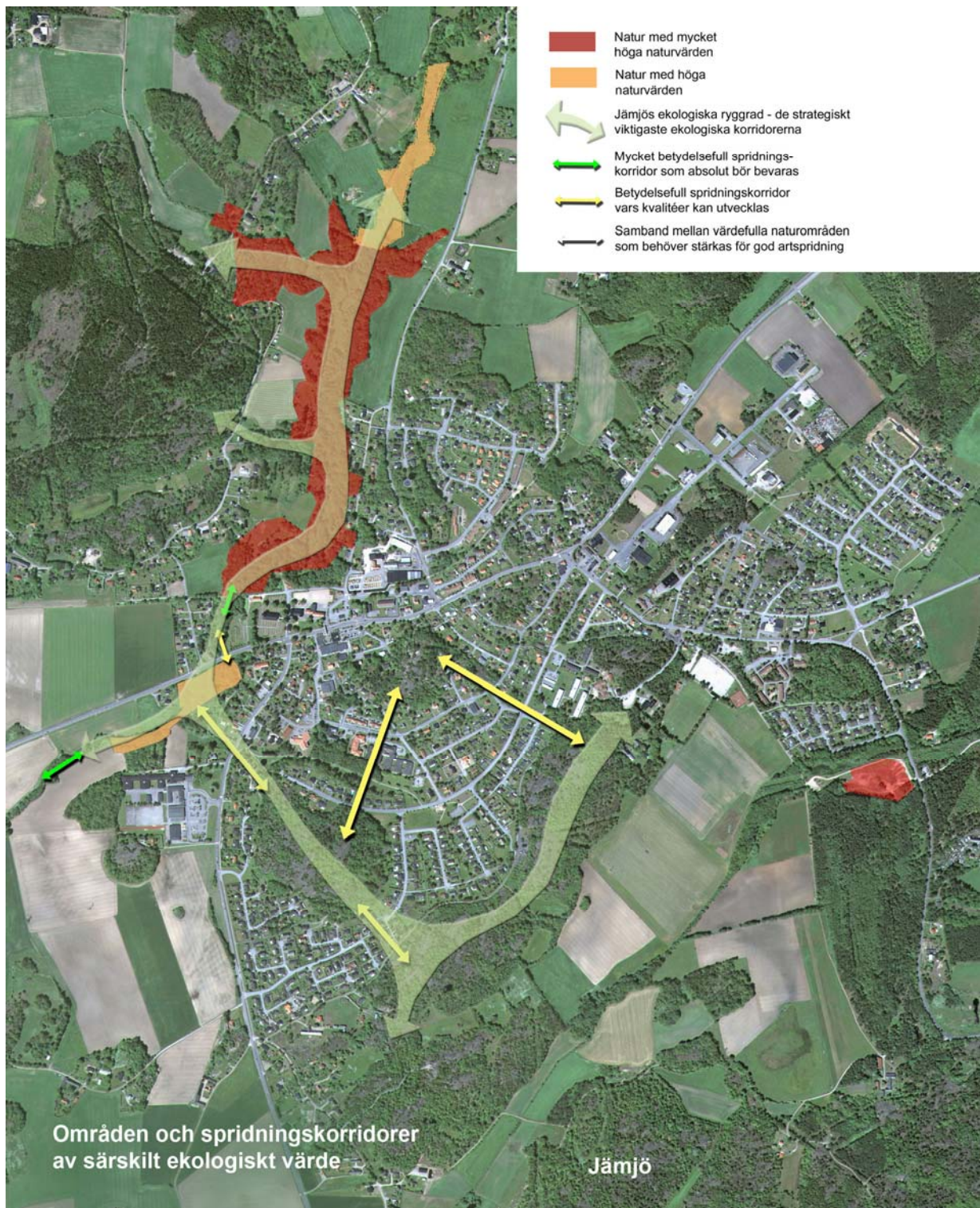
I Jämjö är det också till stor del en ådal (Hammarbyån) som utgör den viktigaste ryggraden, med förgreningar dels mot skogsområdena i nordväst och dels mot de skogsdominerade naturområdena söder om samhället.

Karta 3.1.3:A Observera att kartan är vänd så att norr är åt vänster (samtliga kartor finns även i kartbilagan).

Karta 3.1.3:B (samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Karta 3.1.3:C (samtliga kartor finns även i kartbilagan)

3.2 Hur är tillgängligheten till grönytorna?

3.2.1 Bristanalys för vissa typer av grönytor

För att undersöka var behovet av förbättringar av grönstrukturen är som störst, och var man alltså i första hand bör prioritera insatser i framtiden, görs i det följande ett försök att kvantifiera hur pass väl ställt det är med grönstruktur tillgången för invånare i olika delar av Karlskrona kommun. I ett första steg undersöks den faktiska tillgången till tre olika väsentliga typer av grönytor:

- Gröningar
- Grannskapsparker
- Större naturområden.

Dessa tre typer av grönytor kan definieras på följande sätt:

Gröningar är gröna, allmänt tillgängliga ytor som har åtminstone ett minimum av vistelsevärde, som har en yta överstigande 0,2 ha och är belägna maximalt 200 m från bostaden.

Grannskapsparker har vissa funktionella och kvalitativa krav, nämligen att fungera som mötesplats, erbjuda möjlighet till lek, innehålla element med kulturell prägel. Dessutom ska de ha en yta om minst 1,0 ha och vara belägna maximalt 500 m från bostaden.

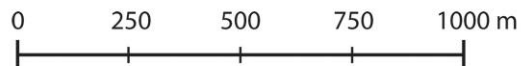
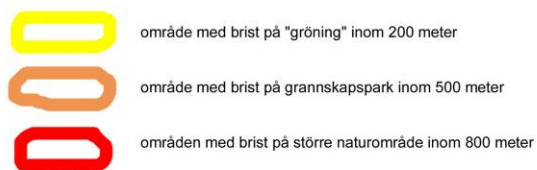
Större naturområden ska som framgår ha en betydande storlek, d v s vara större än 10 hektar och vara belägna inom 800 meters avstånd från bostaden. De kan vara av varierande karaktär, men ska vara vistelsevärda och tillgängliga. Därmed är t ex våtmarker undantagna.

Bristanalysen utgår från dessa typer av ytor eftersom man som boende har behov av gröna ytor i sin omedelbara närhet, något slag av park med lekfunktion och social funktion inom bekvämt promenadavstånd samt möjlighet till naturupplevelser vid längre promenader. Olika kommuner använder något olika definitioner för de tre nivåerna, och denna klassificering är anpassad efter Karlskronas specifika förutsättningar.

Resultat av bristanalys, generellt för fokusområdet

Generellt kan konstateras att tillgången på gröningar och större naturområden är god i fokusområdet, förmodligen mycket god i jämförelse med andra städer av liknande storlek. Viss brist på dessa typer av ytor kan givetvis konstateras i de mest centrala och urbana delarna, där bebyggelsen är tät och från ett datum då grönstrukturplanering var ett okänt begrepp.

Generellt kan man också konstatera att hela fokusområdet i låg grad uppfyller de kriterier som ställts upp för lite större grannskapsparker; parker som fungerar som mötesplatser och gärna har ett lite kulturellt präglat innehåll. Förklaringen till detta ligger säkert i den stora förekomsten av befintliga naturytor, som har fått fylla rollen av grannskapsparker.

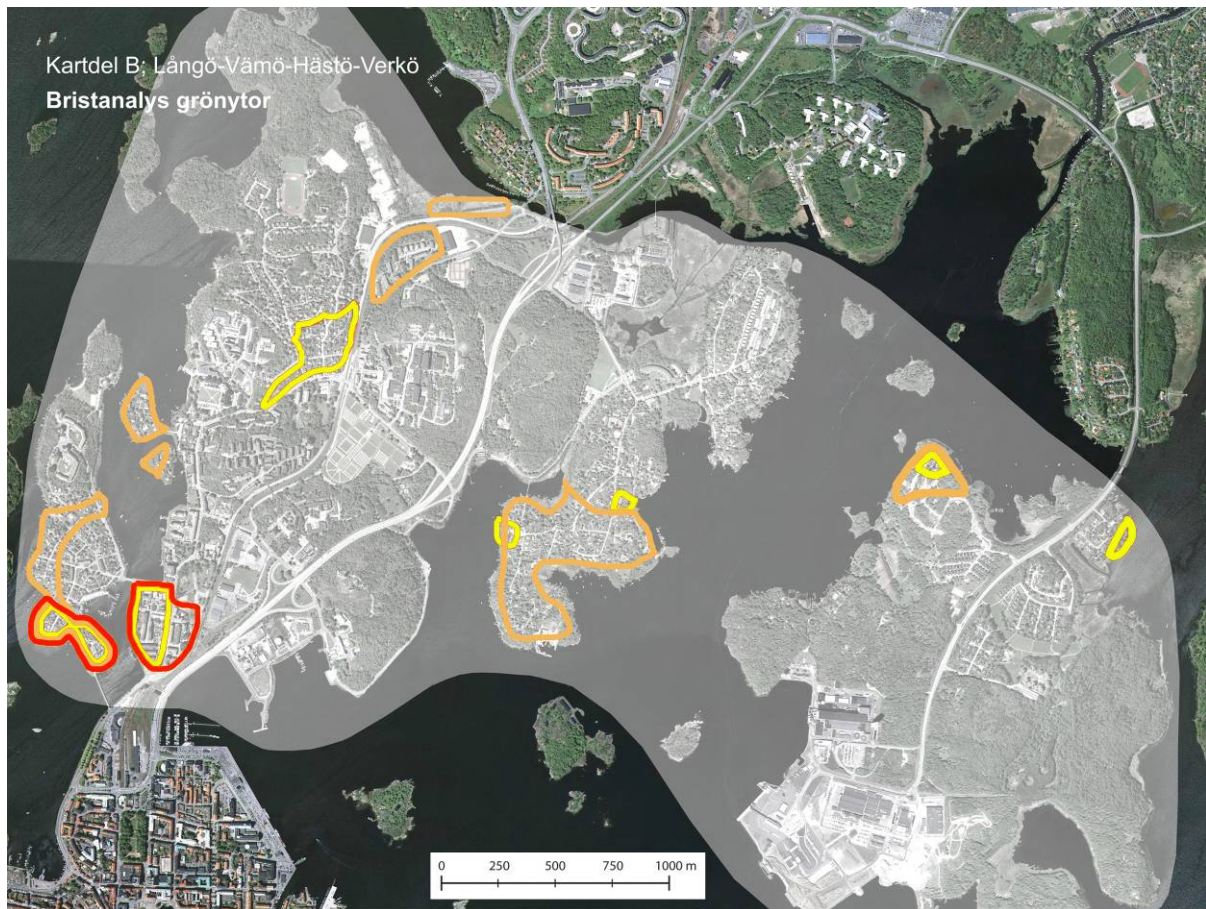
(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Bristanalys för Kartdel A: Dragsö-Saltö-Trossö

När det gäller kartdel A; Dragsö-Saltö-Trossö kan bl a konstateras att:

- De västra delarna av Saltö uppfyller alla de uppsatta kriterierna på grönytetillgång.
- Trossö har generellt stora brister i tillgången till grönytor. Hoglands park och Amiralitetsparken förser förvisso de mest centrala delarna med behovet av gröning/grannskapspark, likaså har Stumholmen god tillgång till gröning/park, men till de större naturområdena är det långt på hela Trossö.
- Brist på både gröningar, grannskapsparker och större naturområden är det på stora delar av Björkholmen.

- Det är lite oklart huruvida det är inplanerat någon ny yta som uppfyller gröning-kriteriet i anslutning till det nya bostadsområdet på Saltö, men viss brist på detta föreligger i alla fall här i dagsläget.

- område med brist på "gröning" inom 200 meter
- område med brist på grannskapspark inom 500 meter
- områden med brist på större naturområde inom 800 meter

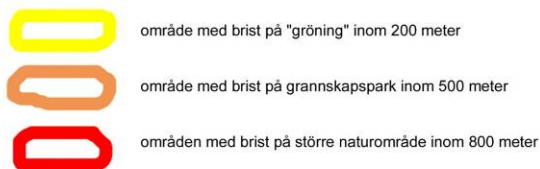
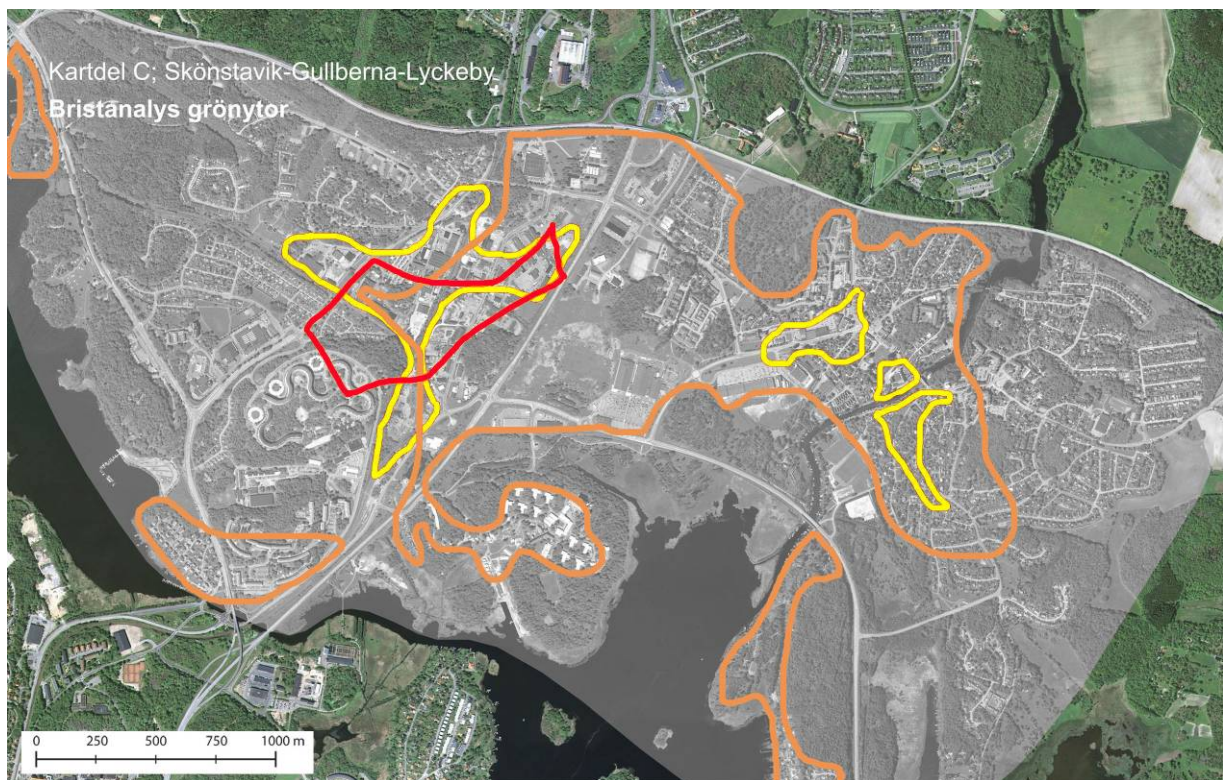
(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Bristanalys för Kartdel B: Långö-Vämö-Hästö-Verkö

När det gäller kartdel B; Långö-Vämö-Hästö-Verkö kan bl a konstateras att:

- Pantarholmen, Lilla Pantarholmen samt södra spetsen av Långö lider brist på såväl gröningar som större naturområden.
- Södra delen av Bergåsas villakvarter är dåligt försedda med små, nära grönytor.
- Detta gäller även vissa delar av villakvarteren på Hästö.
- Brist på grannskapsparker föreligger i flera områden, t ex Hästö, Annebo, BoKlok-området, Arnö och vissa delar av Långö.

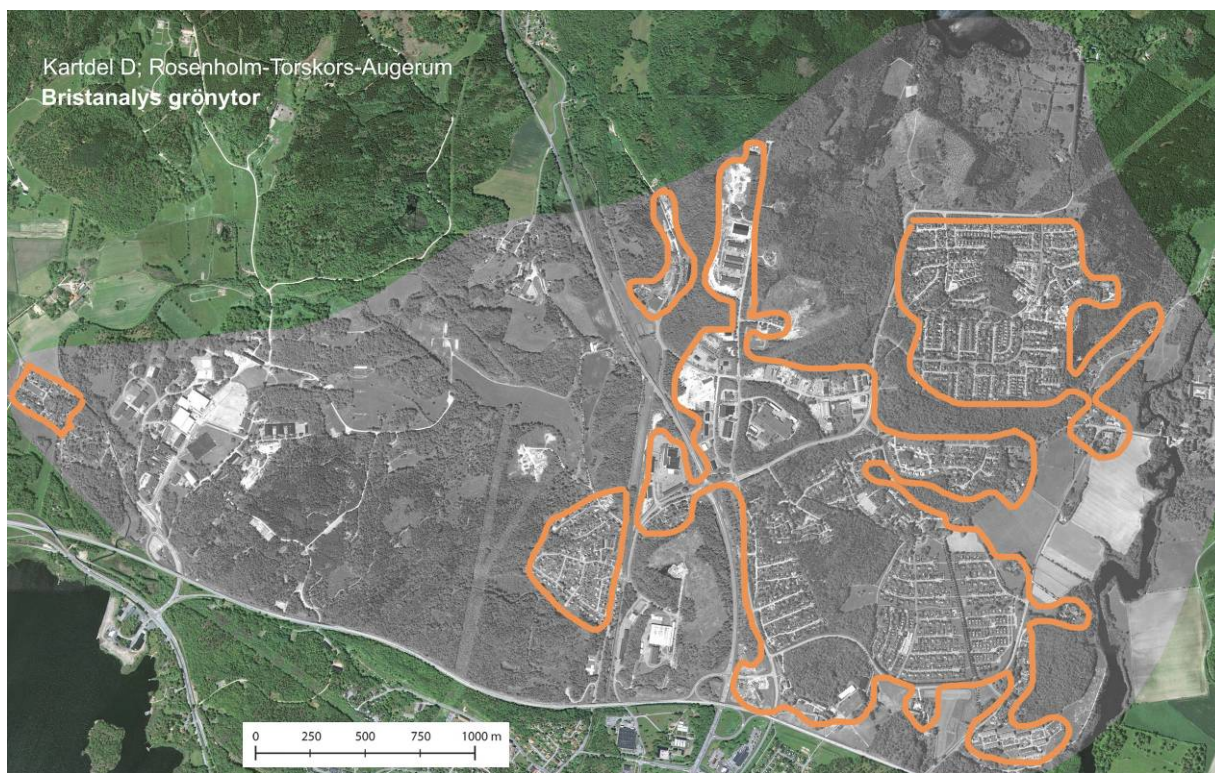
- Det är anmärkningsvärt att konstatera att det i det område som nu byggs ut på norra spetsen av Verkö inte tycks vara inplanerat varken mindre närrecreationsytor eller någon lite större grannskapspark.

(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Bristanalys för Kartdel C: Skönstavik-Gullberna-Lyckeby

- Brist på friytor som uppfyller kriterierna för grannskapspark föreligger i den allra största delen av kartdelen. I vissa fall finns parker som ytmässigt lever upp till kriterierna, men som faller bort på grund av innehållsmässiga brister.
- Stora delar av centrala Lyckeby har brist på små, nära rekreationsytor.
- I stora delar av Gullbernas industriområden föreligger brist på såväl gröningar som grannskapsparker och större naturområden. Detta kan givetvis förklaras med att grönytor i första hand prioriteras i bostadsområden, men givetvis är grönytor viktiga även i industriområden; t ex för promenader på lunchraster samt till och från jobbet, för rening av luft, för dämpning av buller, för att dölja fula byggnader etc.
- Den nordöstra delen av Kungsmarken är ett av få områden i Karlskrona där det är längre än 800 m till större naturområden – vilket till stor del förklaras av att järnvägen här ligger som en barriär mot öster och därmed försämrar närheten till omgivande naturområden.

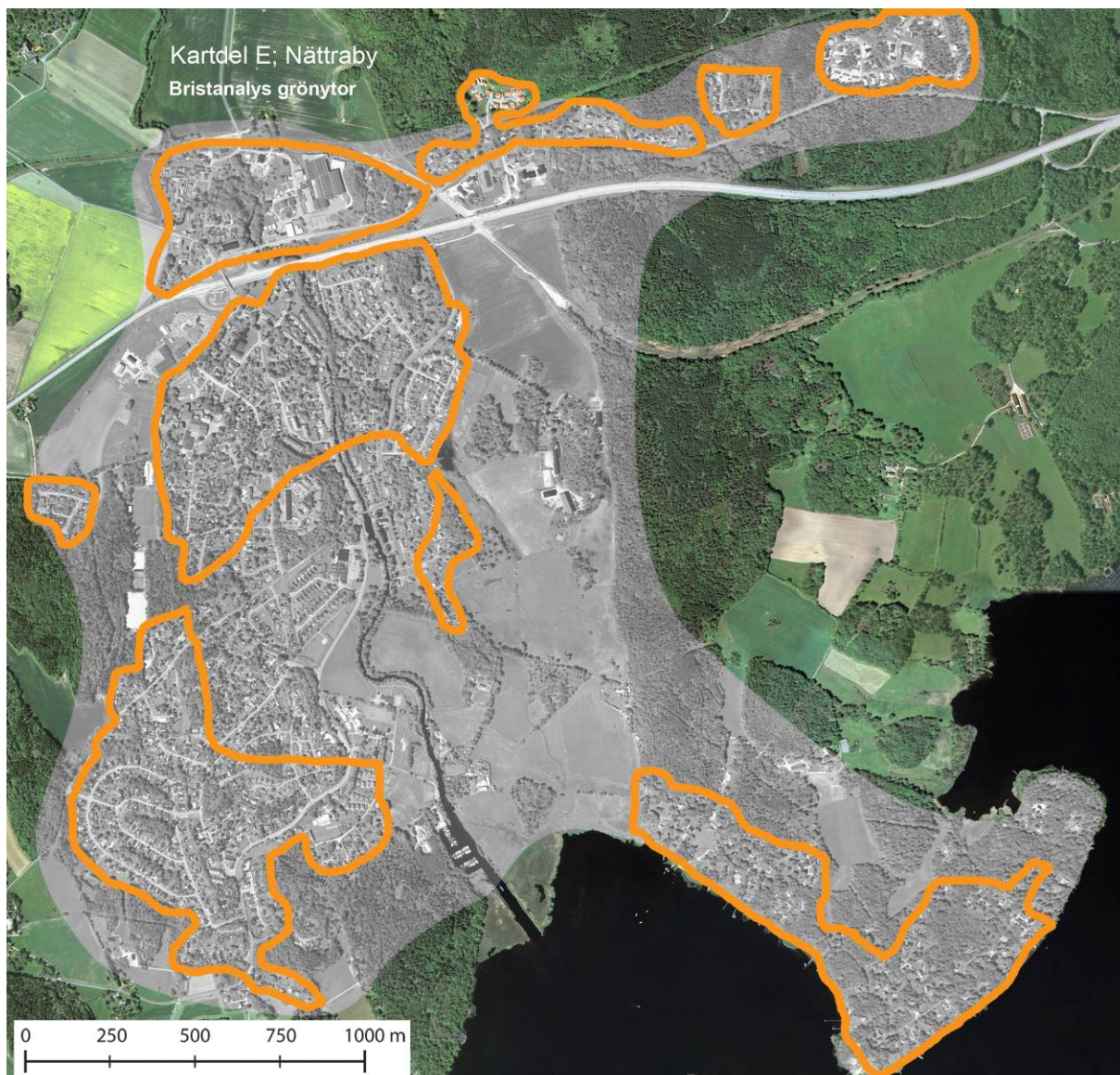
- område med brist på "gröning" inom 200 meter
- område med brist på grannskapspark inom 500 meter
- områden med brist på större naturområde inom 800 meter

(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Bristanalys för Kartdel D: Rosenholm-Torskors-Augerum

I denna kartdel är samtliga områden väl försedda med såväl små, nära rekreationsytor som större naturområden.

Däremot föreligger en generell brist på friytor som uppfyller kriterierna för grannskapspark, utom möjligen för de delar som ligger i anslutning till Telenor Arenaområdet, där friytorna någorlunda lever upp till de uppställda kriterierna. Det finns även andra exempel på parker som ytmässigt lever upp till kriterierna, men som faller bort på innehållsmässiga brister.

- område med brist på "gröning" inom 200 meter
- område med brist på grannskapspark inom 500 meter
- områden med brist på större naturområde inom 800 meter

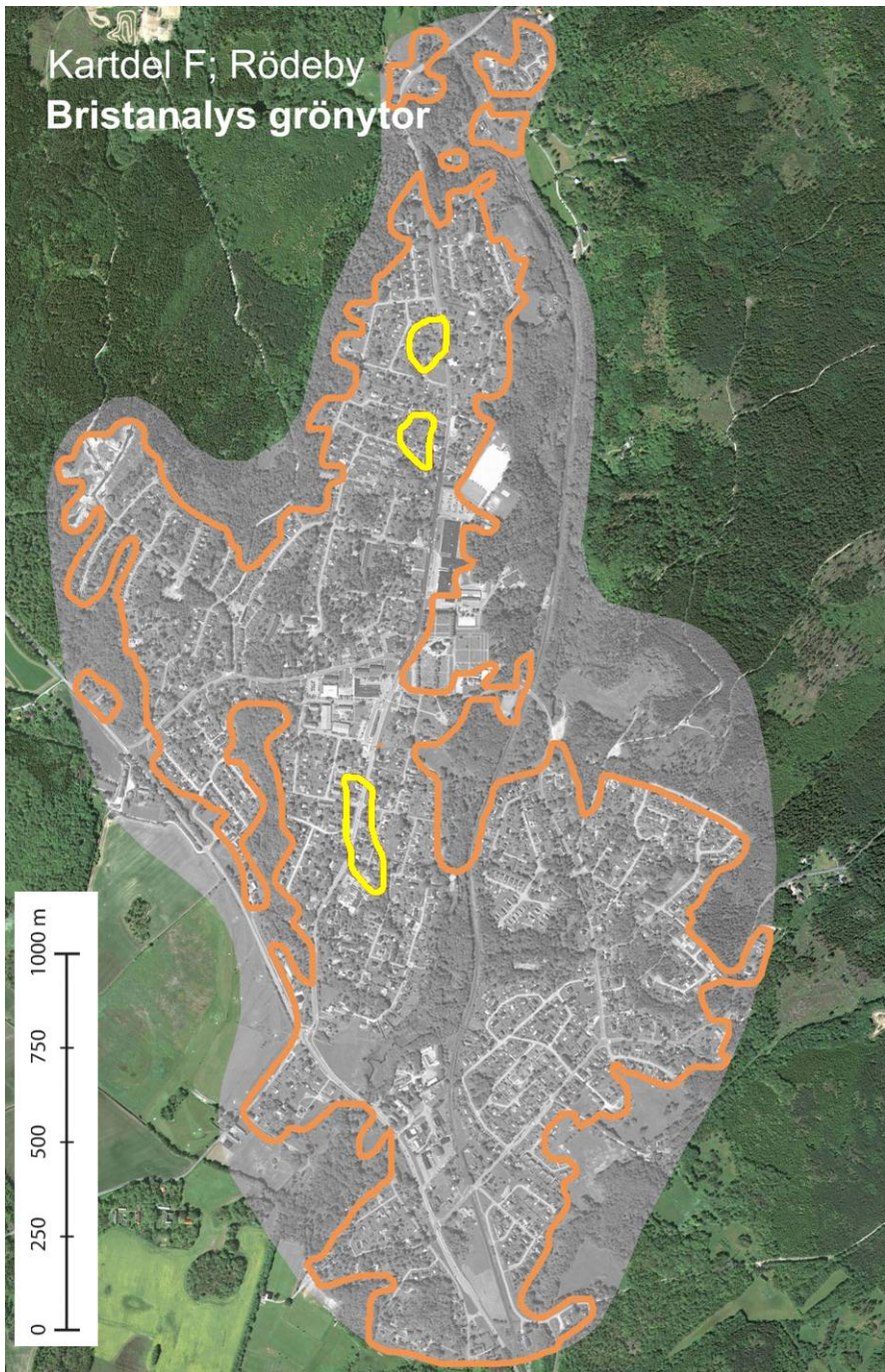
(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Bristanalys för Kartdel D: Nättraby

I Nättraby är samtliga områden väl försedda med såväl små, nära rekreationsytor som större naturområden.

Däremot föreligger en generell brist på friytor som uppfyller kriterierna för grannskapspark. Det finns exempel på parker som ytmässigt lever upp till kriterierna, men som faller bort på innehållsmässiga brister.

Kartdel F; Rödeby
Bristanalys grönytor

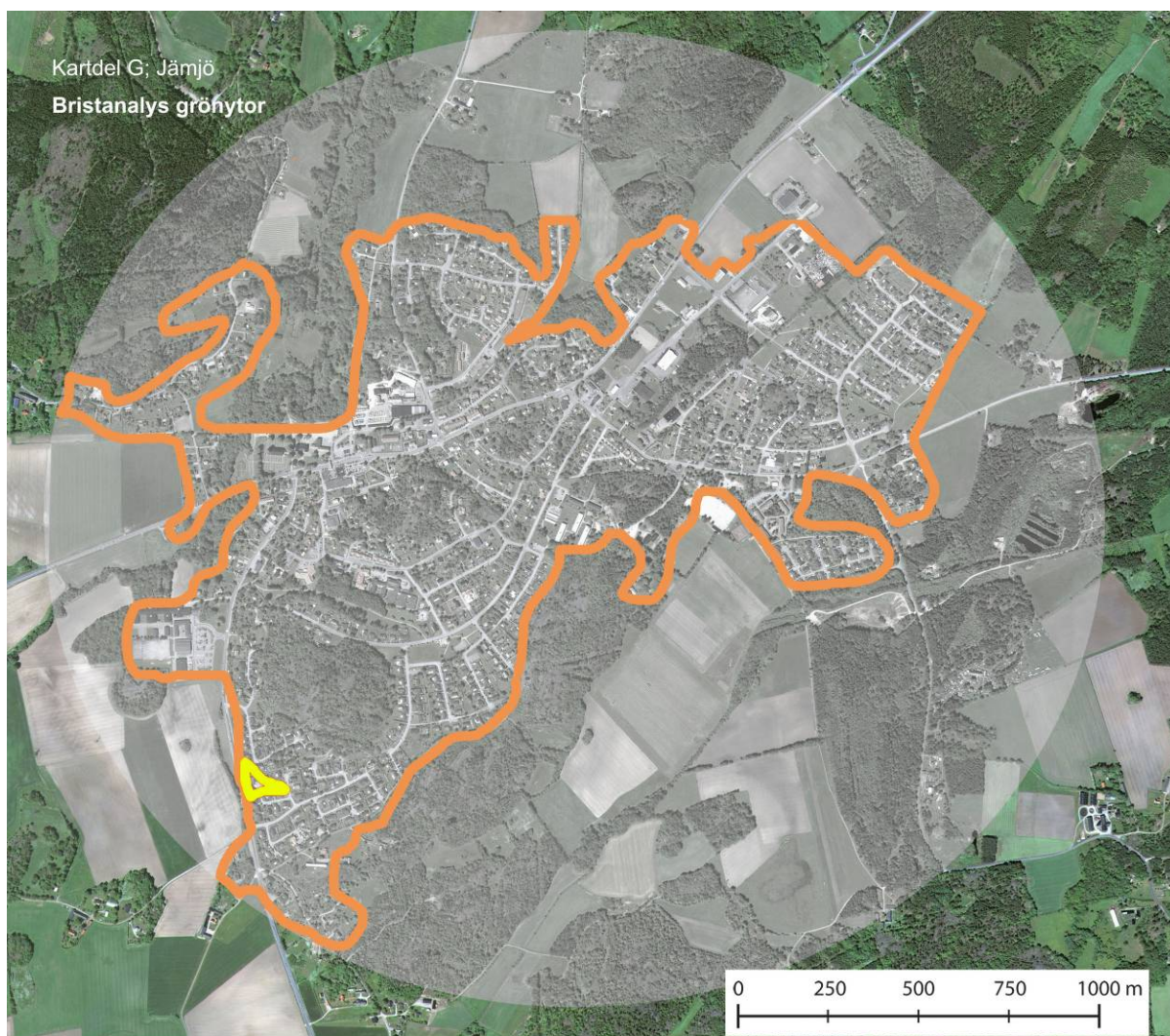
- område med brist på "gröning" inom 200 meter
- område med brist på grannskapspark inom 500 meter
- områden med brist på större naturområde inom 800 meter

(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Bristanalys för Kartdel F: Rödeby

Rödeby är väl försett med större naturområden, och bortsett från några mindre centrala delar även med små, nära rekreationsytor.

Däremot föreligger en generell brist på friytor som uppfyller kriterierna för grannskapspark. Det finns exempel på parker som ytmässigt lever upp till kriterierna, men som faller bort på innehållsmässiga brister.

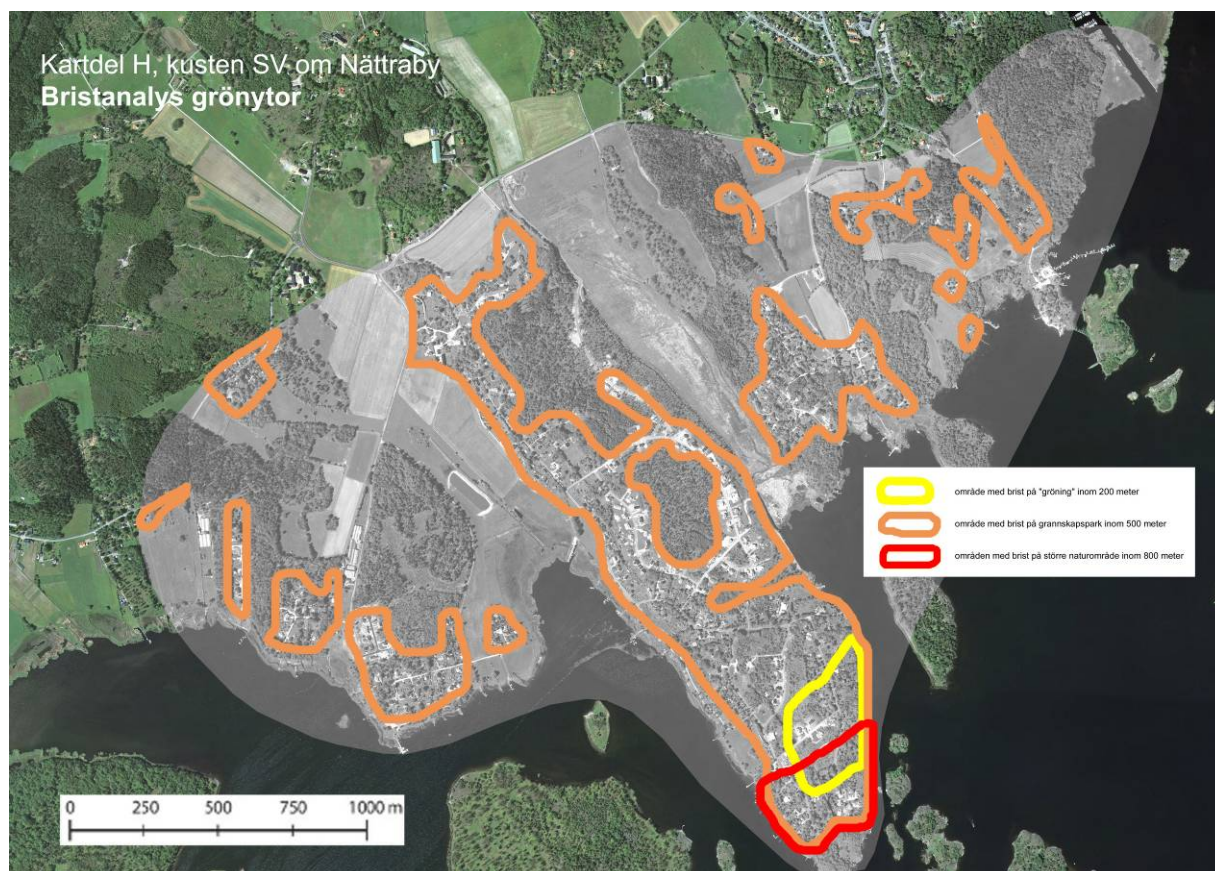
- område med brist på "gröning" inom 200 meter
- område med brist på grannskapspark inom 500 meter
- områden med brist på större naturområde inom 800 meter

(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Bristanalys för Kartdel G: Jämjö

I Jämjö är samtliga områden väl försedda med såväl små, nära rekreationsytor som större naturområden.

Däremot föreligger en generell brist på friytor som uppfyller kriterierna för grannskapspark. Det finns exempel på parker som ytmässigt lever upp till kriterierna, men som faller bort p g a innehållsmässiga brister.

(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Bristanalys för Kartdel H; Kusten SV om Nättraby

Samtliga bostäder i området är väl försedda naturmark, vilken oftast också är högkvalitativ. Ett mindre undantag utgörs av yttre delen av Skillingenäs-halvön, varifrån det är mer än 800 meter till större naturområde. Då kartdel H omfattar ett ganska ruralt område finns av naturliga anledningar inga parkytor som tillgodoser behovet av gemensamma samlingsplatser eller mer organiserade aktiviteter såsom idrott och lek. Hela kartdelen har redovisats som bristområde utifrån denna aspekt. Däremot finns det gott om mindre naturområden som uppfyller de enklaste kraven på närrecreation ("gröningar") inom 200 meter från bostaden. Det är endast en del av Skillingenäs-området som har brist på denna typ av friytor.

3.2.2 Grönytetillgång, närbarhet och grönytekvalitet, sett utifrån olika bostadsområden

I föregående avsnitt har redovisats tillgång till respektive brist på vissa typer av grönytor. Men detta säger inte allt om hur det är ställt med grönstrukturen; det är till exempel också avgörande hur nära grönområdena är (det ligger kanske en motorväg mellan parken och bostaden) och vilka kvalitéer områdena har. Likaså har de olika ytornas inbördes sammanhang betydelse. Det finns också faktorer som lokalt ökar eller minskar behovet av offentliga grönytor. För den som har en stor trädgård är behovet av grönytor förmodligen

mindre än för den som bor i lägenhet utan gård. I Karlskrona är tillgången till öppna vattenytor också något som till viss del kan kompensera en brist på grönytor. För att kunna bedöma var det sammantagna behovet av förbättringar i grönstrukturen är som störst, har i det följande samtliga ovan nämnda aspekter vägts samman och värderats för respektive bostadsområde i Karlskrona. Resultaten är en karta där man för varje specifikt område kan se var det råder alltifrån mycket stark brist till mycket god tillgång.

Läsanvisning till kartorna

Nedanstående kartor beskriver grönyteförutsättningarna bostadsområde för bostadsområde, baserat på poängsättning i tabell 2, bilaga 4. Ur kartorna kan alltså utläsas hur välförsett varje enskilt bostadsområde, t o m varje enskilt bostadskvarter, är. Observera att ju mer grönska som finns på den privata marken inom själva bostadsområdet (tillgång till privata trädgårdar, gröna innergårdar etc), desto högre startpoäng i tabellen. Därefter ges poäng beroende på tillgång till gröningar, stadsdelsparker respektive större naturområden. Poängtilldelningen är också beroende av innehållet/kvalitén (hög- eller lågkvalitativt enl. poäng i tabell 1) hos de grönytor som respektive bostadsområde har tillgång till. I ett ytterligare steg ges poäng utifrån närheten till större sammanhängande grönstråk, närheten till vatten samt förekomsten av större trafikleder som måste korsas för att man ska kunna nå olika grönytor. 15 st grönytor redovisas på detta sätt i tabell 2 i bilaga 4.

Redovisningen i kartorna görs grafiskt utifrån 6 poängklasser;

- mycket stark brist/mörkrött (0-1 poäng)
- påtaglig brist/brunt (2-3 poäng)
- viss brist/orange (4-5 poäng)
- godtagbar tillgång/gult (6-7 poäng)
- god tillgång/ljusgrönt (8-9 poäng)
- mycket god tillgång/mörkgrönt (10-11 poäng)

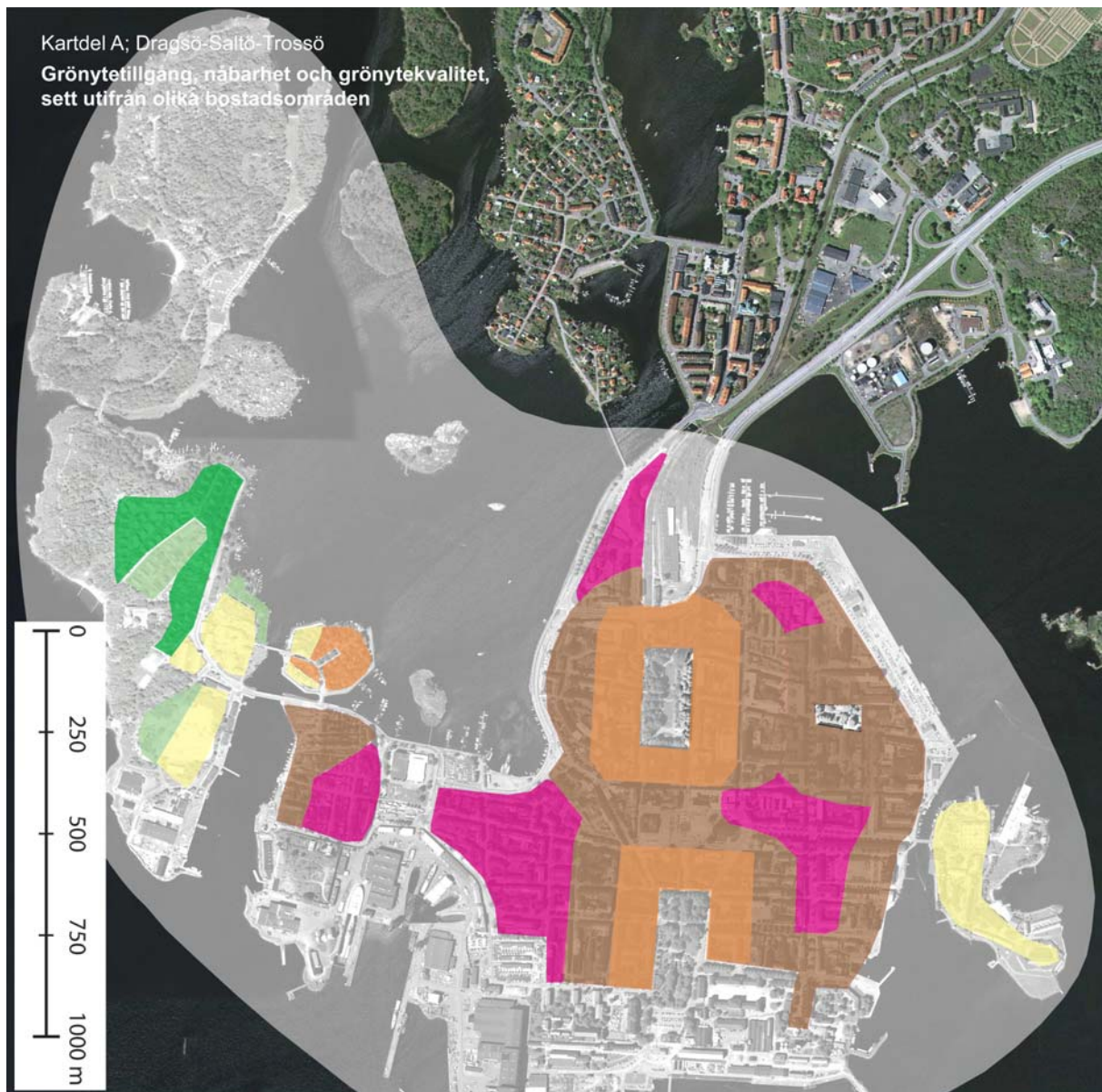
Det ska observeras att indelningen inte avspeglar den totala boendekvalitén i respektive område. Ett område med dålig grönstrukturtillgång kan ju istället ha kvalitéer som närhet till handel, kultur och nöjen etc, vilket höjer boendekvalitén i många ögon, ja t o m skattas högre än tillgången till grönytor.

Tillgång, närhet och kvalitet, generellt för fokusområdet

Generellt kan konstateras att de flesta boende i Karlskrona har en god livsmiljö, om man ser till de sammanvägda gröna förutsättningarna.

Något sämre, ur dessa aspekter, är givetvis förutsättningarna i de mest centrala och urbana delarna.

De befintliga gröna värdena är något som är av oerhört stor betydelse, vilket särskilt gäller de sammantaget unika naturytorna, varför dessa värden bör värnas, bevaras och förädlas så långt som över huvudtaget är möjligt.

- Bostadsområden med stark grönytebrist/mycket låga grönytekvalitéer
- Bostadsområden med grönytebrist/låga grönytekvalitéer
- Bostadsområden med mindre goda grönytetillgångar/-kvalitéer
- Bostadsområden med godtagbara grönytetillgångar/-kvalitéer
- Bostadsområden med goda grönytetillgångar/-kvalitéer
- Bostadsområden med mycket goda grönytetillgångar/-kvalitéer

(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

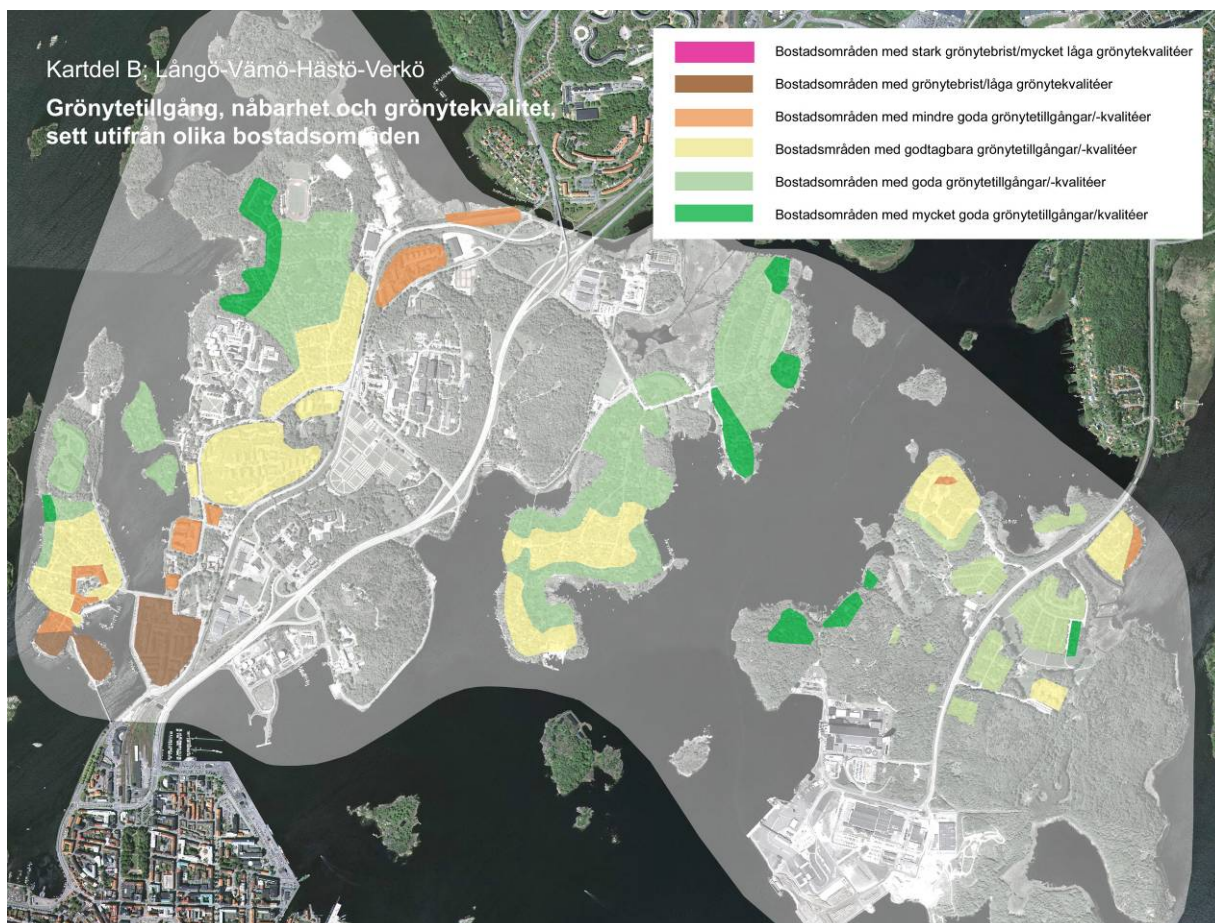
Grönytetillgång, närbarhet och grönytekvalitet, sett utifrån olika bostadsområden inom Kartdel A: Dragsö-Saltö-Trossö

Av kartdel A framgår att:

- boende på Trossö är dåligt försedda med grönstrukturvärden. Riktigt dåligt försedda är de som bor på östra delen samt de som bor på sydvästra delen av Trossö. Även boende på Björkholmen har dåliga förutsättningar. De låga betygen för dessa områden är

betingat både av bristen på faktiska ytor, framför allt av naturkaraktär, men även av bristen på sammanhang mellan ytor och bristen på gröna, bilfria stråk.

- Stumholmen, vilken såsom bostadsområde är ungt, lyckas med att tillhandahålla de boende både en urban miljö och en godtagbar grönstruktur. Det som drar ner betyget här är framför allt bristen på naturvärden samt det faktum att ön är väldigt isolerad från andra grönområden.
- boende på norra Saltö har närmast optimala grönstrukturförutsättningar, medan boende på södra Saltö endast har godtagbara förutsättningar. I det senare fallet dras betyget ned främst på att det saknas närrecreationsytor och stråkkopplingar till andra, större grönområden.
- boende på Ekholmen har mindre goda förutsättningar. Detta är dels beroende på att nästan alla mark på ön är privat tomtmark, samt att öns enda grönyta är liten och påtagligt innehållslös.

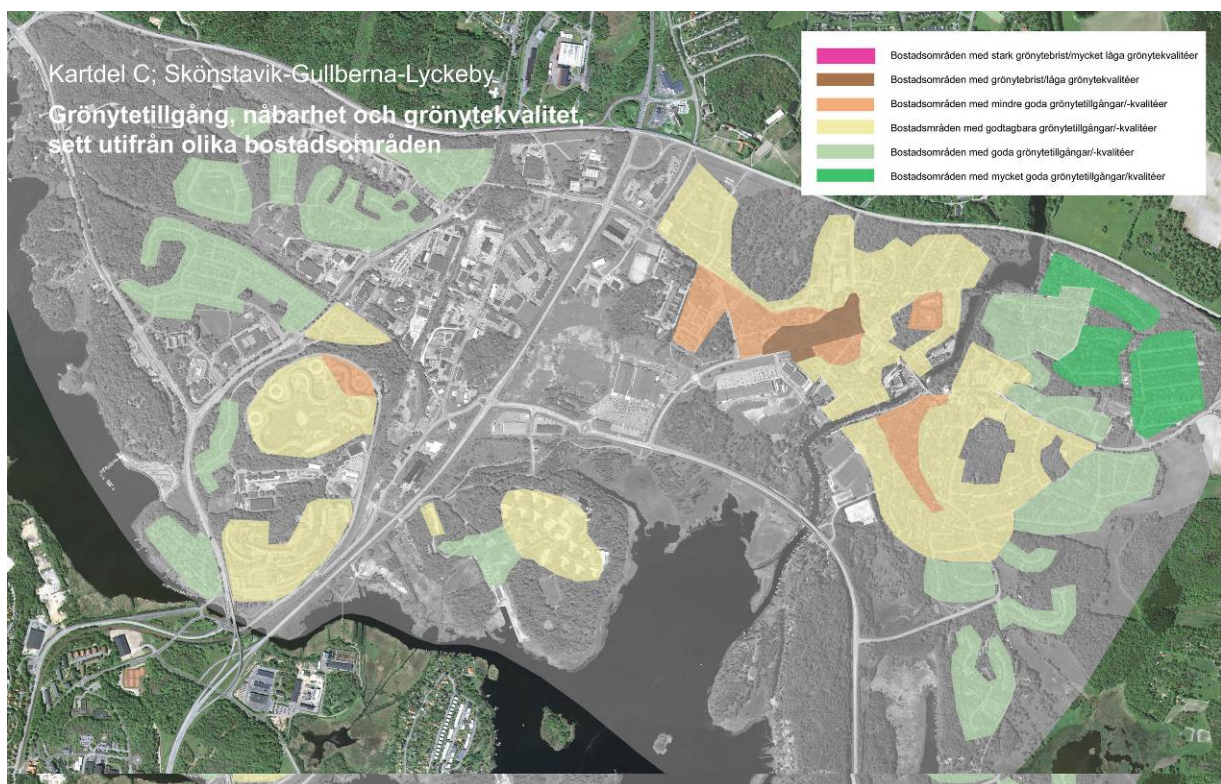
(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Grönytillgång, närhet och grönytekvalitet, sett utifrån olika bostadsområden inom Kartdel B: Långö-Värmö-Hästö-Verkö

Av kartdel B framgår att:

- boende på Pantarholmen är dåligt försedda med grönstrukturvärden. Detta gäller också för boende på Lilla Pantarholmen och sydligaste delen av Långö, även om de flesta här har tillgång till egna villaträdgårdar. De låga betygen för dessa områden är betingat både av bristen på grönytor av alla typer och av bristen på sammanhang mellan ytor. Till detta kommer en brist på gröna, bilfria stråk.
- Längre norrut på Långö är de boende bättre försedda, med mycket god tillgång för några kvarter väster om Lagmansgatan.
- Bostadsområdena kring Tullskolan har liten tillgång till högkvalitativa grönytor, men kompenseras i viss mån av att vara belägna nära ett viktigt grönstråk (Vämöleden).
- Galgamarken är ett område, som trots den ganska täta bebyggelsen, har godtagbara förutsättningar tack vare sparad och värdefull naturmark som är organiserad i en god grönstruktur.
- Villaområdena i Bergåsa har ofta stora trädgårdar, men tillgången till allmänna grönytor är tämligen begränsad i de södra delarna. Längre mot norr blir förutsättningarna gradvis bättre, för att vara mycket goda längst mot nordväst.
- Annebo-området ligger kringskuret av järnväg och trafikleder, och de flesta grönytor nås endast om man korsar dessa barriärer.

- De boende på Hästö har oftast stora villaträdgårdar till sitt förfogande. I de södra delarna är emellertid tillgången till allmänna grönytor mycket begränsad, med en påtaglig brist på grannskapsparker. Hästö's norra delar har bitvis god tillgång på allmänna grönytor, varför de sammantagna förutsättningarna här är goda eller mycket goda.
- Villa- och radhusområdena på centrala delen av Verkö har tillgång till generöst tilltagna allmänna grönytor i en god struktur, vilka dock har ett tämligen torftigt innehåll. Å andra sidan finns mycket och lättillgänglig naturmark i omgivningarna.
- De nya områden som nu byggs på Norra backen kommer, efter vad vi kan bedöma, att ha ganska begränsad tillgång till allmänna grönytor och stråk.
- Villaområdet på Ängholmen saknar allmänna grönytor och är dessutom kringskuret av vatten och vägar, med bristfälliga grönstrukturvärden som resultat

(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

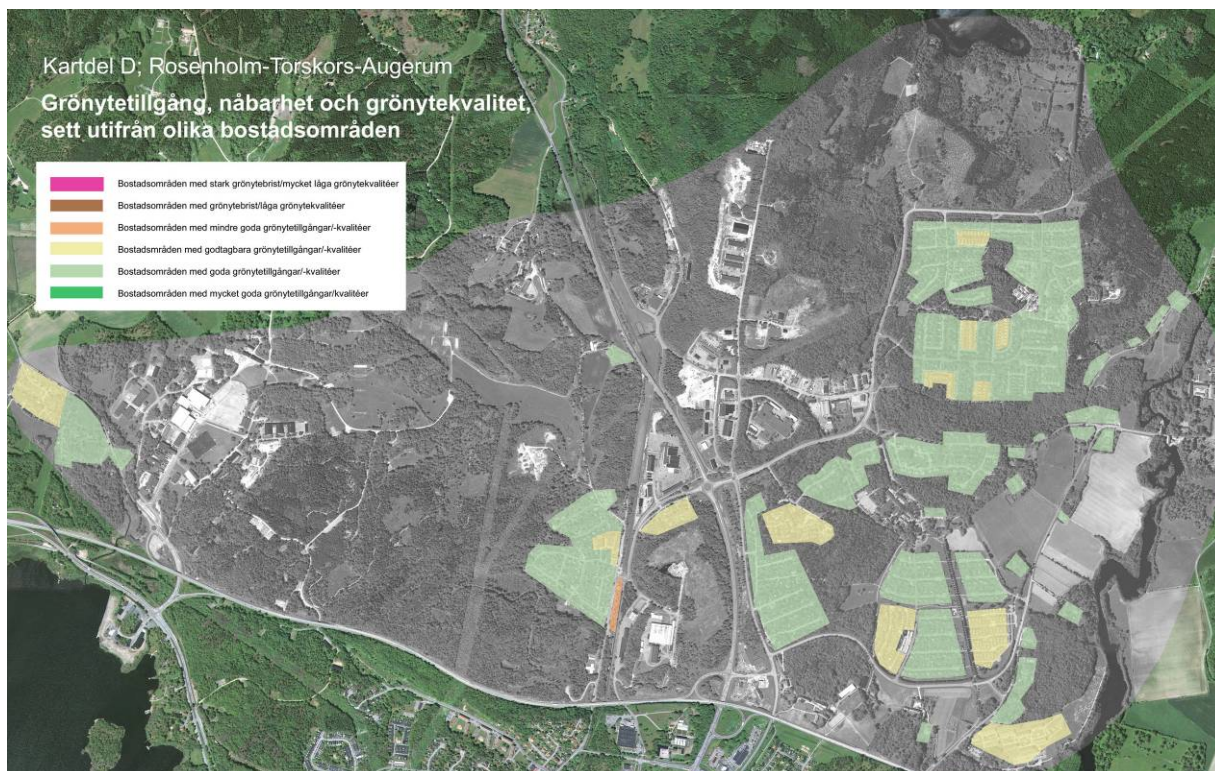
Grönytillgång, närhet och grönyte kvalitet, sett utifrån olika bostadsområden inom Kartdel C: Skönstavik-Gullberna-Lyckeby

I denna kartdel är bostadsområdena generellt väl försörjda.

Ett undantag (med grönytebrist/låga grönyte kvalitéter) utgörs av några kvarter i centrala Lyckeby.

Endast godtagbara förutsättningar finns i vissa andra delar av Lyckeby samt en mindre del av Kungsmarken.

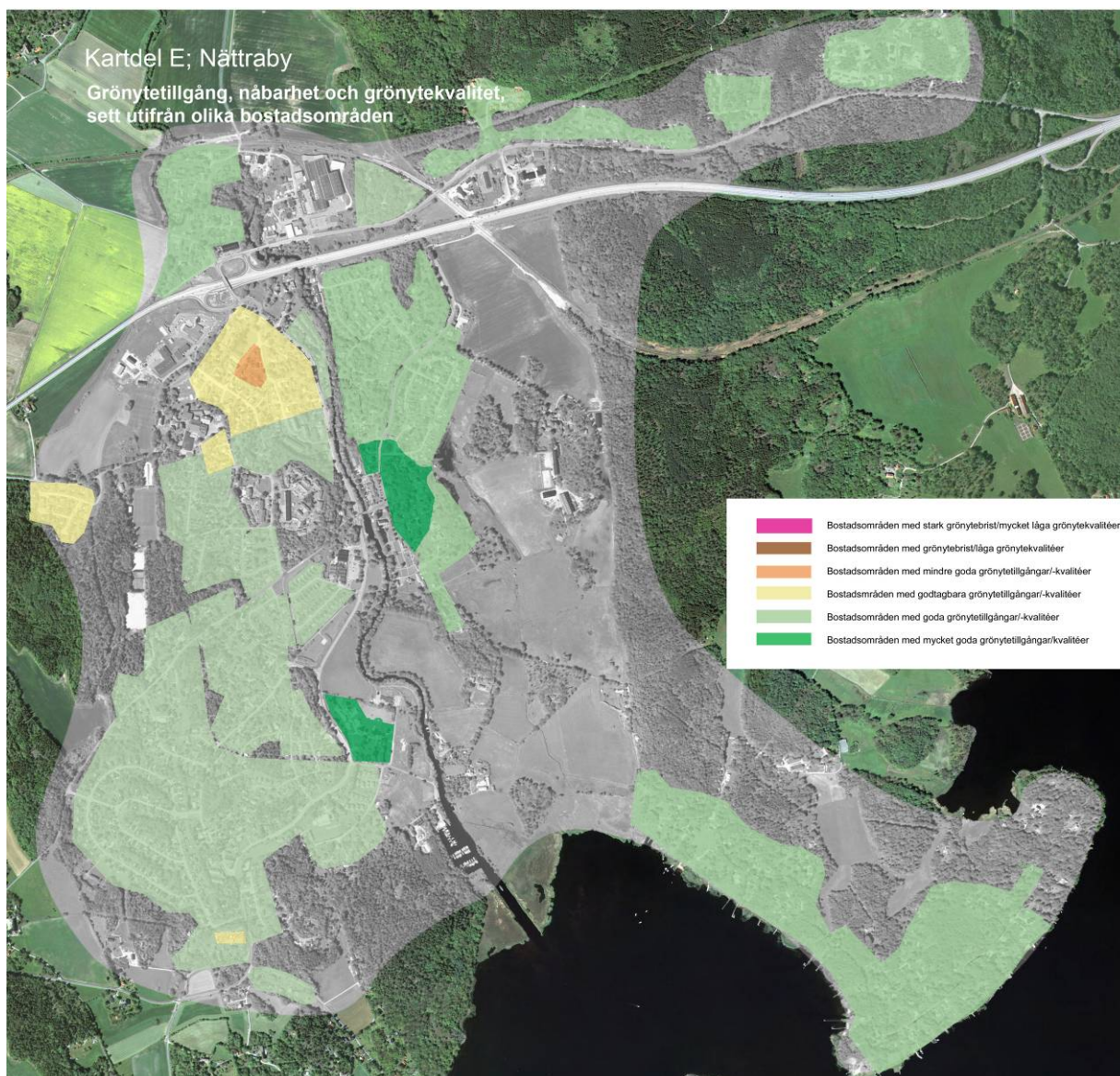
Riktigt goda är förutsättningarna i området norr om Östra Torp-skolan. Vad som skiljer detta område från andra liknande villa-ytterområden (t e x Backabo) är, att här finns en grannskapspark med relativt höga kvalitéer.

(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Grönytillgång, närbarhet och grönytekvalitet, sett utifrån olika bostadsområden inom Kartdel D: Rosenholm-Torskors-Augerum

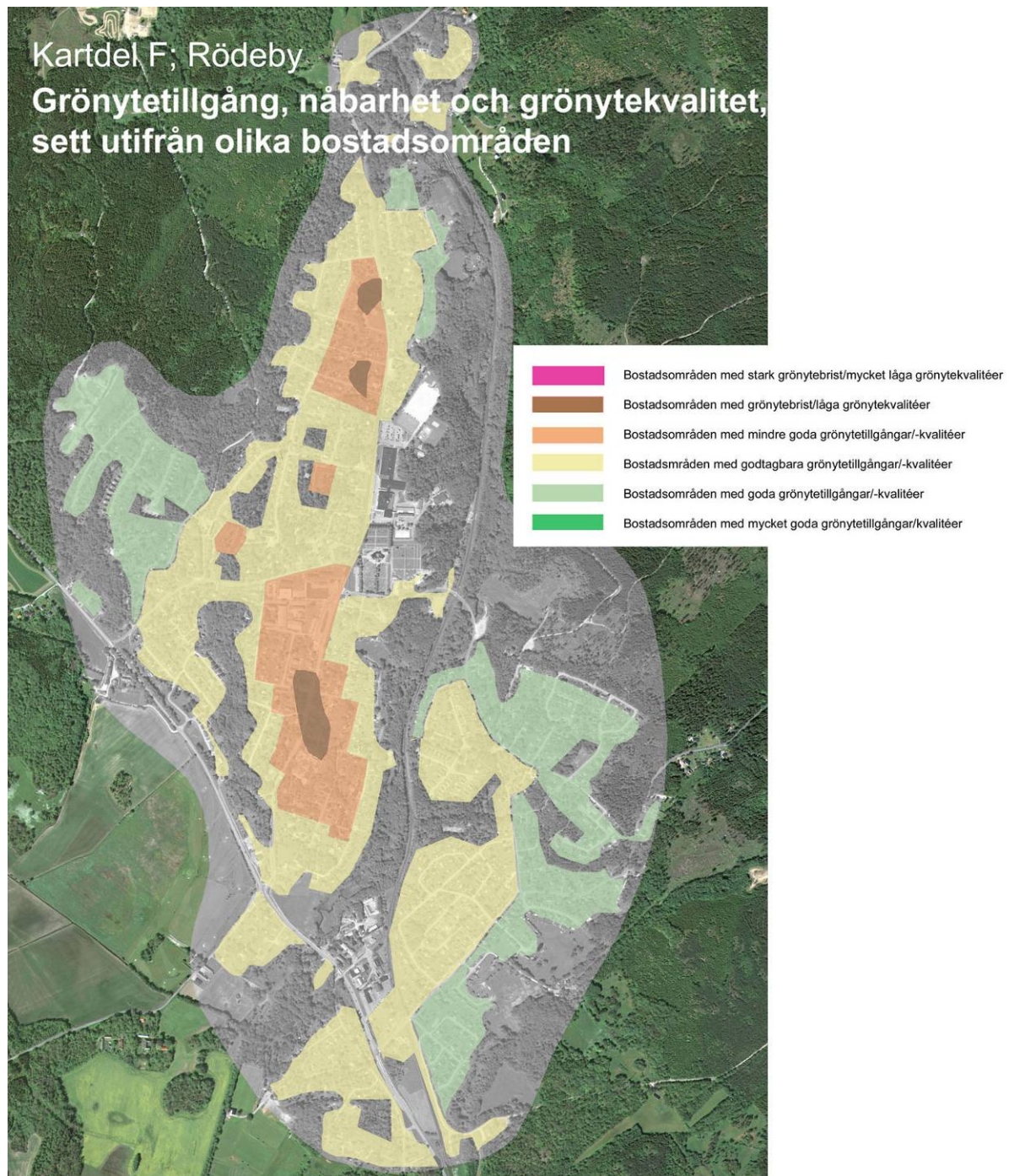
I denna kartdel är bostadsområdena mycket väl försörjda vad gäller grönstruktur. Det är egentligen svårt att finna egentliga brister, förutom att det generellt saknas inslag som uppfyller kriterierna för grannskapsparker.

(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Grönytillgång, närbarhet och grönytekvalitet, sett utifrån olika bostadsområden inom kartdel E: Nättraby

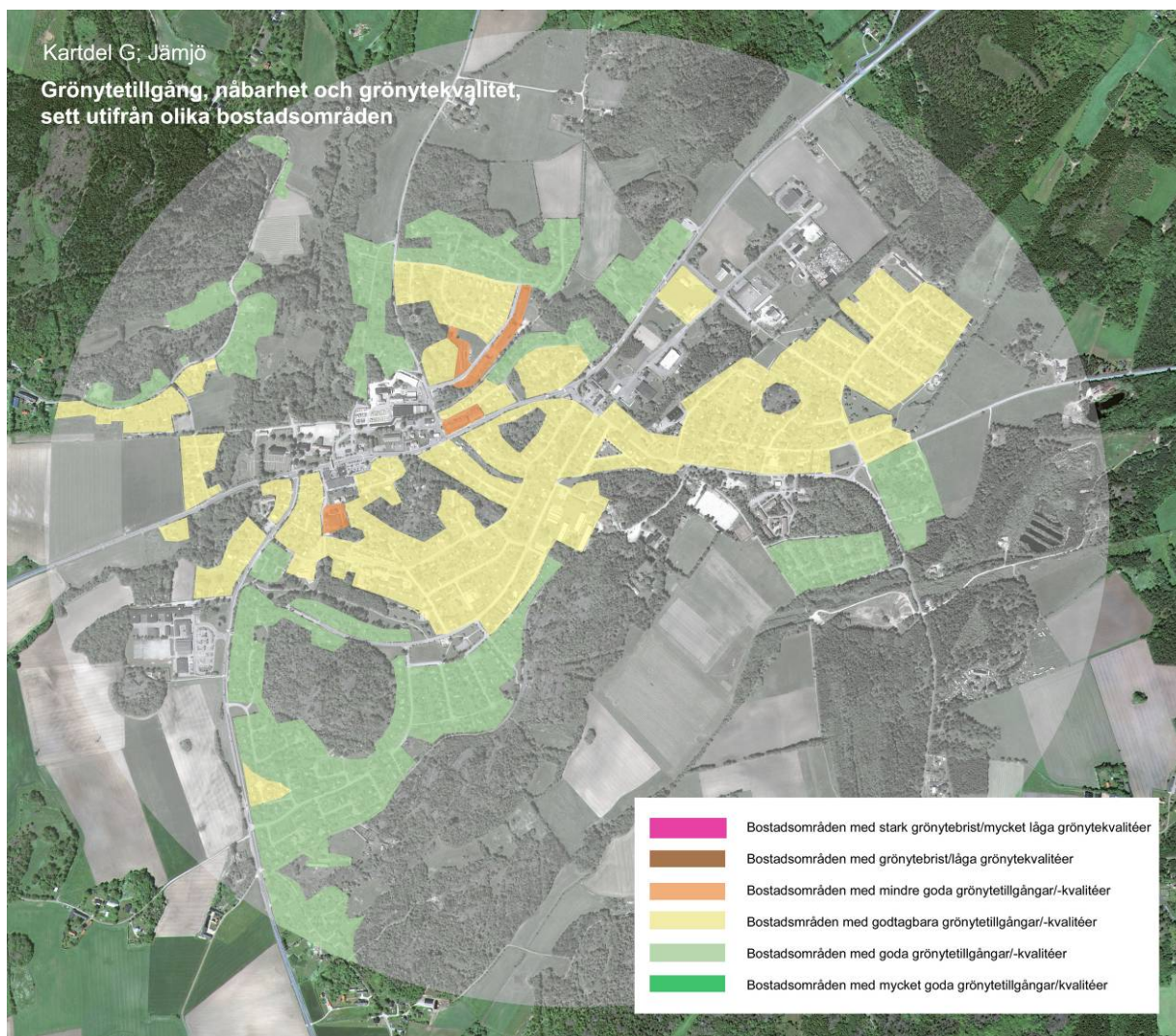
I Nättraby är bostadsområdena generellt väl försörjda; viss brist kan konstateras i norra delen av tätorten.

(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Grönytillgång, närbarhet och grönytekvalitet, sett utifrån olika bostadsområden inom kartdel F: Rödeby

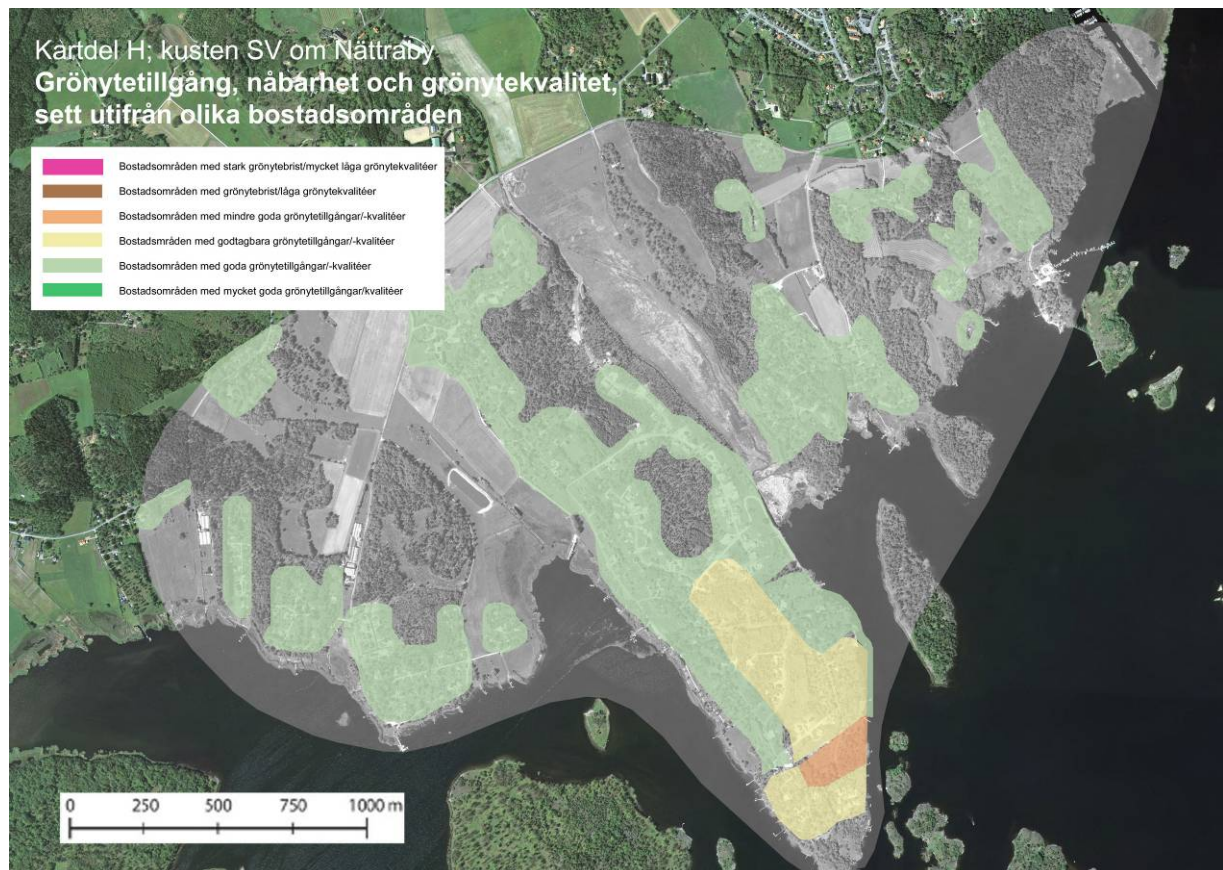
I Rödeby är bostadsområdena generellt väl försörjda i tätortskanterna, medan ju mer centralt man kommer desto sämre är förutsättningarna; viss brist kan konstateras i några av de mest centrala kvarteren.

(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Grönytettillgång, närbarhet och grönytekvalitet, sett utifrån olika bostadsområden inom Kartdel G: Jämjö

I Jämjö är bostadsområdena generellt väl försörjda i tätortskanterna, medan de mer centrala delarna generellt är godtagbart försörjda. Viss brist kan dock konstateras i några av de mest centrala kvarteren, samt i några områden med flerfamiljshus.

Grönytetillgång, närbarhet och grönytekvalitet, sett utifrån olika bostadsområden inom Kartdel H; Kusten SV om Nättraby

I kartdel H är bostadsområdena generellt väl försörjda med grönytor, men då uteslutande i form av naturmark. Något sämre förutsättningar kännetecknar dock vissa delar av Skillingnäs-halvön.

Något egentligt gång- och cykelsystem finns inte i området – å andra sidan finns det relativt gott om lågtrafikerade bilvägar och markvägar. Inte desto mindre saknas ett mer genomtänkt system för förflyttning mellan olika rekreativa målpunkter. Likaså saknas gång- och cykelleder som knyter an till de större tätorterna.

3.2.3 Grönytetillgång, närbarhet och grönytekvalitet, sett utifrån skolmiljöer och äldreboenden

Samtliga² grundskolor, förskolor och fritidshem inom fokusområdet har granskats när det gäller tillgång/brist på grönytor. En granskning har också gjorts av äldreboenden.

Metoden i granskningen har följt samma princip som för bostadsområdena i föregående avsnitt, d v s utifrån en poängsättningsmatris som i huvudsak är den samma som för bostadsområdena. Även här ges olika ”startpoäng” (0-3p), beroende på

² Vi har härvid utgått från förteckning från Barn- och ungdomsförvaltningen. Denna förteckning skall enligt uppgift även omfatta samtliga kooperativ och friskolor.

storlek/innehåll/kvalité hos den utemiljö (skolgård etc) som hör till själva skolan/förskolan/äldreboendet. Därefter ges poäng beroende på tillgång till gröningar, stadsdelsparker respektive större naturområden – samt kvalitetsnivån hos dessa. I ett ytterligare steg ges poäng utifrån närheten till större sammanhängande grönstråk, närheten till vatten samt förekomsten av större trafikleder som måste korsas för att man ska kunna nå olika grönytor. Den sammantagna ”betygsättningen” görs även här utifrån 6 poängklasser;

- mycket stark brist (0-1 poäng)
- påtaglig brist (2-3 poäng)
- viss brist (4-5 poäng)
- godtagbar tillgång (6-7 poäng)
- god tillgång (8-9 poäng)
- mycket god tillgång (10-11 poäng)

Brist-/tillgångsbedömningen ser ut som följer för de enskilda skolorna/förskolorna/fritidshemmen. Observera att listan ej är komplett, men den ger en fingervisning om det allmänna tillståndet kommunens institutioner.

1. Saltkråkans förskola, Saltövägen, Saltö:	God tillgång
2. Saltöskolan och Saltö fritidshem, Ivögatan, Saltö	Mycket god tillgång
3. Sjöstiernas förskola och öppna förskola, S. Kungsgatan, Trossö	Påtaglig brist
4. Torgbackens förskola och nattis, S Kungsgatan, Trossö	Påtaglig brist
5. Trossögårdens förskola, Borgmästaregatan, Trossö	Påtaglig brist
6. Adlerstens förskola, N. Smedjegatan, Trossö	Påtaglig brist
7. Rosenfeldtskolans sarskola och förskola, Amiralitetstorget, Trossö	Viss brist
8. Blå ports förskola, Blå portsgatan, Pantarholmen	Viss brist
9. Kajutans förskola, Polhemsgatan 19, Pantarholmen	Viss brist
10. Tullens skola, förskola och fritidshem, Polhemsgatan 2, Pantarholmen	Godtagbar tillgång
11. Hästöskolan, Alebrunnsvägen 49, Hästö	God tillgång
12. Höstöskolans förskola och fritidshem, Alebrunnsvägen 32, Hästö	God tillgång
13. Hästö nya förskola, Hästövägen, Hästö	God tillgång
14. Annebo förskola, Annebovägen, Bergåsa	Viss brist
15. Wämöskolan, Ekorrsvägen, Wämö	
16. Lyckåskolans sarskola, Augerumsvägen, Lyckeby	God tillgång
17. Vedebyskolan, Videvägen, Lyckeby	Godtagbar tillgång
18. Solbackaskolans träningsskola, Gullberna Park	Mycket god tillgång
19. Arenaskolan, Arenavägen 15, Rosenholm	Mycket god tillgång
20. Rosenholmsskolan, Arenavägen, Rosenholm	Mycket god tillgång
21. Mariebergs förskola, Bokvägen, Marieberg	Godtagbar tillgång
22. Backsippans förskola, Kungsmarksvägen 5, Kungsmarken	God tillgång
23. Smörblommans förskola, Kungsmarksvägen 25-27, Kungsmarken	God tillgång
24. Sunnadalsskolan, Sunnadalsvägen, Kungsmarken	God tillgång
25. Gullvivans förskola, Sunnadalsskolan, Kungsmarken	God tillgång
26. Kungsmarkens öppna förskola, Kungsmarksvägen, Kungsmarken	God tillgång
27. Sunnanäng Montessoriförsk. o fritidshem, Sunnadalsskolan, Kungsm.	God tillgång
28. Backaboskolans skola och förskola, Rosenholmsvägen, Backabo	Mycket god tillgång
29. Junibackens förskola, Rosenholmsvägen, Backabo	Ej hittat!
30. Spandelstorpsskolans skola och fritidshem, Spandelstorp sv, Spandelstorp	God tillgång
31. Spandelstorps gårds förskola, Spandelstorps gård, Spandelstorp	God tillgång
32. Sagolundens förskola, Spandelstorp svägen, Spandelstorp	God tillgång

33. Gläntans förskola, Musikgatan, Spandelstorp	God tillgång
34. Backens förskola, Musikgatan, Spandelstorp	God tillgång
35. Gullberna Parks förskola, Gullberna park	Mycket god tillgång
36. Rosenhill förskola, N Kullev, Vedeby	Viss brist
37. Lyckeby skolan med Smaragdens fritidshem, Augerumsvägen, Lyckeby	Godtagbar tillgång
38. Rubinens fritidshem, Axel W Anderssons väg, Lyckeby	God tillgång
39. Ängslyckans förskola, Valfridas väg, Knösö	Mycket god tillgång
40. Verköskolan med Grims fritidshem, S Backen, Verkö	God tillgång
41. Ö Torpskolan med fritidshem och Bullerbyns försk, Ö Torpv, Lyckeby	Mycket god tillgång
42. Kronotorps förskola, Kummelvägen, Lyckeby	
43. Thunells skola, Rödeby	Viss brist
44. Rödebyskolan med förskola och fritidshem, Rödebyv, Rödeby	God tillgång
45. Johannesbergs förskola, Kemiv, Rödeby	God tillgång
46. Fredriksdals förskola, Fredriksdalsv 13, Nättraby	Godtagbar tillgång
47. Nättrabyskolan med förskola och fritidshem, Fredriksdalsv 37, Nättraby	God tillgång
48. Klockarebackens förskola, Uvvägen, Nättraby	
49. Havgårdens förskola, Havgårdsv, Nättraby	God tillgång
50. Skogsgläntans förskola, Parkv, Nättraby	
51. Skillingenäs förskola, Dalamadsv, Nättraby	God tillgång
52. Nättraby öppna förskola, Hallengrensv, Nättraby	God tillgång
53. Tant Grön Skärfva förskola, Skärva by	God tillgång
54. Kyrkskolan med förskola och fritidshem, Jämjö	Godtagbar tillgång
55. Tallets förskola, Brånsv, Jämjö	Godtagbar tillgång
56. Virvelvindens förskola, Ö stationsv, Jämjö	Viss brist
57. Jämjö öppna förskola, Jämjö	

Brist-/tillgångsbedömningen ser ut som följer för de enskilda äldreboendena:

1. Af Klint, Amiralitetsg, trossö	Påtaglig brist
2. Adlersten, Ö Köpmansg, Trossö	Påtaglig brist
3. Vitus Elena, N Smedjeg, Trossö	Påtaglig brist
4. Hjulhammar, Fortifikationsg, Trossö	Påtaglig brist
5. Fregatten, Pantarholmskajen	Påtaglig brist
6. Pantern, Landsvägsg, Pantarholmen	Påtaglig brist
7. Rosengården, Ö Kvarng, Pantarholmen	Påtaglig brist
8. Kungshöjden, Kungsmarksv, Kungsmarken	Godtagbar tillgång
9. Ekliden, Mariehill, Sollyckan m fl, Hillerödsv, Mariedal	God tillgång
10. Östergården-Glimten, Koloniv, Gullberna Park	Mycket god tillgång
11. Tvegölja, Ljungskär, Lövgrund, Adonisv; Gullberna Park	Mycket god tillgång
12. Vedebylund, Björkbacken, Tussilagov, Lyckeby	Viss brist
13. Hammarbygården, Annagården, Jämjö	Godtagbar tillgång
14. Elineberg, Rödebyv, Rödeby	Viss brist
15. Mogården, Movägen, Rödeby	Viss brist
16. Fredriksdal, Fredriksdalsv, Nättraby	Godtagbar tillgång
17. Benabacken, Benabacken, Nättraby	God tillgång

3.3 Hur karlskronaborna värderar sin grönstruktur - resultat från brukarvärderingar

För att få kunskap om hur Karlskronas grönområden upplevs och utnyttjas av dem som bor och/eller verkar här genomfördes gå - och cykelturer med allmänheten och representanter från Karlskrona kommun. Gåturen tog upp ett mindre närområde medan cykelturerna täckte större områden. Grönområdena valdes ut med tanke på tänkta förslag eller att få en allmän åsikt om nyttjandet av grönområden. Totalt genomfördes fyra turer, varav två var till fots och två genomfördes på cykel. Materialet från de gemensamma diskussionerna och enkätsvaren har sedan sammanfattats i ett gemensamt dokument (se bilaga 5).

Gåtur 1: Trossö, Björkholmn, Ekholmen och södra Saltö

Cykeltur 1: Tullparken, Campus Gräsvik, Galgamarken och Västra Mark.

Gåtur 2: Jämjö närområde

Cykeltur 2: Gullberna park, Lyckeby, Vedeby

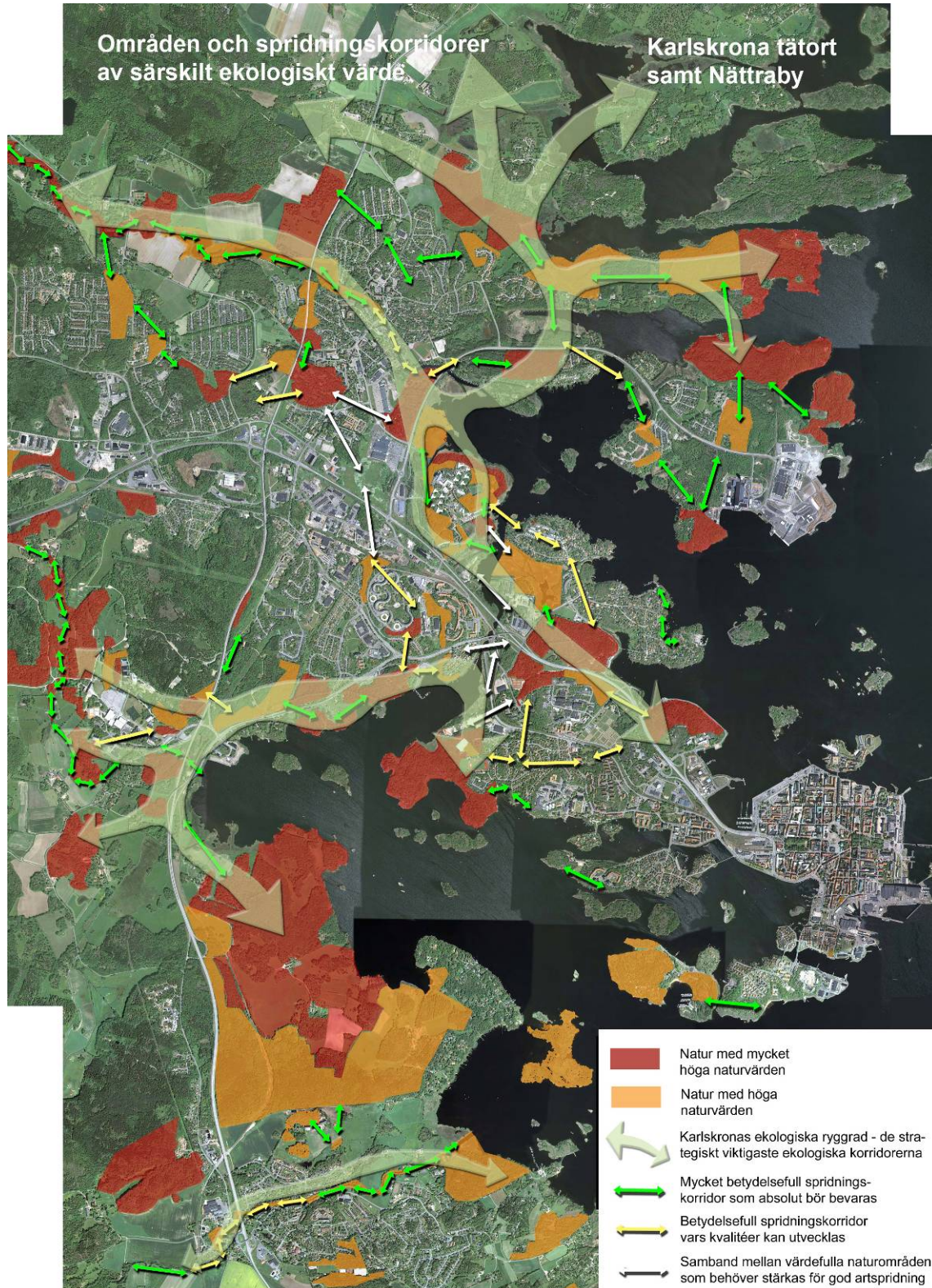
Enkäterna inleddes med frågor rörande grönstrukturen i allmänhet. Detta för att få en uppfattning om hur Karlskronaborna använder sina grönområden och hur de själva uppfattar tillgången till grönområden. I enkäterna tillfrågades deltagarna vilka av följande påståenden som de ansåg beskrev dem själva såsom användare av grönområden, resultatet redovisas nedan:

- 96 % vistas en hel del i skogs- och naturområden, typ Dragsö, Västra mark, Bryggareberget och skogen runt Gullberna park.
- 44 % vistas en hel del i Karlskronas mer ”kultiverade” parker, typ Hoglands park, Amiralitetsparken, Tullparken.
- 4 % vistas mycket sällan i parker eller naturområden.
- 83 % använder stadens parker och naturområden för att uppleva grönska och skönhet.
- 70 % cyklar eller går till och från jobbet, eftersom de längs vägen har mjöjlighet att uppleva natur och grönska.
- 65 % använder stadens parker och naturområden för att få motion.
- 35 % använder stadens parker och naturområden för att träffa människor och uppleva folkliv.
- 17 % använder stadens parker och naturområden i samband med någon föreningsaktivitet.

Den generella uppfattningen ifrån turernas diskussioner och ifrån enkäterna är att Karlskronaborna värderar och använder sina skogs- och naturområden i mycket stor utsträckning. Jämför man antalet deltagande som uppger att de vistas en hel del i skogs- och naturområden med dem som vistas en hel del i stadens mer ”kultiverade” parker är antalet mer än det dubbla för skogs- och naturområden.

De specifika åsikterna rörande var och en av turerna återfinns tillsammans med en utförligare beskrivning i bilaga 5: Resultat av brukarvärdering.

4. FÖRSLAG PÅ UTVECKLING AV EKOLOGISKA VÄRDEN

Obs! att kartan är vänd så att norr är till vänster. Kartan återfinns också i kartbilagan.

Karlskrona kommun har generellt stora och t o m unika ekologiska värden som absolut bör säkerställas för framtiden. Detta säkerställande fordrar att man inte enbart passivt sparar miljöer, utan kräver i många fall också aktiva bevarande insatser. Dessutom kan och bör de ekologiska värden ökas ytterligare. För att säkerställa och utveckla de ekologiska värdena i Karlskrona kommun gäller i huvudsak följande riktlinjer:

- Vårda och värna gamla träd, framförallt ädellövträd, som utgör viktiga livsmiljöer för växter och djur.
- Arbeta för sammanhängande grönstrukturer i kontakt med det tätortsnära landskapet
- Upprätta skötselplaner för ruderatmarkerna och utveckla deras ekologiska och rekreativa kvalitéer
- Skapa "faunadepåer" med död ved i tätorterna
- Öka den biologiska mångfalden genom etablering av fler arter i gräsmattor, buskage och trädskikt samt genom större variation i skiktning och slutenhet.
- Öka "bostadsbyggandet" för hålhäckande arter (fåglar, fladdermöss, insekter mm), genom uppsättning av olika slags holkar.
- Eftersträva en mångfald av biotoper i stadens park- och naturmark.
- Värdefulla biotoper och skyddsvärda arter ska ges långsiktiga överlevnadsmöjligheter i planering, projekt och skötsel.
- Utveckla lokalt omhändertagande av dagvatten, t.ex. i form av dagvattendammar eller genom att gräv fram kulverterade bäckar.

Dessa åtgärder diskuteras lite närmare i det följande:

Säkra och utveckla gammelträdmiljöer

Karlskrona har en för Sverige i allmänhet och för stadsmiljö i synnerhet extremt rik artrikedom av vedlevande skalbaggar, vedsvampar och trädlevande lavar. Ett 40-tal rödlistade arter av vedskalbaggar har påträffats i staden, vilket innebär att artrikedomen ligger väl i klass med Blekinges mer artrika naturreservat! Detta beror troligtvis på en kombination av en kontinuerlig förekomst av gamla träd och att det finns rikligt med gamla träd med död ved lite överallt i staden och dess omgivning. Solitärträd, alléer och enskilda vårdträd i trädgårdar förbinder de riktigt fina värdekärnorna med varandra i och runt Karlskrona. Det som är unikt och bevarandevärt är att dessa trädmiljöer återfinns i hela staden.

Enligt forskningsrön visar det sig att en av de utrotningshotade skalbaggarna, läderbaggen, som påträffats i Karlskronas ihåliga ekar, sällan flyttar på sig, 85% stannar kvar i det träd där de har kläckts. De som lämnar trädet flyger inte så långt, längsta förflyttningen är 200 meter, ungefär vart tionde år. Vidare har forskningen visat att de flesta ekbestånd är för små – från två till tio ekar- för att läderbaggen ska kunna överleva där. Det behövs minst tio träd med stora håligheter i en trädpopulation för att säkra överlevnaden av arten.³ Exempel på åtgärder för att säkra dessa biologiskt rika gammelträdmiljöer är:

- Bevara gamla träd med röta, ihåligheter och död ved i staden och dess närhet
- Kapa grenar och på olika sätt skada halvgamla ekar för att skapa förutsättningar för framtidens gamla hålträd. I och vid gammeleksmiljöer saknas halvgamla och

³ Referens: Avd. för entomologi vid SLU

”misshandlade” ekar som kan ersätta gammelträden efterhand som dessa blir för gamla och dör.

- Etablera nya ekar kontinuerligt så att inte för stora generationsgap uppstår i trädbestånden.
- Frihuggning av ekar som hotas av igenväxning av yngre träd, dock försiktighet vid kusten där det behövs skyddande miljöer för kylande vindar från havet.
- Undvik ytterligare fragmentering av ek- och bokbestånd i och intill tätorten i så stor utsträckning som möjligt.
- Undvik isolering av trädbestånden, maximalt avstånd mellan de riktigt gamla träden bör inte överstiga 250 meter.
- Minska barriäreffekter i fokusområdet (t.ex. vägar, dämmen m.m.).

Utveckla de ekologiska värdena i parker och grönområden

De allra flesta parker och grönområden i Karlskrona har någon grad av utvecklingspotential när det gäller de ekologiska värdena. En viktig åtgärd är att skapa förbindelse med andra grönytor via grönstråk, en annan är att öka den biologiska mångfalden genom kompletteringsplantering med buskar och perenner för att öka artantalet, t.ex. så kallade fjärilsrestauranger, dvs. planteringar med nektarväxter. Nya biotoper kan byggas upp i mer extensiva delar av grönytor i kanter och bryn för att öka rumsligheten, t.ex. faunadepåer med död ved. Depåerna läggs med fördel upp på en solig och varm plats, till exempel i ett sydvänt skogsbryn. Att ändra skötseln på gräsytor eller främst genom att omvandla dem till ängsytor är ett sätt att öka förutsättningarna för biomångfalden. Exempel på grönytor där det vore önskvärt med denna typ av åtgärder är Mariedalsparken, parkstråket genom Spandelstorp, Galgamarken.

Utveckla ruderatmarksmiljöer

I hamnar, på industriområden och ödetomter samt kring bangårdar frodas ofta växter som betraktas som ogräs på blottlagda jordtytor. Många av dessa arter är undanträngda av ogräsbekämpning i tätortens övriga delar och finns bara kvar i de så kallade skräpmarkerna. Många torrängsväxter och åkerogräs har sina sista tillflykter i dessa områden. Ett flertal av växterna bildar frörika vinterståndare och dessa lockar vintertid ofta till sig ovanligare fågelarter. Ruderatmarker kan utvecklas till viktiga ekologiska och rekreativa grönytor och spridningskorridorer. I Karlskrona finns det gott om ruderatmarker på gamla industriområden och deponier, järnvägs- och vägområden. Exempel på områden som kan utvecklas ekologiskt och rekreativt är Vedeby, Saltö industriområde, delar av järnvägsområdet på Trossö, f.d. skjutbanan vid V. Mark och f.d. tennisbanorna vid Näktergalsvägen.

Säkerställ särskilt värdefulla naturmiljöer

Natur och kultur länkas samman i Karlskrona och tydligt är att en hållbar utveckling av naturvärden krävs för den historiska kontinuitet och tradition som är unik och mycket betydelsefull för Världsarvets fortsatta existens. Det gäller alltså att i balanserade former utveckla sambanden mellan naturvärden, kulturarv och regional utveckling. Viktiga redskap för detta arbetet är bland annat den nationella strategin för hållbar utveckling och de nationella och regionala miljö kvalitetsmålen.

I Karlskronas närområde finns ett flertal mycket värdefulla skogsområden med gammal grov ek och delvis också gammal bok. Samtliga torde var rester av det herrgårdslandskap som tidigare fanns kring de små militära boställen (herrgårdar) som var utspridda runt staden. Dessa områden är av sådant värde att de bör säkerställas för framtiden med hjälp av Miljöbalken eller Plan- och bygglagen. Förslag bör tas fram för att senare fastställa skydd av de mest värdefulla och unika naturmiljöerna. Detta kan ske genom t.ex. naturreservat, kulturresevat, biotopskydd, naturminne eller regleringar i detaljplan.

- Vämöparken, Västra Mark, Lorensberg – Skönstavik (naturreservat på gång), Knösö, (norra delen) Gullberna och delar av Verkö (Bergudden, Grimskula och Näsmarken)
- Lyckebyåns dalgång, norr om Augerum (ädellövriska brantskogar)
- Bryggareberget (bok, ek och grova tallar)
- Kummelns gravfält (ekhagmark med inslag av björk, bok m.m.)
- Lyckå (ekdominerade hagar vid Lyckå slottsruin)

Säkerställ övriga särskilt värdefulla mindre områden och objekt

Här ingår trädbestånd eller solitärer som hyser rödlistade arter inom fokusområdet. Dessa träd kan säkerställas dels genom biotopskydd eller naturminne, dels genom frivilliga överenskommelser med markägarna, så kallade "evighetsträd" (får åldras och utvecklas i fred, stammen kan stå i hundratals år).

- Augerum väster om kyrkan intill Lyckebyån (lövskogsområde)
- Augerums gård (bokskog)
- Hästö Enholmsvägen (solitär ek)
- Kungsmarken (mycket gammal ek- och bokskog i anslutning till bostadsområdet)
- Norra Långö (gles ekskog)
- Norr om Lösen (ädellövskog)
- Mariedal
- Marielund (gammalt och grovt bok- och ekskogsområde runt omkring gården)
- Marielund Ekebacken (lövskog med ek och bok)
- Rosenholm (lövskog med gamla ekar och bokar)
- Södra Rödeby (solitär ek)
- Sjuhalla (tomtmark med gammal bok)
- Sydvästra Spandelstorp (gammal lövblandskog)
- Tyska kyrkan, kyrkogården

Utveckla ekologisk dagvattenhantering

Konsekvenser av en stigande havsyttnivå i Blekinge p g a klimatförändringar är översvämning, ökad kusterosion och höjda grundvattennivåer. För att mildra effekterna av ökad nederbörd i regionen kan ett utvecklat system med fördröjning av dagvatten ge nya förutsättningar för grönstrukturen. Ett ökat inslag av vatten ger stora upplevelsevärden och nya typer av livsmiljöer för växter och djur. Planeringen av dagvattenstråk, diken och dammar bör ske integrerat med utformningen av stadsdelens grönområden, parker, gator och bebyggelseområden. Områdets topografi är en utgångspunkt eftersom vattnet rinner till lågpunkterna. Geologin och jordarten är också avgörande eftersom olika jordar har olika genomsläpplig förmåga. En kombination av dagvattendiken/dammar och grönområden för rekreation är en grundläggande förutsättning för att få en fungerande helhet. Ett öppet dagvattensystem är ytkrävande och påverkar övrig markanvändning. En

gemensam syn på utformningen av friytor på kvartersmark respektive kommunala grönytor är väsentlig.

Detaljutformningen av vattenanläggningarna och val av markbeläggning är viktig. Grus, gräs eller andra genomsläppliga material bör väljas. Olika karaktärer kan skapas med vatten, från stadsmässiga kanaler av betong eller sten till naturlika vandrande bäckar och våtmarker. Ett medvetet val bör göras beroende på platsens förutsättningar, skötselinsatser och önskvärt uttryck. Dagvattnet håller inte dricksvattenkvalitet vilket är viktigt att tänka på vid utformningen av vattenanläggningen. Vattenytorna bör inte inbjuda till bad. All parkmark kan inte upptas av dammar och diken eftersom ytor för bollspel och andra aktiviteter kräver tillgängliga och plana gräsytor. Det är viktigt att tänka på att andra kriterier än dagvattensystemet är väsentliga vid placering och utformning av parker och friytor, t.ex. samspelet med bebyggelsen och omgivande landskap och behovet av utblickar. Dessa frågor måste komma in i ett tidigt skede av stadsplaneringen. Med gång- och cykelvägar längs vattendragen skapas rekreativstråk. Vegetation längs vattendragen kan tillsammans med vattnet fungera som spridningskorridorer för växter och djur.

Här presenteras några råd och riktlinjer för dagvattenhantering:

- Arbeta med ekologisk dagvattenhantering som en del i grönstrukturen i nya bostads- och verksamhetsområden. Strukturen av gröna stråk och ytor för rekreation m.m. måste samordnas med ytorna för den ekologiska dagvattenhanteringen.
- Pröva möjligheten att i parkförnyelseprojekt använda dagvatten för att skapa upplevelsevärden och goda förutsättningar för biologisk mångfald. Vid förnyelse eller nyanläggning av skolgårdar och förskoletomter bör också prövas möjligheter till ekologisk dagvattenhantering för att skapa spännande lekmiljöer och olika biotoper.
- Pröva att använda dagvatten som ett stadsbyggnadselement vid utformning av gaturum.
- Pröva ombyggnad av dagvattenhantering i befintliga bostads- och verksamhetsområden.
- Ta fram en kommunal dagvattenpolicy där frågor kring grönstruktur och stadsmiljö bör ingå.
- Anlägg dammar för fördröjning av dagvattnet innan de större utsläppspunkterna till recipienterna (vattendragen och havet). Använd dessa dammar för att skapa attraktiva bebyggelsemiljöer och för att utveckla närlandskapet kring tätorterna.

4.1 Förslag på utveckling av ekologiska spridningskorridorer

I Karlskrona sammanfaller oftast de ekologiska och rekreativa stråken med varandra. Därför är för det mesta åtgärder som syftar till att förbättra rekreation och upplevelse av grön miljö ofta av godo ur rent ekologiskt hänseende – och vice versa. Många av de åtgärdsförslag som presenteras i bilaga 2 avsnitt 1.2 medför således förbättrade förutsättningar för artspridning. Det finns dock tillfällen då ekologi och rekreation inte går fullt ut hand i hand. Det finns till exempel vissa grönytor som inte lämpar sig för rekreation men är viktiga ur biologisk, estetisk och strukturell synpunkt och dessutom kan fungera som viktiga spridningskorridorer i den

gröna strukturen. Till denna typ av ytor hör bl a ruderatmarker, d v s stark mänskligt påverkade eller störda ytor, ofta ”övergivna” ytor vid gator, järnvägar och andra skyddszoner. Man bör därför alltid noga beakta även värdena hos till synes triviala och oanvändbara ytor som ruderatmarker innan man tar dem i anspråk för t ex vägar och bebyggelse. Man bör också i vissa fall kunna utveckla stråk med alldeles speciell tanke på de biologiska förutsättningarna, utan att kompromissa med rekreativa eller andra funktionella aspekter.

Utanför tätorten finns goda förutsättningar att förlänga de befintliga stråken ut i landskapet och skapa nya stråk genom att utnyttja befintliga vattendrag, naturområden, småbiotoper m.m. I den täta stadsmiljön är det svårare att skapa nya stråk. En del av de befintliga spridningskorridorerna i de urbana områdena är fragmenterade av barriärer i form av infrastruktur, byggnader o dyl, och det finns kanske inte heller möjlighet att dra fram nya, breda spridningsstråk. I sådana sammanhang kan man tänka sig att tillskapa små ”minibiotoper” som kan fungera som ”stepping stones” för vissa typer av arter mellan befintliga naturytor. Bara genom så enkla åtgärder som att plantera träd längs gator, på skolgårdar, vid idrottsplatser etc, så skapar man nya spridningsvägar för flera olika arter.

I Karlskronas tätort bör generellt de ekologiska stråken ”på tvären”, d v s i öst-västlig riktning, förbättras. Av stort värde vore att söder om Sunna kanal sammanlänka de två redovisade ”ekologiska ryggraderna” i öst-västlig riktning. (se karta i avsnitt 3.1.3). Detta kräver bland annat att man utvecklar naturvärdena i det troligtvis förorenade f d skjutbaneområdet och i området kring Vämöhallen, samt att man på något sätt överbryggar de spridningsbarriärer som järnvägen och Sunnavägen utgör. Ett annat samband som vore angeläget att utveckla ur spridningshänseende är kopplingen mellan Ekebacken respektive Lyckåborgs-området i Lyckeby.

Ådalarna har särskilt goda förutsättningar för att fungera som spridningskorridorer. Där åarna rinner genom odlingslandskap kan det vara en fördel lämna icke-odlade zoner närmast åfåran. På de sträckor där åarna rinner genom hårdgjorda områden, t ex genom Lyckeby och Nättraby, bör man på vissa sträckor tillskapa gröna strandbrinkar.

4.2 Förslag på hur man kan öka kunskapen och förståelsen för gröna miljöer

För att kunna åstadkomma ett långsiktigt framgångsrikt grönstrukturarbete är det av största vikt att samhället deltar och att kunskapsuppbyggnaden sker både hos berörda myndigheter, hos organisationer och hos allmänheten. Utan förståelse och engagemang från allmänheten är det svårt att få gehör för de åtgärder som föreslås. Det är också viktigt att arbeta parallellt med de ekologiska-, sociala-, kulturella och estetiska värdena för att skapa samordningsvinster och bättre utnyttjande av samhällets resurser. Kunskap och förståelse är en förutsättning för god hushållning med de gröna värdena.

En ökad dialog mellan olika aktörer

En ökad dialog mellan kommunens förvaltningar, politiker, markägare, bostadsföretag, byggherrar, invånare m fl kan öka kunskapen och förståelsen för de problem och önskemål

som är relaterade till de gröna värdena. Allmänhetens delaktighet i utformningen av grönområden och naturvård är viktig för den kommunala demokratin.

Utbildning och folkbildning

Behovet av utbildning om natur- och grönstrukturens värden och skötsel är mycket stort. Det rör allt från handläggande tjänstemän till allmänheten. Speciell tonvikt bör läggas på skolan samt utbildning för brukare, markägare, entreprenörer m.fl. som dagligen arbetar med den gröna miljön.

Skol- och förskolegården kan erbjuda barnen naturupplevelser och visa på ekologiska sammanhang. Kretsloppstänkandet kan tydliggöras och en strävan bör vara att gynna den biologiska mångfalden. Här kan skolgården spela en viktig roll som arena.

Kunskapssammanställningar om kommunens natur- och parkmark

För att kunna bedriva ett effektivt natur- och parkvårdsarbete och göra rätt insatser krävs kontinuerligt ny kunskap om förhållandena. För naturvärden rör det sig främst om förekomsten av biologisk mångfald och dess krav, kulturhistoriska värden och friluftslivets önskemål, medan det för parkvärden främst handlar om upplevelsekvaiteter och skötselaserpekter. Ytterligare kunskaper behövs angående landskapets kulturmiljö- och upplevelsevärden. Innan större exploateringar bör en landskapsanalys göras och vid betydande miljöpåverkan ska en miljökonsekvensbeskrivning upprättas.

Informationsinsatser

Den kunskap som finns samlad i kommunen bör komma ut till dem som berörs, markägare, brukare, förvaltare, allmänhet m.fl. Ökad information om områden ökar också upplevelsevärde vid besök. För att minska konflikter mellan friluftsliv och markägare bör informationen ökas om allemansrätten (rättigheter och skyldigheter). Utbildade närnaturguider finns oftast att tillgå via lokala kretsar av naturskyddsföreningen, studiefrämjandet eller ornitologiska föreningen (www.naturguider.se). Närnaturguiderna vill göra det lättare för människor att upptäcka, uppleva och förstå naturen som finns nära där människor bor och verkar. En guide kan visa och förklara närnaturen och på så sätt sprida kunskap och en känsla för naturen, något som kan ge inblick i de ekologiska sambanden och öka förståelsen för vikten av hållbar utveckling.

Miljöövervakning

För att kunna utvärdera miljö- och naturvårdsarbetet är det viktigt att ha uppgifter om utvecklingen och effekter av gjorda åtgärder. Genom att välja tydliga indikatorer kan information erhållas med förhållandevis begränsade resurser. Oftast ger olika biologiska indikatorer bättre fingervisning om tillståndet i miljön än t.ex. kemiska analyser.

5. HOT OCH INTRESSEKONFLIKTER

5.1 Hot gentemot grönytor med tanke på förestående utbyggnad och ändrad markanvändning

Planerad och framtida markanvändning kan innebära risker för att kvalitén hos grönstrukturen i Karlskrona sänks. Grönytor kan komma att tas i anspråk vilket innebär en kvantitativ minskning av desamma, men även viktiga förbindelser och stråk kan komma att brytas om man inte medvetet väger in grönstrukturfrågor i den tidiga utbyggnadsplaneringen. Det bör även noteras att exploateringar i vissa fall vara av godo för grönstrukturen.

5.2 Intressekonflikter mellan olika typer av användning av grönytor

- Naturvård kan stå i motsättning till rekreation men ekologiska korridorer och rekreativstråk kan oftast sammanfalla i Karlskrona. Till exempel kan slitage på vegetationen och störning av djurlivet förekomma om stråken och grönytor används för lek/äventyr/sport. Dock kan ekologiska korridorer och rekreativstråk oftast sammanfalla i Karlskrona. Det är framförallt vedinsekter, vedsvampar, epifytiska lavar (framförallt på gamla ekar), skogsmossor och fåglar som är bundna till gamla naturskogar och ängs- och hagmarker med gammelträd som är rödlistade i kommunen. Dessa områden kan nyttjas för strövstigar och cykelstråk om de inte är alltför kuperade eller på annat sätt svårframkomliga.
- Stadsbornas utrymmes- och upplevelsekrav fordrar såväl byggda konstruktioner som levande mark och vatten
- Trygghetsaspekter kan göra att krav på belysning och borttagande av vegetation uppkommer, vilket kan stå i konflikt med önskan om en lummig miljö och naturupplevelser
- Privata intressen kan stå i motsättning till allmänna. "NIMBY" syndromet (not in my backyard) förekommer i grönstruktursammanhang. T.ex. upplevde vi att de flesta har ett bra utbyggt gång- och cykelnät i tätorten, dock får det inte störa de boende i deras egna lugna villaområde.
- Det mest omtyckta och eftersökta har en struktur där delarna måste samverka, detta kräver samsyn

6. ÖVRIGT

6.1 Ord och begrepp

Biologisk mångfald:

Biotop – livsmiljön för alla arter inom ett ekosystem, t.ex. naturbetesmark, våtmark, barrblandskog.

Nyckelbiotop – livsmiljö med särskilt viktig roll för växter djur lokalt inom ett område, ofta finns här (hotade) rödlistade arter

Naturtyp – övergripande benämning som kan innefatta flera olika biotoper. Ekskog är t.ex. en mångskiftande naturtyp

Rödlistade arter – de finns med på den nationella listan över arter som riskerar att dö ut som Naturvårdsverket fastställer.

Värdekärnor – mindre naturmarkspartier med särskilt gynnsamma förutsättningar för biologisk mångfald. Nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt ingår normalt som en delmängd i begreppet värdekärna. I Blekinge finns en koncentration av värdekärnor med en mångfald av skogstyper inom värde trakten (landskapsavsnitt med särskilt höga ekologiska bevarandevärden).

Kärnområden – större sammanhängande naturområden med frekvent förekomst av artrika eller utvecklingsbara biotoper av typen värdekärnor

Spridningskorridorer – gröna miljöer som fungerar som länkar mellan kärnområden och värdekärnor, t.ex. stränder med trädbård längs vattendrag.

Ansvarsmiljöer och ansvarsarter – naturtyper och arter med utbredning och förekomstfrekvens som motiverar särskilda bevarandeåtgärder inom vissa regioner/trakter.

Ruderatmark (av latin *rudera'tus* 'täckt av grus', av *ru'dus* 'grus'), *skräpmark*, mark i närheten av bebyggelse, t.ex. avstjälplingsplatser, gator, hamnar, bangårdar och ladugårdsbackar, vilka är rika på i första hand kväveföreningar.

Ruderatväxt, växt som förekommer på ruderatmark och som oftast är kvävegynnad. Flertalet arter hör till vissa växtfamiljer, t.ex. korgblommiga, korsblommiga, måll- och potatisväxter. Ruderatväxter har sina naturliga växtplatser bl.a. på havsstränder och i lövskogar.
(Nationalencyklopedin, <http://www.ne.se/lang/ruderatmark>)

Natura 2000 – nätverk av värdefulla naturområden inom hela EU efter riktlinjer från EU-kommissionen (fågeldirektivet och art- o habitatdirektivet)

Rekreation:

Grönytor – tillgänglig friyta i form av park eller natur (oavsett kvalitativt innehåll)

Gröning – liten offentlig grönyta med vistelseyta på 0,2 – 1 hektar inom 200 meter. Kan ha varierande innehåll och utformning.

Grannskapspark – liten park nära bostaden på 1-10 hektar storlek inom 500 meters avstånd. Tillsammans med gröningar kompletterar bostadens och kvartergårdens grönytor.

Natur- och rekreationsområde – större än 10 hektar inom 800 meters avstånd, mera naturpräglat område med möjligheter till tätortsnära rekreation

6.2 Referenser och annan litteratur

Artpools- och traktanalys av lövträdbärande marker i Blekinge, Skåne och Hallands län (länsstyrelserna Blekinge, Skåne och Hallands län samt skogsvårdsstyrelsen Södra)

Blekinges skogar – biologisk mångfald samt urval o skötsel av skogsreservat (länsstyrelsen Blekinge län, rapport 2003:1)

Bostadsnära natur- inspiration och vägledning,. Boverket, 2007.

Gröna områden runt Spandelstorp och Hässlegården (Samhällsbyggnadsförvaltningen Karlskrona Stadsmiljöprogram 2006

Grönplan för Malmö, Stadsbyggnadskontoret, 2003.

Grönstrukturplan för Eskilstunas stadsbygd, 2006

Grönstrukturplan Tranås tätort, Tranås kommun.

Grönstruktur- och naturvårdsprogram för Lunds kommun – bevarande och utveckling, antagen av KF 2006-03-30

Grönstruktur med nya fotavtryck; Utemiljö och Movium, Gröna Fakta 5/2003

Hotade svamparter i Blekinge – sammanställning av fynd t.o.m. år 2006 (länsstyrelsen Blekinge län, rapport 2007:8)

Kristinehamns Grönstrukturplan, analys Kristinehamns tätort, 2007.

Lundgren Alm, A. et.al. Temat för Byggd miljö & Hållbar utveckling Chalmers Arkitektur Chalmers Tekniska Högskola, Göteborg 2004.

Lynch, K. Image of the City, Kevin, 1960.

Measuring the dispersal of saproxylic insects; a key characteristic for their conservation, Popular Ecology, Thomas Ranius, Dept. of Entomology, SLU Uppsala 2006

Naturvårdsplan Blekinge: Karlskrona kommun (länsstyrelsen i Blekinge, 1984)

Observationer av vedinsekter i Karlskrona (länsstyrelsen Blekinge län, rapport 2005:11, av G.Isacsson).

Projekt Stadsfjärdarna, Samhällsbyggnadskontoret, Trosa 2006.

Skydda tätortsnära skogar, Sv. Naturskyddsföreningen, 2006.

Sociotophandboken – planering av det offentliga uterummet med Stockholmare och sociotopkartan, SBK 2003

Stigande havsnivå – konsekvenser för fysisk planering, Länsstyrelserna i Skåne och Blekinge län, 2007

Strategi Karlskrona, Gehl Architects, 2007

Strategi för formellt skydd av skog i Blekinge (Länsstyrelsen i Blekinge län och Skogsstyrelsen Region Öst, rapport 2006:13

Ståhle, A. Mer park i tätare stad, KTH, 2005.

Tillgång till naturen för människor med funktionshinder (Skogsstyrelsen Rapport 2:2005)

Utvecklingsprogram för Karlskrona landsbygd 2007-2011

Översiktsplan för Karlskrona kommun (2002)

6.3 Medverkande

- Projektgrupp med tjänstemän från Karlskrona kommun:
 - Ola Swärdh
 - Anders Klar
 - Hans Juhlin
 - Mikael Wirebrand
 - Pernilla Johansson
 - Morgan Mattsson
- Konsulter från Mellanrum AB:
 - Landskapsarkitekt Anders Folkesson
 - Landskapsarkitekt Christer Göransson
 - Biolog Åsa Johansson
 - Kulturgeograf Karin Hammarlund
 - Landskapsarkitekt Fanny Wahlqvist
 - Landskapsarkitekt Maria Barrdahl
- Ideella föreningar/tjänstemän vid gåturerna

BILAGOR

Bilaga 1 Landskapsanalys

Bilaga 2 Åtgärdsförslag

Bilaga 3 Specifikation avseende begreppet ”naturvärden” i tabell 1

Bilaga 4 Klassningsprotokoll för grönytekvalitén Karlskrona Grönstrukturplan 2008

Bilaga 5 Resultat av brukarvärdering

Bilaga 6 Kartbilaga i A3-format

Grönstrukturplan för Karlskrona Kommun

Bilaga 1

LANDSKAPSANALYS

INNEHÅLL

1. BESKRIVNING AV DAGENS SITUATION.....	79
1.1 Hur ser landskapet ut i Karlskrona kommun?.....	79
1.1.1 Analys av landskapets struktur, skala och komplexitet.....	79
1.1.2 Avgränsning av landskapskaraktärer samt analys av deras visuella tålighet respektiv känslighet.....	88
1.1.3 Landskapsbilden i Karlskrona tätort	107
1.1.4 Kulturmiljön i örlogsstaden Karlskrona.....	110

1. BESKRIVNING AV DAGENS SITUATION

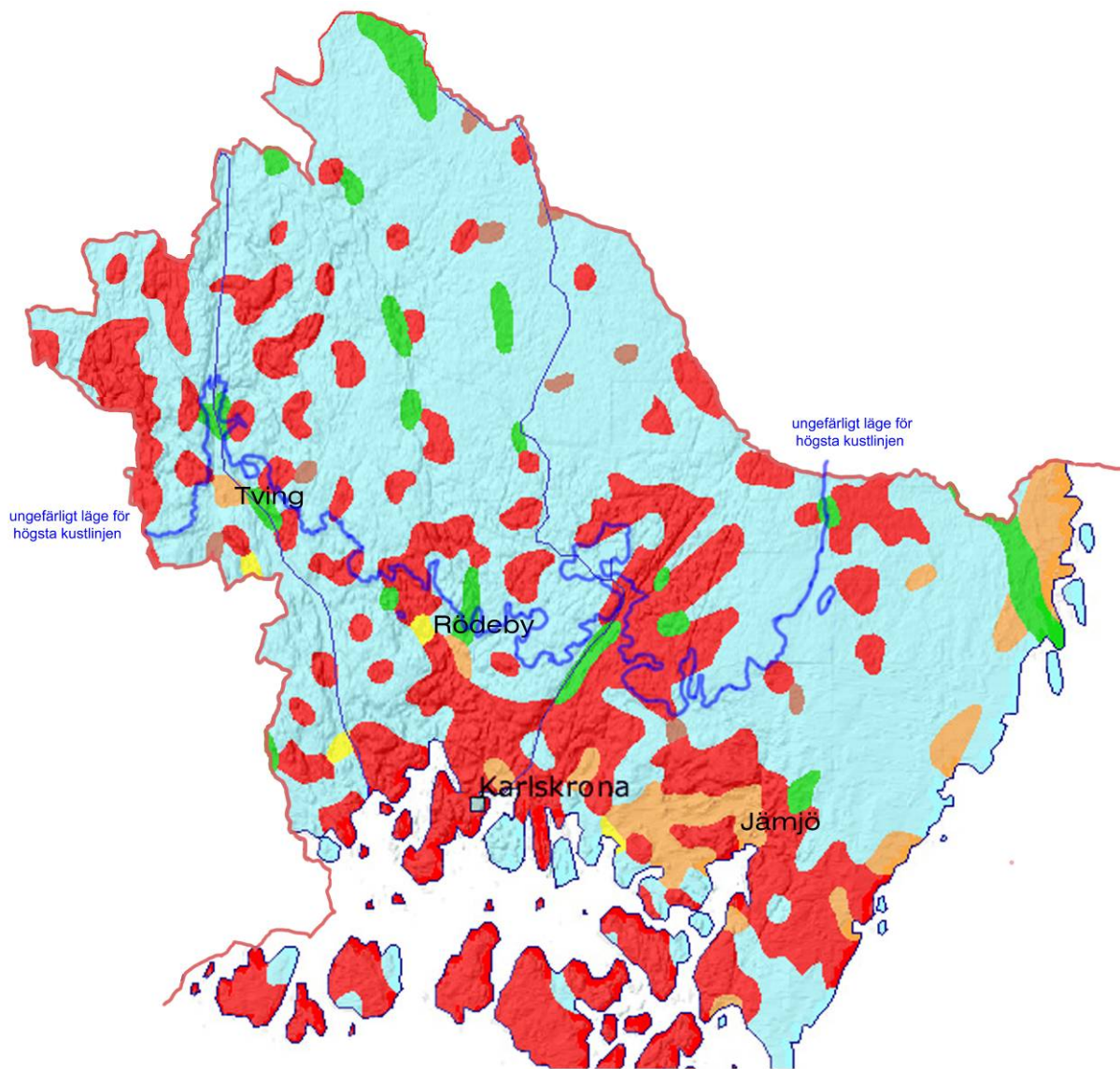
1.1 Hur ser landskapet ut i Karlskrona kommun?

1.1.1 Analys av landskapets struktur, skala och komplexitet

Topografi, berggrund, jordarter

Topografin utgör den kanske mest upplevelsegrundande faktorn i ett landskap. Karlskrona kommun har, liksom övriga Blekinge, ett landskap med mycket varierande terrängförhållanden, rikt på berg, dalar, kullar, höjdryggar och sjöar. Den påtagliga kupering som är som mest påtaglig i västra delen av kommunen övergår till en allt flackare karaktär i den östra delen.

Den förhärskande nord-sydliga sprickdalsstrukturen i berggrunden är den faktor som betyder mest för topografin i Karlskrona kommun. De smala sprickdalarna bildar långsträckta rum med antingen flacka odlade fält eller sjöar med mer eller mindre branta höjdryggar mellan sig. Genom kommunen, vid c:a 65 meter över havet, går Högsta kustlinjen (Hk). Området norr om Hk har inte varit utsatt för vågornas erosion. Där ligger moräntäcket tjockt och suddar ut sprickdalsstrukturen. De flesta sjöarna i norr har bildats genom att dödisblock legat kvar när inlandsisen drog sig tillbaka och skapat förutsättningar för vattenfyllda sänkor. Kring Hk är mycket finmaterial bortsvallat och avsatt i lägre områden. Block har frispolats. De flesta sprickdalssjöarna är belägna strax söder om samt norr om högsta kustlinjen. De är uppkomna genom att sprickzonerna i berggrunden vattenfyllets. Dessa sjöar har mer eller mindre bergiga stränder. Längre söderut är sprickdalarnas botten fyllda med finjord som är bördig och uppodlad.

Karta 1.1.1:A Jordarter i Karlskrona kommun. Rött=kalt berg eller tunt jordtäckte, ljusblått=morän, orange=grovmo, sand eller grus, grönt= isälvs sediment, brunt=torv. (Samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Karta 1.1.1;B Illustration av den topografiska variationen i kommunen. Observera att illustrationen ej täcker kommunens norra del. (Samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Rumsbildningar

Det finns en mängd företeelser i landskapet som kan bidra till att skapa väggar eller andra typer av avgränsning; det kan t ex vara höjdryggar eller vegetationselement, men ofta även konstruerade landskapsinslag som bebyggelse. Vattendrag, vägar och andra infrastrukturella element skapar ofta gränser som avdelar landskapet, men mer sällan ger dessa typer av element upphov till någon väggverkan. ”Rum” kan uppstå i landskapet då man på flera sidor omges av väggbildande eller avgränsande element.

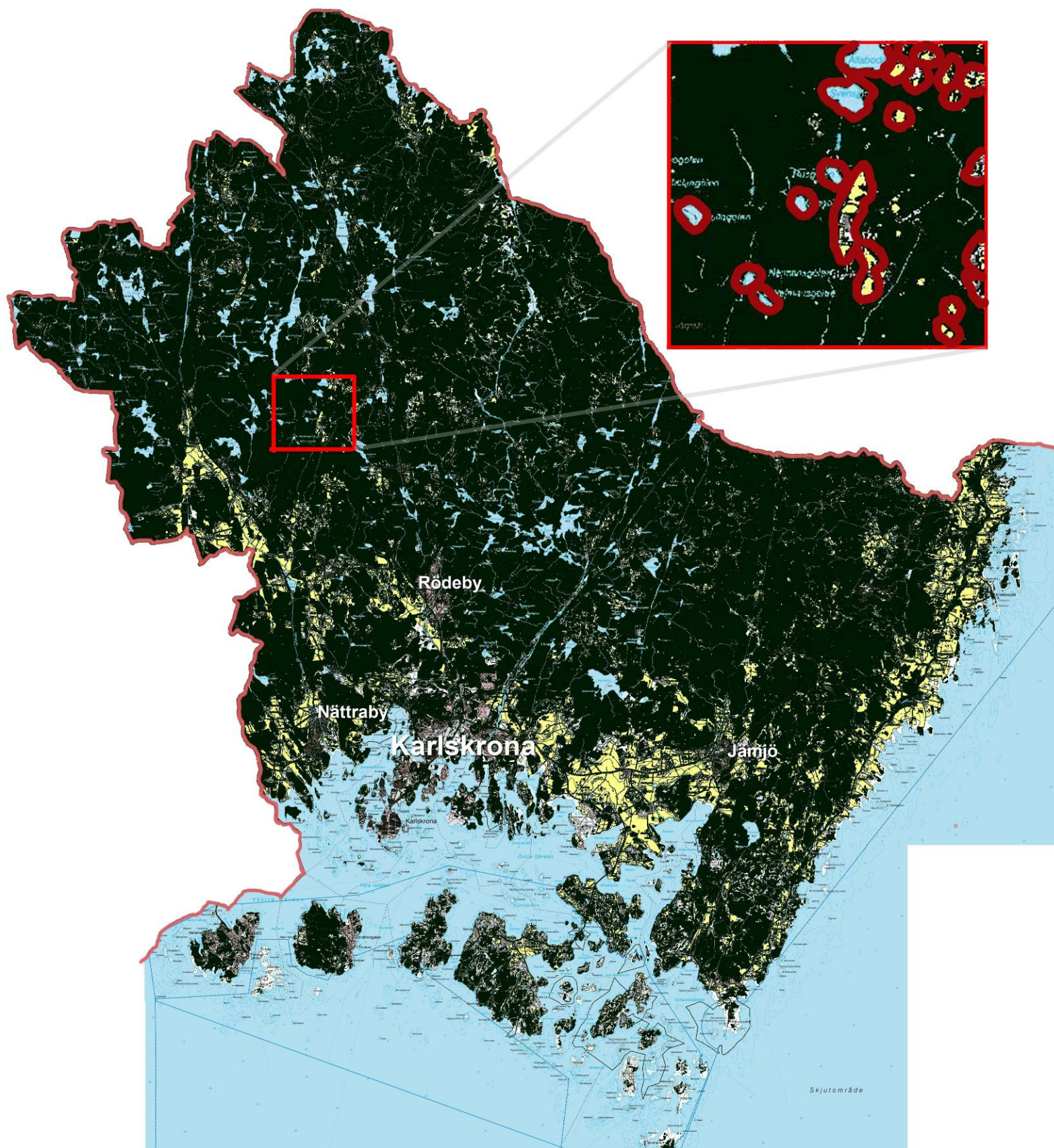
I större delen av Karlskrona kommun är landskapsrummen generellt mycket småskaliga. De allra flesta öppna landskapsrum är belägna i de dalar och svackor som finns mellan den stora mängden uppstickande, ofta skogsklädda höjder som skapar väggverkan och därmed rumsgränser. I norr består de öppna rummen av sjöar och mindre odlade fält eller gläntor,

längre söderut av öppna odlade fält och vid kusten och skärgården av huvudsakligen av vatten. De täta växlingarna mellan höjderna och de öppna dalstråken ger landskapet en småbruten mosaikkaraktär. Det är säkert till stor del denna småskaliga mosaikkaraktär som bidragit till att Blekinge fått epitetet "Sveriges trädgård". Denna smårummiga mosaikkaraktär är tämligen unik i ett nationellt perspektiv och motsvarigheter finns endast i vissa delar av Stockholmstrakten och Bohuslän. I kommunens sydvästra delar är rumsligheten mellan höjderna tydlig. Medan de skogsklädda höjderna och höjdryggarna bildar volymer, läser man de öppna, odlade sprickdalarna mellan dem som rum. Dessa rum är av varierande längd, bredd och riktning. De avbryts tidvis av mindre höjder, vegetation eller bebyggelse. Rummen är viktiga för läsningen av landskapet, de skapar distans och perspektiv och ger möjlighet för utblickar och vyer.

En mycket tydlig, pedagogisk illustration av den småskaliga strukturen i allmänhet och sprickdalsstrukturen i synnerhet ges när man färdas längs E22:an i västra delen av kommunen. Vägen löper tvärs emot den förhärskande nord-sydliga sprickdalsstrukturen och man erfar ständiga och mycket snabba skiftningar mellan att å ena sidan färdas i vägskärningar genom skogsklädda bergknallar och å andra sidan på höga vägbankar över smala, uppodlade dalgångar.

Längre österut minskar kuperingen och därmed ökar förutsättningarna för odling. Detta har bidragit till att skapa de storskaliga rum som breder ut sig öster om Karlskrona. Norr härom dominerar en flack sluten barrskogsbygd med ett minimum av rumslighet.

I ett långsträckt band längs den nordsydligt utsträckta kusten längst i öster öppnar sig åter landskapet i ett mosaikartat mönster med rum i varierande storlek. I söder är dessa flacka, öppna landskapsrum något indragna från kusten, men ju längre norrut man kommer, desto oftare öppnar de sig mot havet, och förenar sig med dess till synes oändliga utsträckning.

Karta 1.1.1:C Rumslighet i Karlskrona kommun. Mörkgrön färg står för sluten skogsbygd. Gult och blått står för öppna fält respektive vattenytor, medan vitt är kal hållmark. De röda markeringarna i det förstörade exemplet förtydligar de öppna rummen i skogslandskapet. (Samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Riktningar

i ett landskap kan t ex anges av höjdsträckningar, skogskanter, kustlinjer, vattendrag och större vägar. I Karlskrona kommun ges riktningar bl a av den geologiska strukturen med företrädesvis nord-sydligt orienterade sprickdalar. Längs dessa nord-sydliga sprickdalar löper de flesta vattendragen, bl a Nättrabyån, Lyckebyån och Silletorpsån, ett par riksvägar samt järnvägen upp mot Småland. Även infarten till Karlskrona har denna riktning, liksom uddar och vikar längs den sydliga kusten. Kommunens ostliga kust anger en tydlig och dominerande nordostlig/sydvästlig riktning vilken förstärks av markanvändning och vägdragningar. Mot detta står sydkustens huvudsakliga öst-västliga orientering, förstärkt av riktningen på de stora färdlederna; E22:an, järnvägen och den gamla dragningen av europavägen.

I övrigt är karaktäristiskt för kommunen hur det i den mindre skalan återfinns en mycket stor mångfald av riktningar, givna framför allt av den stora mängden lokala dalstråk. Några exempel på detta kan man se i den mer detaljerade analysen av området runt Karlskronas tätort. De större mer eller mindre genomgående primära stråken har i huvudsak nord-sydlig riktning, men mellan dessa finns ett intrikat nät av öppna sekundära stråk ut an några egentliga huvudriktningar. De har olika riktningar och krökningar, och i vissa fall är de riktninglösa.

Karta 1.1.1:D Riktningar och utblickar i Karlskrona kommun. Cerisefärgade pilar står för naturgivna riktningar, vita för infrastrukturella riktningar och blå för utblickar mot havet från viktiga vägar. (Samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Landmärken

Kommunen är tämligen fattig på tydligt uppstickande, signifikanta och orienterande element. Detta beror delvis på att enskilda element sällan är synliga över långa sträckor, vilket i sin tur beror på den smårummiga eller slutna karaktären och den stora mängden höjdryggar som skär av längre siktstråk. Det beror också på att kommunen har en relativt låg urbaniseringsgrad, med ganska få storskaliga industriella anläggningar eller höghus utanför Karlskrona tätort. Ett viktigt landmärke som förtjänar att nämnas är Lösens kyrka längs E22.

I Lynch-analysen av Karlskrona tätort (se karta 1.1.3) redovisas några signifikanta landmärken som påverkar en mer begränsad omgivning, nämligen Fredrikskyrkan på Trossö, klockstapeln i Amiralitetsparken, Vattentornet (och masten) på Bryggareberget, Höghusen på Långö, teletornet på Campus Gräsvik, de ringlande husen i Kungsmarken, Blekingesjukhuset, nybyggnation på Saltö, kastellen, industristrukturer på Verkö etc.

Överblickbarhet, siktlängder och viktiga utblickar

Siktlängderna är i kommunen generellt små, vilket innebär att överblickbarheten är liten. De odlade områdena på den flackare marken i öster har de största siktlängderna och är lättast att överblicka i sin helhet. I de mer kuperade områdena med rika inslag av skog är siktlängderna mycket begränsade. Givetvis finns här dock ett stort antal höjdparter, varifrån man har mer punktvis överblickar över omgivningarna. Den flacka skogsmarken erbjuder i stort sett inga utblickar. De öppna områden och stråk som finns i kommunen är ytterst värdefulla ur landskapsbildssynpunkt, med tanke på den mängd upplevelsedimensioner som de ger upphov till. De öppna ytorna och stråken skapar variation mellan slutenhet och öppenhet, mellan småskalig och storskalig rumslighet. De skapar orientering, ledning och nyfikenhet. I några fall bidrar öppna stråk till att skapa kontakt mellan hav och inland, och dessa stråk är särskilt värdefulla. Slutligen bidrar de öppna ytorna med en pedagogisk aspekt; de skapar förståelse för landskapets tillblivelseprocess, liksom för villkoren för landskapets mänskliga kolonisation och förutsättningarna för dess äldre och nuvarande brukande. Den flikiga kusten och skärgården erbjuder ett stort antal utblickar som är av störst värde.

Några få utblickar mot havet längs väg E22 är av särskild betydelse och förtjänar att nämnas. Dessa utblickar uppstår i samspelet mellan sprickdalslandskapet, vägsträckningen och mötet med havet. Strax öster om Skärva framträder en sådan utblick, liksom mitt emellan Lösen och Ramdala. På vägen från Jämjö mot Trummenäs uppstår en liknande. Längst E22 från kommunens västra gräns och till Jämjö uppträder en rad utblickar av varierande längd och bredd längs de öppna sprickdalarna i en huvudsakligen nordsydlig riktning. Dessa siktstråk är signifikanta för vägfarandes upplevelse av landskapet. Även längre norrut uppstår karaktäristiska utblickar längs sprickdalarna. Flera av de nordsydliga vägdragningarna följer dalgångarna där intressanta utblickar uppstår.

Anpassning till landskapets struktur vid exploatering

Det är angeläget att man vid exploatering av olika slag om möjligt försöker anpassa ingreppet så att det understryker landskapets befintliga strukturer, inte förtar eller suddar ut dem. Det kan t ex handla om att följa riktningar i landskapet, eller att understryka rumssammanhang. Det är också viktigt att signifikanta karaktärer inte slätas ut.

När det gäller vilka anpassningar av en exploatering som ska göras till landskapsstrukturen i Karlskrona kommun är detta givetvis i hög grad beroende på vilken form av exploatering som

avses; det är stor skillnad härvidlag om man t ex jämför en grupp bostadshus med ett vindkraftverk. Men generellt bör det vara av intresse för bevarandet av kommunens landskapsbildsvärden att de öppna dalgångarna och stråken får finnas kvar till så stor del som möjligt, liksom att man är restriktiv vad gäller exploateringar längs de hittills obebyggda kusterna.

De existerande landskapsrummen bör på olika sätt understrykas. Vid placering av ytkrävande bebyggelse, t ex ett större bostadsområde, kan det vara av stor vikt att gruppen som helhet lokaliseras inom ett och samma landskapsrum, och inte sträcker sig över flera landskapsrum, varvid den befintliga rumsstrukturen rubbas. Samtidigt kan det finnas en risk att en stor grupp får en alltför stor dominans i den typ av relativt sett små landskapsrum det handlar om här.

Det är av största vikt att viktiga utblickar bevaras och om möjligt förstärks. I vissa fall kan röjning av störande vegetation komma ifråga och i andra fall kan man tillgängliggöra utblickar för flera människor genom vägdragningar, iordningställande av rekreativstråk etc. Man bör vara ytterst restriktiv med att låta exploateringar hindra viktiga vyer. Även här handlar det ofta om att hålla de öppna stråken fria från bebyggelse och istället förlägga denna till de slutna rummen eller i de öppna rummens kanter.

I Lynch-analyskartan kan man urskilja olika distrikt. Vid exploatering bör avgränsningarna av dessa distrikt understrykas och förstärkas istället för att suddas ut och upplösas. Detta kan ske dels genom att man åstadkommer en sammanhållen bebyggelsekaraktär inom distrikten, dels genom att de öppna rummen kring distrikten behålls obebyggda.

Landskapets skala och komplexitet

Faktorerna skala och komplexitet har stor betydelse för upplevelsen av landskapet, liksom för hur mycket och vilken form av nya inslag ett landskapsavsnitt kan tåla innan karaktären förändras. Med skala avses här hur stora eller små enheter (rent ytmässigt) som landskapet är uppbyggt av. En viktig faktor som styr upplevelsen av skala i Karlskrona kommun är hur stora eller små de öppna landskapsrummen är.

Med komplexitet avses vilken grad av mångfald av företeelser som ett landskap uppvisar. Mångfalden kan vara ett resultat av täta skiftningar mellan skog och öppna ytor, det kan vara ett resultat av förekomsten och fördelningen av olika vegetationstyper, ägarstrukturer, bebyggelsestrukturer etc. Också topografin kan ge upphov till skiftande skala och komplexitet. Topografin hos ett skånskt slättlandskap är t ex ofta obrutet flack över stora ytor och därför inte särskilt komplex, medan Blekinges topografi ofta är småbruten och snabbt skiftande och kan därför sägas vara småskalig och ha en hög komplexitet.

Som framgår av resonemanget ovan överlappar delvis begreppen komplexitet och skala varandra - en liten skala ger i de allra flesta fall en hög komplexitet och vice versa.

Karlskrona kommun utgörs av såväl högkomplexa som lågkomplexa landskapstyper. De olika komplexitetsgraderna ligger som ett mosaikmönster och ger därmed ytterligare komplexitet på ett annat plan. I stora drag löper en komplexitetsgradient från söder mot norr och en annan från väster till öster. Längs kusten i söder är landskapet som mest dramatiskt och varierat och sedan faller komplexiteten gradvis eller språngvis ju längre norrut man kommer. Dessutom finns det en urskiljbar tröskeleffekt mellan olika komplexitetsgrader i anslutning till Högsta kustlinjen. Man kan säga att landskapets komplexitet ökar nedanför denna respektive minskar

ovanför densamma. Allra mest dramatiskt och komplext är landskapet längs kusten öster om Karlskrona, där det förekommer en dramatisk kupering och ett halvöppet landskap. I den andra riktningen är landskapet som mest kuperat/komplext i väster, sedan avtar kuperingen och landskapet blir flackare och mindre komplext i öster. Dock är landskapet längs kusten längst i öster med sin mosaikartade karaktär relativt komplext.

Anpassning till landskapets skala och komplexitet vid exploatering

Att anpassa en exploatering till landskapets skala och komplexitet kan i första rummet innebära att försöka lokalisera ingreppet till en typ av landskap som har förutsättningar för att visuellt tåla och harmoniera med exploaterings karaktär. Så kan t ex utsträckta, låga anläggningar eller byggnadskomplex med fördel placeras i storskaliga flacka landskap, medan man t ex vid placandet av ny golfbana lämpligen väljer en landskapstyp med en befintlig småkupering och vegetationstäthet som motsvarar det rådande golfbaneidealet. Om man inte har denna valmöjlighet i platsvalet bör man undersöka hur anläggningen kan utformas för att så långt möjligt ansluta till det aktuella landskapets skala och komplexitet; t ex genom att i småbrutna landskap vid vindkraftsetableringar uteslutande hålla sig till enstaka verk eller små grupper, eller, i golfbanefallet, specialutforma anläggningen så att den trots allt smälter in i landskapsbilden.

Småskaligare landskap (med rik kupering/vegetation/bebyggelse), med sina delvis begränsade siktavstånd, kan generellt tyckas vara tacksammare för att foga in nya element, så tillvida att dessa kan skymmas från flera siktavstånd. Detta gäller dock främst för element med en begränsad höjd. Högt uppstickande element, såsom vindkraftverk och radio-/telemaster, är även i ganska kuperade och småskaliga områden synliga från de flesta håll – de går inte att gömma undan. Det finns även andra problem när det gäller kombinationen småskaliga landskap och storskaliga tillägg. I ett sådant landskap kan t ex en extremt storskalig lantbruksbyggnad verka helt malplacerad, medan den i ett vidsträckt, storskaligt landskap inte gör något större väsen av sig. Denna benägenhet att skalrelatera objekt till varandra kan t ex också åstadkomma att ett kyrktorn som annars uppfattas som högt plötsligt känns som litet om det får ett högt vindkraftverk till granne. Detta fenomen talar för att åtminstone vissa typer av storskaliga exploateringar passar bättre in i motsvarande storskaliga landskap, samtidigt som man måste vara medveten om att ingreppen blir mer synliga i den typen av landskap, som ju ofta är mycket öppna.

1.1.2 Avgränsning av landskapskaraktärer samt analys av deras visuella tålighet respektiv känslighet

Med utgångspunkt i analyserna ovan, går det att indela kommunen i ett antal områden som, med avseende på sina landskapsbildskaraktäristika, kan betraktas som homogena och någorlunda avgränsade från varandra och omkringliggande områden. För dessa områden använder vi i det följande begreppet ”landskapskaraktärer”.

Avsikten med indelningen är att påvisa de nyansskillnader eller olikheter som finns inom landskapet samt att kunna ge rekommendationer avseende bevarandevärden och principer för anpassning som är specifika för landskapets olika delar.

Man kan konstatera att Karlskrona kommun innehåller ganska många olika landskapskaraktärer. Påtagligt är hur karaktärerna är fler och skiftar mer ju närmare kusten man kommer. Man kan också konstatera att variationen mellan de olika karaktärerna *i sig*

bidrar till att ge stora upplevelsevärden, varför det är av stor vikt att man inte slätar ut spännvidden mellan dem.

Nedan följer en beskrivningen av kommunens olika landskapskaraktärer, inklusive en analys av respektive typs visuella känslighet gentemot storskaliga förändringar. Vi använder begreppet ”visuell tålighet” för att beskriva denna känslighet. Låg visuell tålighet innebär att det finns stor risk för att ett områdes visuella karaktär kan gå förlorad redan med en mindre förändring eller ett mindre ingrepp. Hög tålighet innebär att en sådan förändring inte nämnvärt påverkar det aktuella landskapets visuella karaktär.

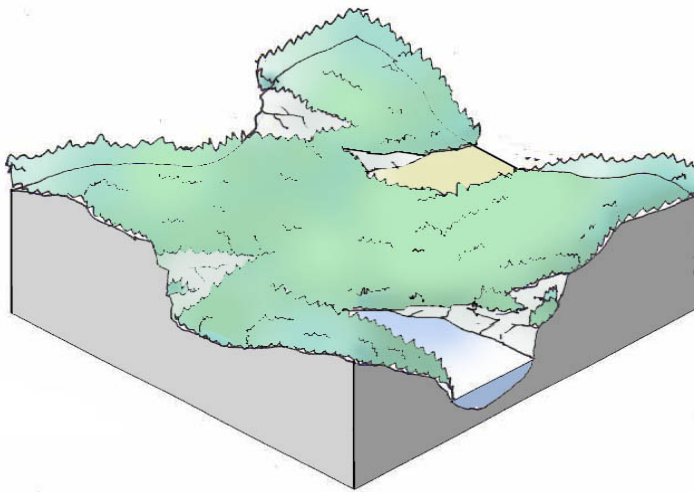
Ett landskap kan allmänt upplevas som visuellt känsligt av många anledningar. Det kan kanske vara därför att det har en ålderdomlig karaktär, eller för att det har något som gör det unikt ur någon aspekt. Det erbjuder kanske vackra utblickar eller är särskilt storslaget på något annat sätt. I extremt homogena landskap (t ex en vidsträckt hed) kan nya tillägg, som avviker från omgivningen, mycket lätt ta all uppmärksamhet och bryta den upplevda helheten. Även i komplexa, småbrutna landskap kan vissa nya tillägg lätt störa harmonin. Här är landskapet kanske framförallt känsligt för storskaliga tillägg, medan motsvarande ingrepp inte gör något större väsen av sig i ett vidsträckt, storskaligt landskap.

Sett i ett kommunalt planeringsperspektiv står känsligheten också i proportion till hur vanligt förekommande en landskapstyp är; det kan gälla i en lokal jämförelse, likaväl som i en nationell eller t o m global sådan.

Den visuella tåligheten gentemot en förändring beror också, som redan antytts ovan, på vilken förändring som avses. Den typ av storskaliga exploateringar/förändringar som denna studie fokuserar på kan ha vitt skilda sätt att påverka landskapet. Är det nya tillägget högt, är det långsträckt, upptar det stor markyta, snurrar det (som i fallet vindkraft), har det en avskärande effekt på landskapets strukturer? Vi har därför i det följande så långt möjligt försökt ange vilka typer av ingrepp som de respektive landskapskaraktärerna är speciellt känsliga för.

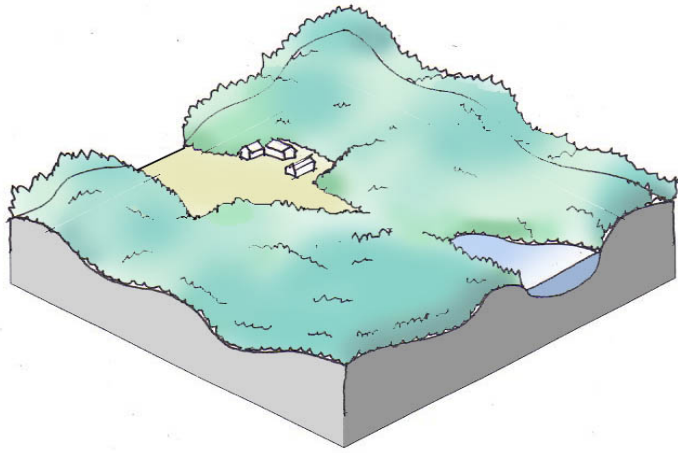
Karta 1.1:2 Landskapskaraktärer i kommunen (Samtliga kartor finns även i kartbilagan)

1. Mycket kuperad skogsbygd

Dramatiskt kuperad skogsbygd med stort lövinslag och med enstaka öppna inslag av sjöar, myrar och odlingar. De öppna stråken, såväl sjöar som odlingar, följer ofta sprickdalarna. Dramatiken förekommer ofta i form av branta bergssidor och ibland även i mikrotopografin i form av blockförekomst. Landskapet ger ibland storslagna vyer och perspektiv och bebyggelsen är gles.

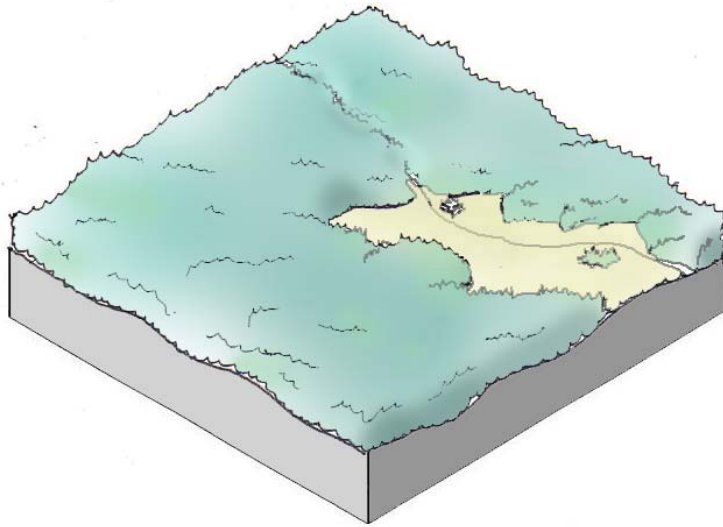
Denna landskapstyp är av stort värde för det rörliga friluftslivet och den stundtals dramatiska kuperingen och rikliga förekomsten av sjöar kan göra exploateringar relativt exponerade från långt håll trots slutenheten. Denna landskapskaraktär har dock vissa mindre exponerade lägen som är relativt tåliga för exploateringar. Sjöstränder och öppna gläntor och stråk har högre känslighet. Utbyggnad bör i första hand ske i slutna partier och i kanterna av öppna ytor.

2. Kuperad skogsbygd

Kuperad skogsbygd, företrädesvis bevuxen av barrskog, men inslag av löv förekommer. Skogen avbryts av enstaka öppna inslag, främst av sjöar, men även av myrar och små odlingsområden. Stundtals förekommer en dramatisk mikrotopografi i form av blockförekomst. Bebyggelsen är gles. Landskapet ger enstaka vyer och perspektiv.

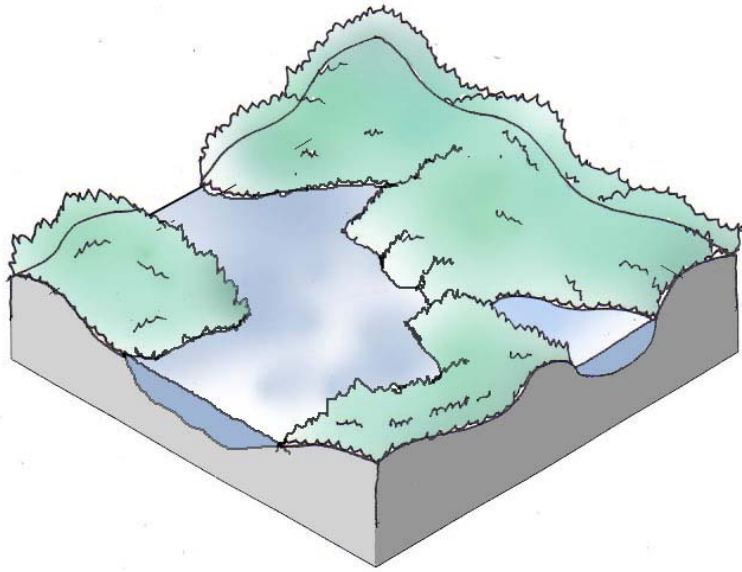
Denna landskapstyp är av värde för det rörliga friluftslivet men slutenheten gör exploatering synlig endast från nära håll. Denna landskapskaraktär är relativt tålig för exploatering. Även vindkraftsetableringar kan vara tänkbara här. Sjöstränder och öppna gläntor och stråk har högre känslighet. Utbyggnad bör i första hand ske i slutna partier och i kanterna av öppna ytor.

3. Flack skogsbygd

Svagt kuperad skogsbygd i kommunens östra del, med tall och gran som dominerande trädslag och med enstaka inslag av odlad mark (dessa ökar ju närmare östkusten man kommer). Skogsbruket är ofta starkt rationellt bedrivit vilket ger en ensartad, bitvis monoton karaktär åt landskapsbilden. Bebyggelsen är mycket gles.

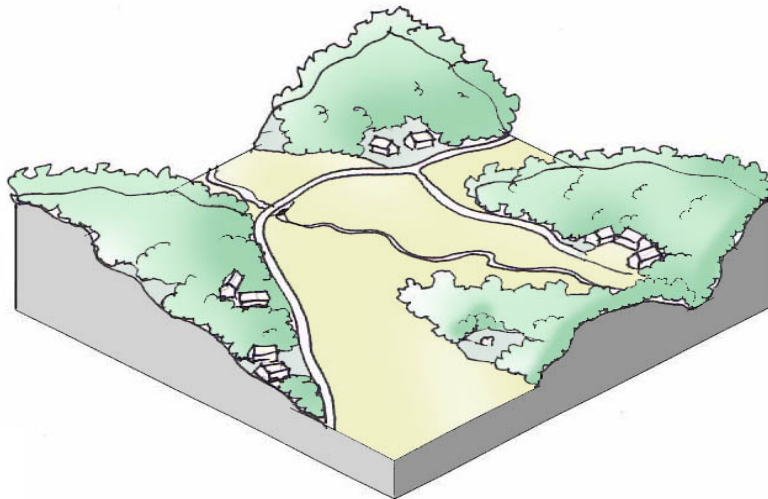
Denna landskapstyp är av mindre värde för det rörliga friluftslivet och slutenheten gör exploateringar synlig endast från nära håll. Denna landskapskaraktär är relativt okänslig för exploateringar. Även vindkraftsetableringar är tänkbara här. Öppna gläntor och stråk har lokalt högre känslighet.

4. Sjörik, kuperad skogsbygd

Kuperad skogsbygd, företrädesvis bevuxen av barrskog, men inslag av löv förekommer. Karaktären består dock till ca hälften av sjöar, stundtals förekommer en dramatisk mikrotopografi i form av blockförekomst. Bebyggelsen är gles. Tack vare de öppna vattenytorna och kuperingen erbjuder landskapet rikligt med vyer och perspektiv.

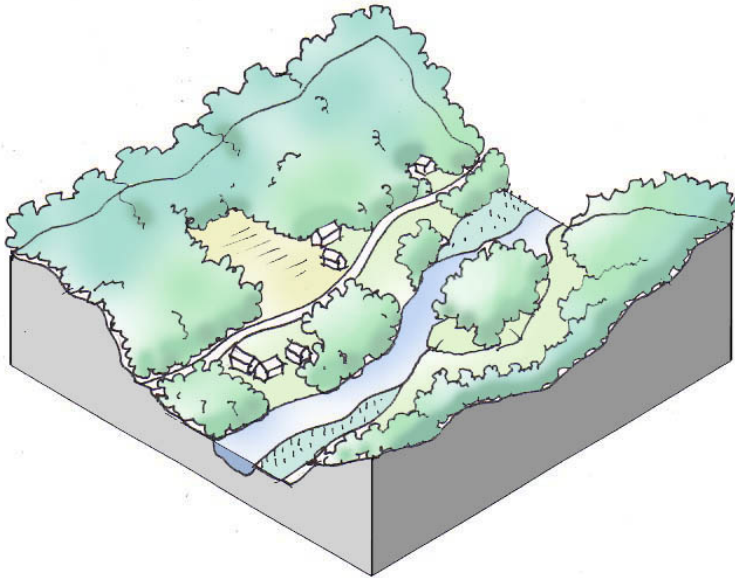
Denna landskapstyp är av stort värde för det rörliga friluftslivet och öppenheten gör exploateringar längs stränderna väl exponerade. De långa siktsträckorna gör att storskaliga exploateringar som vindkraftverk blir synliga även om de placeras ganska långt från sjöarna. Denna landskapskaraktär är påtagligt känslig för exploateringar.

5. Kuperad mosaikbygd

Landskap med omväxlande flack eller svagt kuperad öppen mark, främst i form av åker- och betesmark samt kuperad eller dramatiskt kuperad skogsmark, i sluttningarna ofta ekskog och på höjdpartierna tallskog. Sprickdalarna är ofta tydliga genom att smala öppna flacka fält skär igenom skogklädda bergspartier. Inslaget av vägar, åar, enskilda hus, gårdar och byar är ibland stort, men karaktären domineras av spelet mellan slätt och åkerholmar/omgivande skog. Landskapet ger vyer och perspektiv.

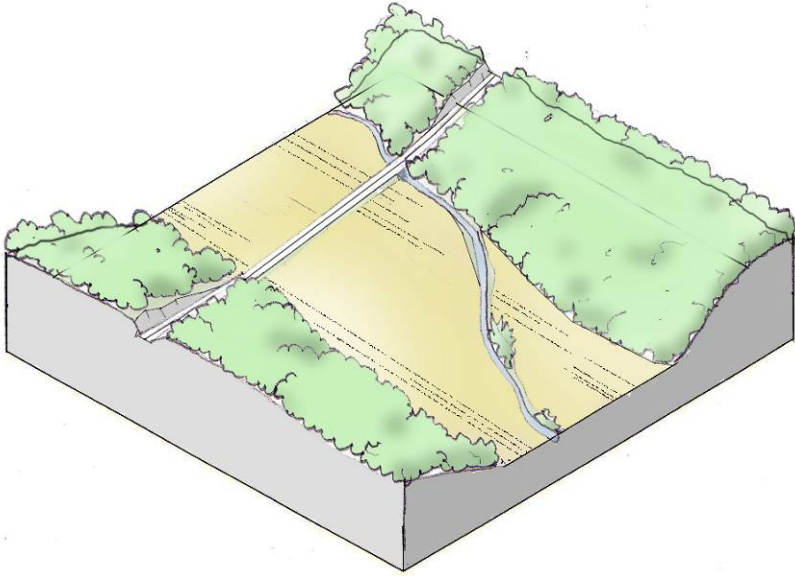
Karaktären har stora landskapsbildmässiga värden. Den visuella känsligheten är främst relaterad till de öppna ytorna, särskilt när dessa utgörs av smala dalgångar och stråk. Däremot kan de uppstickande höjderna tåla en hel del kompletterande byggda inslag, t ex bostadsbebyggelse, om dessa placeras i sluttningssoner, på högplatåer eller i anslutning till befintliga samhällen. Ytkrävande industriella anläggningar kan vara svåra att få att smälta in i landskapsbilden och de öppna ytorna bör definitivt undvikas härvidlag. Karaktären kan vara känslig för påverkan från vindkraftverk, då dessa med sin skala kan förta dramatiken hos landskapet. Känsligheten är också stor när det gäller infrastrukturella element. Det är viktigt att eventuella nya vägar placeras i gränsen mellan öppen mark och skogklädd höjd. Karaktären är mycket känslig för skogsplanteringar.

6. Ådalar

Ådalar med varierande kupering och med ett ibland omväxlande mosaikartat småskaligt landskap som ger vyer och perspektiv. Oftast skär åarna dock genom ren skogsbygd. Ett visst inslag av vägar och spridd bebyggelse förekommer. Spridda hus samlar sig ibland till glesa klungor längs dalsidorna.

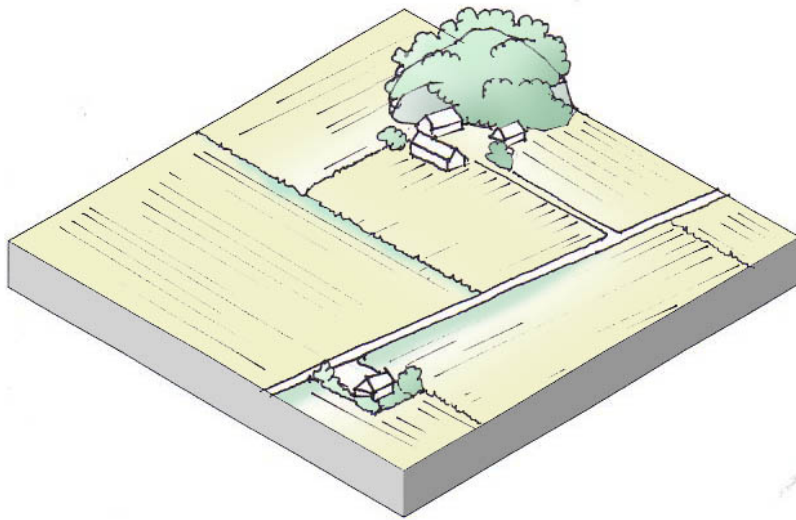
Ådalarna har bitvis höga landskapsbildsmässiga värden och dess karaktäristiska topografi gör att alla exploateringar blir väl exponerade. De är viktiga områden för det rörliga friluftslivet. Naturpartierna är särskilt känsliga för exploateringar, men det finns utrymme att förtäta bostadsgrupperingarna, dock inte allra närmast åarna. Det löper ofta gamla vägar längs ådalarna, och stor hänsyn bör tas till den känsliga landskapsbilden vid planering av vägutbyggnader.

7. Kuperad, kustnära mosaikbygd

Småbrutet, omväxlande mosaiklandskap bestående av lövskog, främst ek, med öppnare inslag i form av hällmarker, betesmarker och mindre åkrar. Sprickdalarna är ofta tydliga genom att smala öppna flacka fält skär igenom skogklädda bergspartier. Inslaget av vägar, åar, enskilda hus, gårdar och byar är ibland stort, men karaktären domineras av spelet mellan slätt och åkerholmar/omgivande skog. Inslaget av fornminnen är stort. Landskapet ger ofta storslagna vyer och perspektiv.

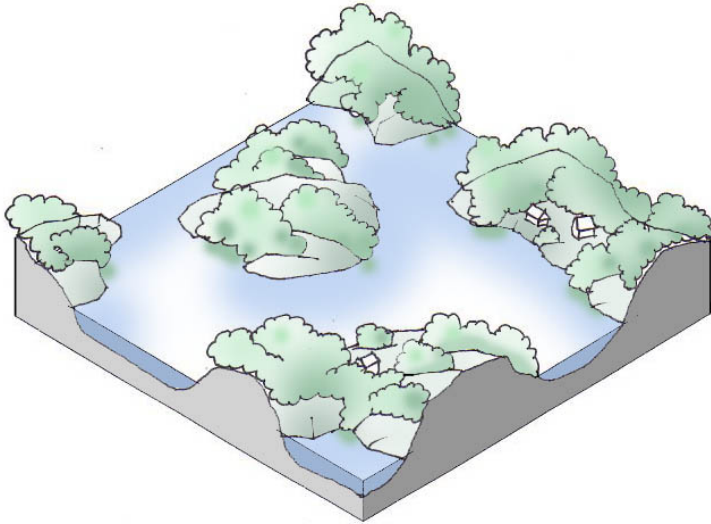
Karaktären har ett högt landskapsbildsvärde och är känsligt för exploateringar av alla slag. Tillägg i form av bebyggelsen bör ske med försiktighet. Ytkrävande industriella anläggningar kan vara mycket svåra att få att smälta in i landskapsbilden och de öppna ytorna bör definitivt undvikas härvidlag. Karaktären kan vara känslig för påverkan från vindkraftverk, då dessa med sin skala kan förta dramatiken hos landskapet. Känsligheten är också stor när det gäller infrastrukturella element. Det är viktigt att eventuella nya vägar placeras i gränsen mellan öppen mark och skogklädd höjd. Karaktären är mycket känslig för skogsplanteringar.

8. Flack odlingsbygd

Flack eller svagt kuperad utpräglad odlingsbygd bestående av företrädesvis åkrar. Slätten avbryts i sina yttre kanter av uppstickande åkerholmar i form av dungar och/eller bergiga höjdparter. Inslaget av vägar, åar, enskilda hus, gårdar och byar är ibland stort. Landskapet ger vyer och perspektiv.

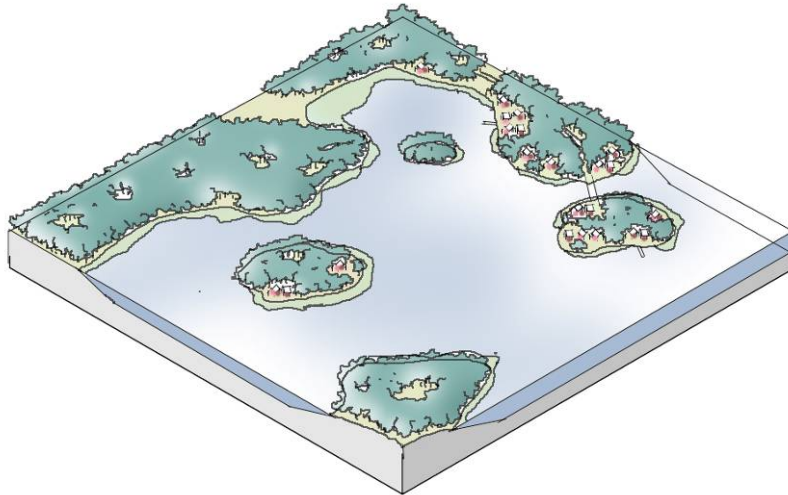
Värdet av öppna områden samt karaktärens relativa ovanlighet i kommunen ger den en viss känslighet för påverkan. Karaktären kan tåla vissa nya former av markanvändning så länge dessa håller landskapet öppet, t ex ridsportanläggningar, golfbanor etc. Skogsplantering i större omfattning är inte lämpligt. Tåligheten för ytkrävande storskaliga bostadsområden samt industri- och handelsanläggningar är ganska begränsad. Däremot har karaktären en viss tålighet för icke ytkrävande element som mindre husgrupperingar och t o m vindkraftverk, detta eftersom landskapet har en möjlighet att matcha skalan hos vindkraftverk.

9. Skärgårdskust

Lövskogsdominerad skärgård samt flikig kustzon med påtaglig kupering. Inslaget av hållmarker är stundtals stort. Ibland ges visuell kontakt med öppet hav. Landskapet ger vyer och perspektiv. Visst inslag av bebyggelse förekommer.

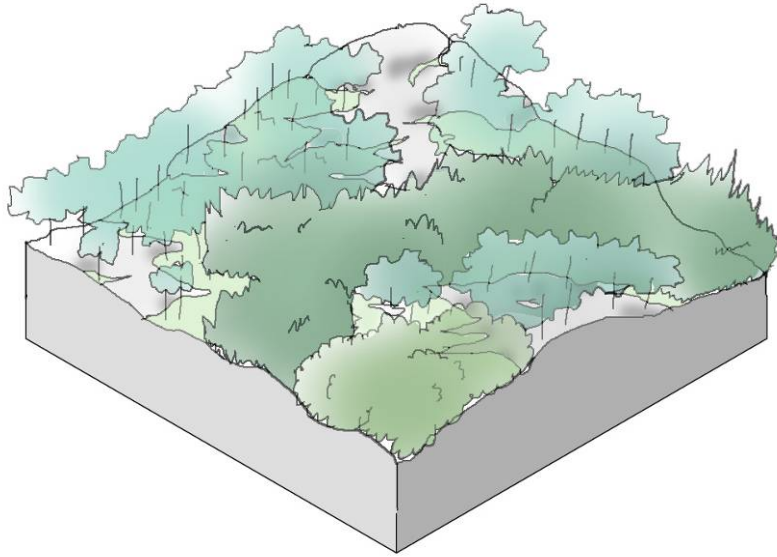
Den slutna skärgården har höga landskapsbildsvärden och är generellt sett känslig för exploatering av alla slag. Detta på grund av att alla tillägg blir starkt exponerade och att skärgården är starkt utnyttjat av det rörliga friluftslivet såväl till lands som till sjöss. De tillägg som kan komma i fråga är bostadsbebyggelse som bör förläggas något indraget från kustlinjen och ansluta till eller helst förläggas inne i skogsklädda höjdparter. Öppna partier mellan dungar och höjder bör undantas från bebyggelse.

10. Skärgård

Skärgård med större och mindre öar, bevuxna med främst lövskog. Inslaget av hållmarker är stundtals stort. Ibland ges visuell kontakt med öppet hav. Landskapet ger vyer och perspektiv. Visst inslag av bebyggelse förekommer.

Den öppna skärgården har höga landskapsbildsvärden och är generellt sett känslig för exploatering av alla slag. Detta på grund av att alla tillägg blir starkt exponerade och att skärgården är starkt utnyttjat av det rörliga friluftslivet såväl till lands som till sjöss. De tillägg som kan komma i fråga är bostadsbebyggelse som bör förläggas något indraget från stränderna och ansluta till eller helst förläggas inne i skogsklädda höjdparter. Öppna partier mellan dungar och höjder bör undantas från bebyggelse.

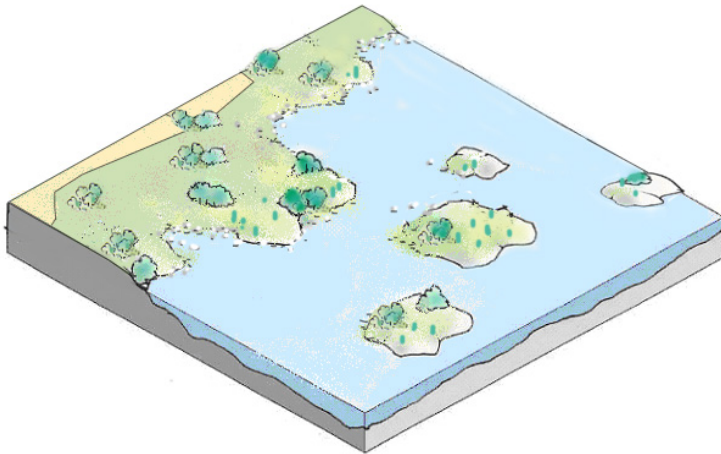

11. Hällmarksrik skogsdominerad bygd

Skogsbygd, flack till måttligt kuperad, till största delen bestående av hällmarkstallskog men med inslag av gran och björkskog, samt smärre våtmarker. Bebyggelse och odlad mark förekommer längs sprickdalarna.

Komplexiteten är i den större skalan låg där skogslandskapet inte bryts upp av öppna marker. Stundtals är dock variationen av skogstyper mosaikartad. Sikt längderna är oftast korta, vilket förstärks av den ringa kuperingen. I den rena hällmarkstallskogen kan dock siktländerna vara något längre i och med att träden står glest och har kala stammar. Från några platser kan mer eller mindre storslagna utblickar förekomma.

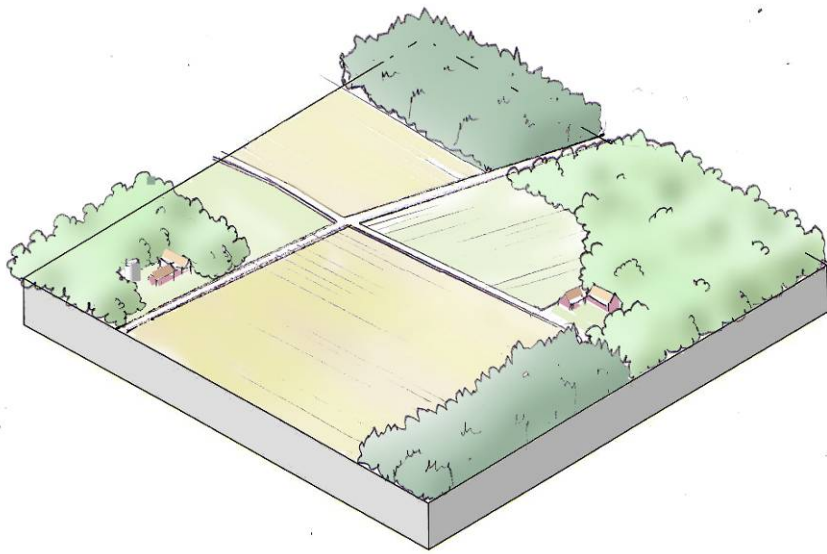
De begränsade sikt längderna, storskaligheten och få konkurrerande intressen gör karaktären tämligen visuellt tålig för storskaliga ingrepp. Man bör dock vara uppmärksam på vissa hällmarkstallskogars sikt längder och bevarandevärde.

12. Flack kust med uddar och enstaka öar

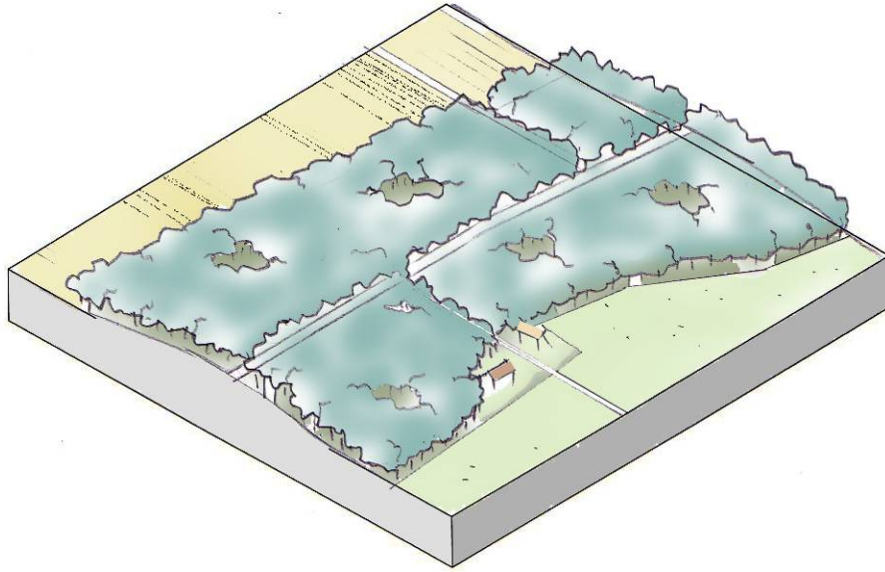
Hällmarksdominerad skärgård samt flack, flikig kustzon med öppna marker, så som åkrar, ängar och betesmark. Ofta ges visuell kontakt med öppet hav. Landskapet ger vyer och perspektiv. Visst inslag av bebyggelse förekommer.

Kusten och skärgården har höga landskapsbildsvärden och är generellt sett känslig för exploatering av alla slag. Detta på grund av att alla tillägg blir starkt exponerade och att skärgården är starkt utnyttjat av det rörliga friluftslivet såväl till lands som till sjöss.

13. Flack, kustnära mosaikbygd

Flack bygd bestående av en mosaik av åkrar, betesmark, lövskog och barrskog. Inslaget av vägar, åar, enskilda hus, gårdar och byar är ibland stort. Landskapet ger vyer och perspektiv. Värdet av de öppna områdena ger den en viss känslighet för påverkan. Karaktären kan tåla vissa nya former av markanvändning så länge dessa håller landskapet öppet, t ex ridsportanläggningar, golfbanor etc. Skogsplantering i större omfattning är inte lämpligt. Karaktären är relativt tålig för bebyggelse av olika slag så länge denna förankras i skogspartierna. Landskapet har även möjlighet att matcha skalan hos vindkraftverk.

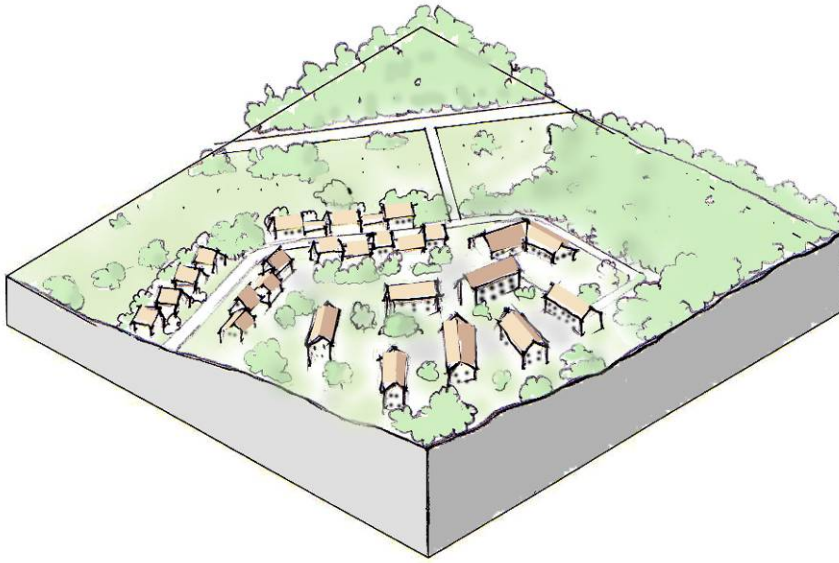

14. Kustnära tallskog på rullstensås

Skogsbygd, flack till måttligt kuperad, till största delen bestående av tallskog som beväxer rullstensåsarnas magra jordarter. Vägdragningen följer rullstensåsens riktning.

Komplexiteten är i den större skalan låg där skogslandskapet inte bryts upp av öppna marker. Sikt längderna är oftast korta, vilket förstärks av den ringa kuperingen. I den rena tallskogen kan dock siktlanderna vara något längre i och med att träden står glest och har kala stammar.

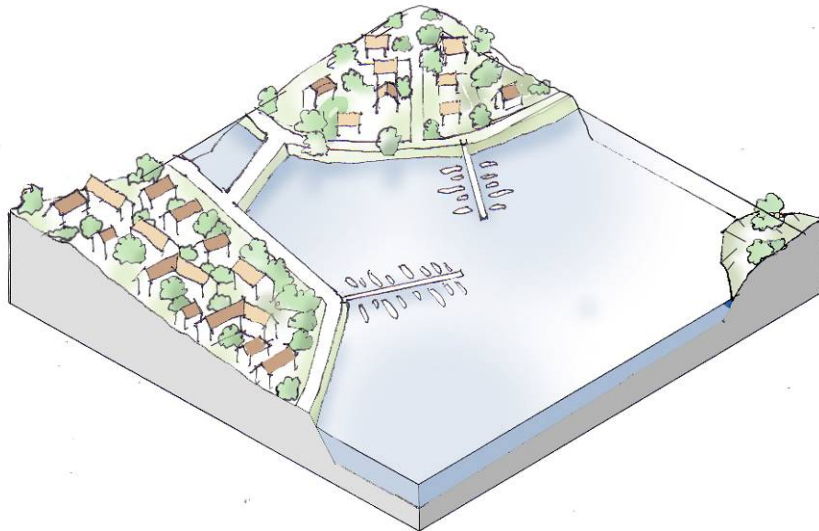
De begränsade sikt längderna, storskaligheten och få konkurrerande intressen gör karaktären tämligen visuellt tålig för ingrepp. Man bör dock vara uppmärksam på att karaktären är ovanlig i kommunen och att den upplevs som lättillgänglig för friluftsliv.

15. Stadsbebyggelse i inlandskapskap

Stadsbebyggelse av olika slag som ansluter till inlandets landskapskaraktärer. Det är främst de kuperade skogsdominerade delarna som bebyggts, men även öppna, flacka partier är ianspråktagna. Sammanfattningsvis kan dock sägas att landskapets kupering och kvarvarande naturpartier oftast dominerar över bebyggelsen och ger därmed höga upplevelsevärden i form av lummighet och utblickar.

Landskapets tålighet mot ytterligare exploateringar varierar, men man bör vara uppmärksam på att bevara det underliggande naturlandskapets dominans över stadsbebyggelsen.

16. Stadsbebyggelse i skärgårdslandskap

Stadsbebyggelse av olika slag som ansluter till skärgårdens landskapskaraktärer. Det ursprungliga landskapets ofta kala eller glest bevuxna hållmarker gör att bebyggelsen dominerar över närlandskapet, alltså i den lilla skalan. Landskapets ursprungliga fördelning av vatten och land är däremot en stark struktur som ger en dominerande karaktär i den större skalan. Sammanfattningsvis kan sägas att landskapets skärgårdskaraktär dominerar över bebyggelsen och ger därmed höga upplevelsevärden i form av utblickar och vyer, där vegetation sällan skymmer. I den mindre skalan är den urbana karaktären oftast stark, men den ofta blottade underliggande berggrunden förankrar bebyggelsen i sitt landskap.

Landskapets tålighet mot ytterligare exploateringar varierar, men vissa öar och stadsdelar är känsliga för tillägg av urban karaktär.

1.1.3 Landskapsbilden i Karlskrona tätort

Karlskrona tätort är beläget dels i skärgårdslandskapet och dels i inlandet (Se karta 1.1.2). Skärgårdslandskapet är relativt småbrutet med inslag av kala klippor och lövskog, främst ek. Stadsbebyggelsen i inlandet är beläget i ett kuperat/mycket kuperat sprickdalslandskap. Såväl skärgårdslandskapet som det kuperade inlandslandskapet har givit stadsbebyggelsen en struktur av väl avgränsade enheter eller stadsdelar. Landskapet har dessutom begränsat stadsdelarnas utbredning och kommunikationer sinsemellan.

För att utröna hur staden ter sig och fungerar ur fotgängarens och cyklistens perspektiv - det är ju främst på detta sätt grönstrukturen upplevs och utnyttjas av stadens invånare - har en rumsanalys utförts enligt Lynch's etablerade metod (Lynch 1960).

Lynchanalysen använder följande engelska begrepp: *districts, nodes, paths, edges, landmarks*. I det följande översätts begreppen fritt från engelska till svenska och får en kortfattad förklaring.

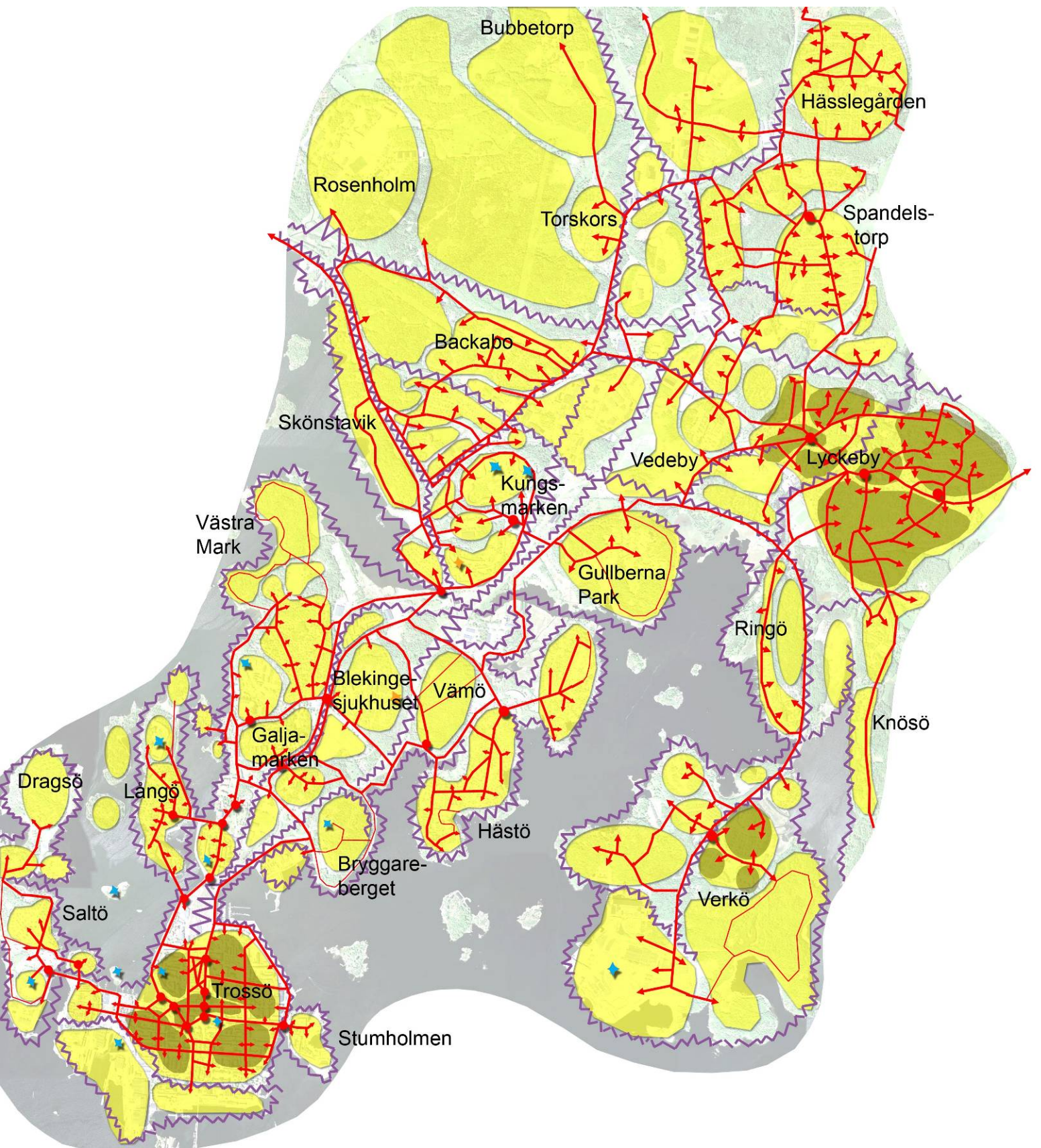
Districts kallas i den aktuella analysen **distrikt** (gult) resp. **underdistrikt** (mörkgult) och avser här ett sammanhållet distrikt med homogen karaktär, t ex ett bostadsområde, ett industriområde eller ett större naturområde.

Paths kallas i den aktuella analysen **stråk** (röda linjer) och avser här mer betydande förflyttningsleder för gående eller cyklister. Det ska betonas att detta är en analys av stadens upplevelsemässiga struktur ur en gåendes eller cyklandes perspektiv – vilket medför att de redovisade stråken inte är bilstråk, utan gångvägar, cykelvägar samt andra vägar som gångtrafikanter och cyklister måste använda sig av för att förflytta sig mellan olika delar av staden. Större bilvägar (med högre hastighet än 50 km/tim eller extremt mycket trafik samt järnvägar) är istället redovisade som kant/barriär.

Edges kallas i den aktuella analysen **kant/barriär** (lila zigzag-linjer) och avser här en upplevelsemässig och fysisk gräns för förflyttning till fots och/eller på cykel. Det kan handla om tungt trafikerade trafikleder, järnvägar, staket, vattendrag. Samtliga kuststräckor har i analysen redovisats som sådana gränser, trots att kuster givetvis kan ha en stor attraktionskraft. Här är emellertid avsikten att visa på de begränsningar som finns för faktisk förflyttning.

Nodes kallas i den aktuella analysen för **knutpunkter** (röda punkter) och avser platser där flera viktiga stråk och/eller distrikt strålar samman. De redovisade knutpunkterna är i vissa fall verkligen utformade som knut- och mötespunkter, medan andra inte har en utformning som lever upp till detta.

Landmarks kallas i den aktuella analysen **landmärken** (blå stjärnor) och avser här upplevelsemässigt signifikanta element som är synliga över stort avstånd och därför kan fungera som orienteringsreferens i staden.

Karta 1.1.3 Lynchanalys av Karlskrona tätort.
(Samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Vad man kan utläsa ur Lynch-analysen är bl a följande:

- Karlskrona är påtagligt uppstyckat i olika delar som åtskiljs från varandra av olika kanter/barriärer. Dessa barriärer utgörs till mycket stor del av allt vatten, men även av flera stora genomfartsleder.
- Stadsstrukturen kan bildligt (och bitvis även i realiteten) ses som ett antal öar, förbundna via smala midjor. (Längst i norr är denna struktur mindre påtaglig.)
- Mängden kanter/barriärer och ”östrukturen” medför att det finns en begränsad valfrihet i hur man kan röra sig i staden.
- Stråkstrukturen är påtagligt ”trädformad”, d v s har ofta ett fåtal huvudstammar som förgrening sker utifrån.
- Vid förflyttningar, särskilt mellan centrum och periferi, är man i hög grad hänvisad till ett fåtal olika, ibland endast någon enstaka, huvudstråk. Det är alltså svårt att välja alternativa vägar.
- Staden är mycket tydligt indelad i distrikt, ofta beroende på att stadsutvecklingen skett med olika utbyggnadsetapper av olika karaktär. Bostadsområdena är ofta väl avgränsade från varandra av naturmark eller kanter/barriärer.
- Tydliga knutpunkter, utformade som t ex torg eller platser, återfinns främst på Trossö, men även i någon mån i Lyckeby. Övriga i analysen markerade knutpunkter har mest karaktären av korsningar mellan viktiga stråk, som t ex Pantarholmens södra spets och ”midjan” vid Sunna kanal. I de nyare stadsdelarna i norr lyser knutpunkterna med sin frånvaro, troligen till stor del som ett resultat av trafiksepareringen och avsaknaden av centrumbildningar. I Spandelstorp finns ett ensamt exempel på hur man försökt skapa en knutpunkt som inte är belägen i en utpräglad urban situation. Det hade varit önskvärt om alla viktiga knutpunkter vore utformade så att de i högre grad kan fungera som mötesplatser.
- Karlskrona har ett antal påtagliga landmärken, såsom Fredrikskyrkan på Trossö, Vattentornet (och masten) på Bryggareberget, Höghusen på Långö, teletornet på Campus Gräsvik, de ringlande husen i Kungsmarken etc. Faktum är att de flesta stadsdelar har något element - mer eller mindre signifikant - som signalerar sig på längre håll.

1.1.4 Kulturmiljön i örlogsstaden Karlskrona

Karlskrona grundades 1680 och var en av den tidens modernaste och mest effektiva flottbas. Anläggandet av Karlskrona fick stora återverkningar också i stadens omgivningar och innebar att en lönsam marknad öppnades. Till Karlskrona och Amiralitetet levererades bland annat stora mängder livsmedel, trävaror, tjära och järn. Särskilt omfattande var handeln under uppbyggnaden av örlogsvarvet och under krigstid, då den militära närvaron ökade i staden.

I dag är hela örlogsstadens centrala delar med varvsområdet, marinbasen och de omgivande försvarsanläggningarna ett uppslagsverk över befästningstänkande under mer än 300 år. Stadens byggnader är välbevarade och flera fortfarande i funktion. Örlogsstaden Karlskrona fördes in på världsarvslistan 1998. Världsarvskommitténs motivering:

"Karlskrona är ett utomordentligt väl bevarat exempel på en europeiskt planerad örlogsstad inspirerad av anläggningar i andra länder. Karlskrona har i sin tur tjänat som förebild för andra anläggningar med liknande uppgifter. Örlogsbaser spelade en viktig roll under de århundraden när storleken på ett lands flottstyrka var en avgörande faktor i europeisk realpolitik, och Karlskrona är den bäst bevarade och mest kompletta av dem som finns kvar."

Karlskronas omgivningar

Den nyanlagda staden saknade vattenkraft till kvarnar och manufakturver. Men vid det närbelägna Lyckeby fanns vattenfall. Två äldre kvarnar ersattes år 1721 av en ny större anläggning, Lyckeby kronokvarn. På 1710-talet uppfördes vid Lyckebyåns nedersta fall ett dammbygge och ett vattenverk som utformats av Christopher Polhem. Till Lyckeby förlades under 1700-talet flera viktiga manufakturver.

Skärva Herrgård är en av det svenska 1700-talets märkligaste och mest särpräglade arkitektoniska skapelser. Här kombineras lokal, folklig byggnadstradition med klassisk arkitektur. Herrgården uppfördes under åren 1785–86 som lantbostad för varvsamiralen Fredric Henric af Chapman och omgärdas av en vacker engelsk park med ett tempelliknande lusthus från början av 1790-talet, med en målad figurfris i pompejansk stil. Från den lilla hamnen vid Skärva skeppades gårdens produkter in till staden för försäljning

Andra viktiga kulturmiljöer som bör nämnas är:

- Stadsplan och äldre bebyggelse på Trossö
- Stumholmen och Björkholmen
- Örlogsvarvet och örlogshamnen
- Befästningarna – Kungsholms fort, Drottningkärs kastell, Kurrholmen, Godnatt, Koholmen, Ljungskär och Mjölnareholmen

Historisk kontinuitet

I Karlskrona finns en historisk kontinuitet och tradition som är unik och mycket betydelsefull för världsarvets fortsatta existens. Vid omorganisationer av örlogsbasen har byggnader och fysiska miljöer bevarats och vid behov gjorts om för nya ändamål. Stumholmen har genom sitt läge och sin unika bebyggelse blivit ett av Karlskronas mest attraktiva områden för arbete, boende och rekreation. Frågan om hur man på bästa möjliga vis ska förvalta och utveckla de värden som är länkade till världsarvet och kulturhistorien i Karlskrona handlar om att uppnå en ökad grad av hållbarhet inom alla samhällsområden som berörs. Det handlar alltså om att uppnå hållbar tillväxt, social välfärd och en långsiktigt god hushållning med Karlskronas kulturmiljöresurser som är starkt länkade till naturmiljön. Det finns alltså i Karlskrona ett tydligt samband mellan stadens historia som militärt skeppsvarv och dagens biologiska mångfald varför de nationella och regionala miljö kvalitetsmålen är viktiga att beakta ur ett kulturhistoriskt perspektiv.

Skärgården, skogsbygden och det öppna landskapet runt Karlskrona har unika natur- och kulturmiljöer som kan utvecklas och bli en del i en utveckling som gynnar bättre boende och ger bättre förutsättningar för turism och annat företagande. Satsningar på lokalt initierade natur- och kulturprojekt bidrar ofta till ökat socialt engagemang. Exempel på genomförda små projekt är: Sutaremåla gamla kvarnområde med Tving Långasjö hembygdsförening, vandringsled i gränsland med Älmtamåla skolrotens intresseförening, Silletorpsån med Rödeby hembygdsförening, Vandringsled på Inlängan med Inlängans intresseförening samt Natur och kultur längs enskilda vägen 14 med Vägöreningen Jakobstorp- Hjortseryd. Lokala initiativ för att lyfta fram bygdens natur och kulturmiljöer skall och på kommunal mark bör partnerskap för kontinuerligt underhåll uppmuntras.

En levande kultur- och naturmiljö

En strategi för kulturstaden, där en levande kultur- och naturmiljö skapar en stor variation av upplevelsemöjligheter, innefattar ett arbete med att förstärka Karlskrona som en god boendestad där fler invånare attraheras och aktiveras av de många rekreativsmöjligheterna. Ett viktigt led i detta arbete är att skapa förbindelser mellan stadens hjärta och etablera sammanhängande promenad- och cykelstråk. Viktigt i detta sammanhang är också att bygga ut skärgårdstrafiken till att omfatta allmänna kommunikationer. Tydliga siktlinjer är viktiga för att öka känslan av sammanhang och överskådlighet i staden, speciellt då det finns en hel del monument och markanta landskapsdrag som gör det lätt att uppfatta stadens plan och sammanhang. Något som är av stor vikt också i förvaltandet och utvecklingen av de värden som är länkade till världsarvet och kulturhistorien i Karlskrona.

Grönstrukturplan för Karlskrona Kommun

Bilaga 2

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

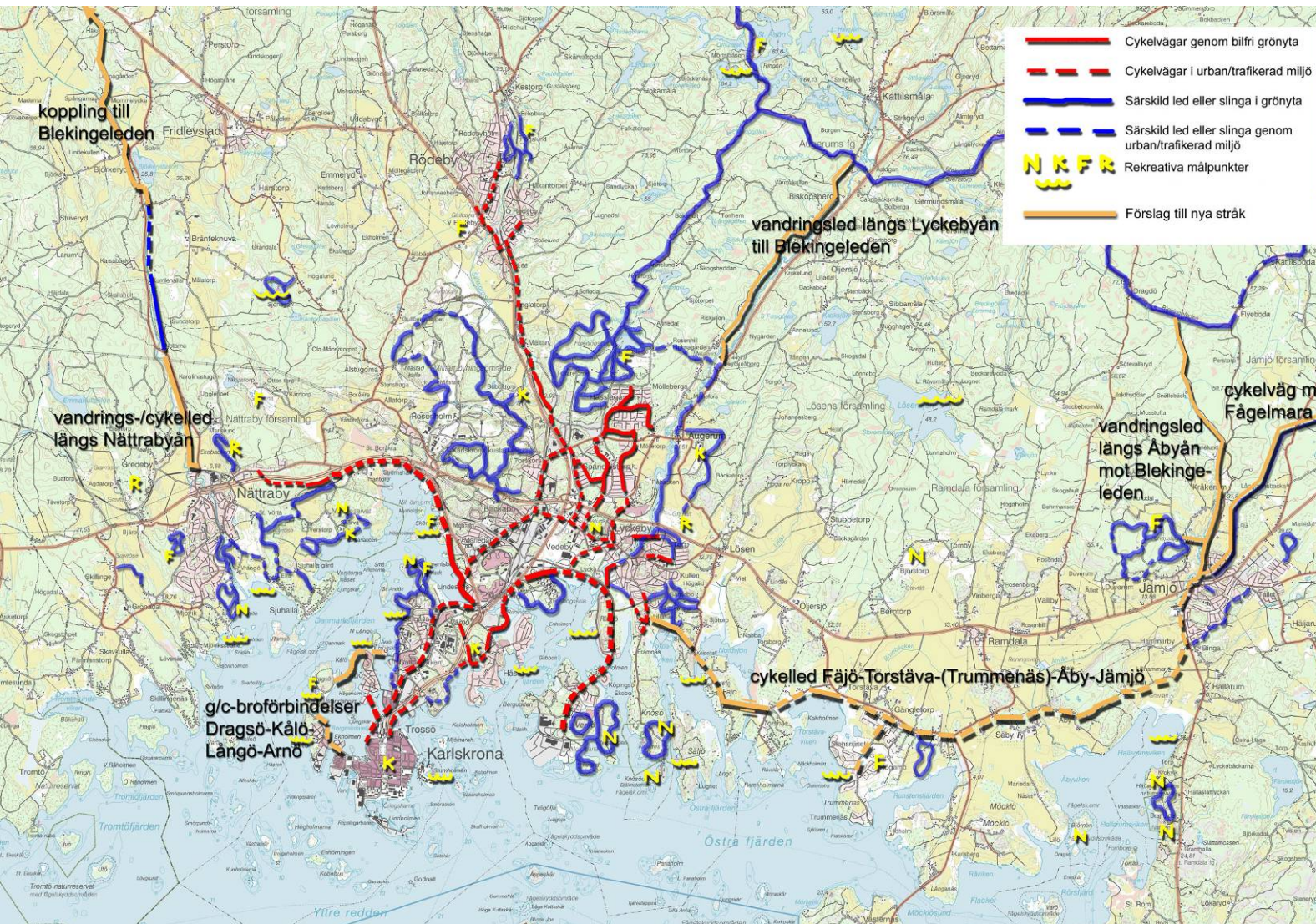
Bilaga 2

INNEHÅLL

1. ÅTGÄRDSFÖRSLAG	115
1.1 Förslag på utveckling av överordnade rekreationsstråk	115
1.2 Förslag på nya grönytor, stråk samt kvalitetshöjande åtgärder	116
1.3 Förslag på tillgänglighetshöjande åtgärder	131

1. ÅTGÄRDSFÖRSLAG

1.1 Förslag på utveckling av överordnade rekreationsstråk

Karta 1.1 Förslag på utveckling av rekreationsstråk. N=Naturområden, K=Kulturmiljöer, R=Fornlämningar, F=Friluftaktiviteter, vågtecknet=friluftsbad (samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Förslagen till nya gång- och cykelleder i kartan ovan tar bl a fasta på värdet att kunna ta sig fram i slingor eller rundor, istället för att behöva vända och ta samma väg tillbaka. Förslagen syftar till att så långt möjligt knyta samman befintliga leder. I flera fall handlar det om att knyta samman lokala leder med den regionala Blekingeleden. Ett mål har också varit att de nya lederna ska leda till, eller passera, så många rekreativa målpunkter som möjligt. Ytterligare en strävan har varit att lederna så långt möjligt ska vara förlagda i bilfria miljöer. Vissa idéer som framkommit är ej redovisade i kartform. Detta gäller följande förslag:

- Tillgänglighet med gång- eller cykel till närmaturen i Holmsjö bör förbättras, t.ex. till Bredasjön strax norr om samhället. Prioritet 3

- Paddlingsled längs med delar av Nättrabyån; där ån inte är framkomlig kan kanoten flyttas på land via banvallen. Prioritet 3
- Tillgänglighet med gång- eller cykel till närnaturen i Holmsjö bör förbättras, t.ex. till Bredasjön strax norr om samhället. Utbyggnad av orten pga tillgång till kollektivtrafik. Prioritet 3

Förklaring till prioritetsklassning:

Prioritet 1: Bör utföras genom kommunal/statlig investering

Prioritet 2: Bör utföras i det fall en riktad satsning på dessa frågor sker från kommunalt/statligt håll eller i samband med exploatering

Prioritet 3: Intressant men ej nödvändig. Kommunen är positiv men åtgärden bör kunna utföras i enskild regi.

1.2 Förslag på nya grönytor, stråk samt kvalitetshöjande åtgärder

I det följande presenteras i kartform ett stort antal åtgärdsförslag; dels förslag till helt nya grönytor och dels förslag till hur ytornas innehåll kan berikas. I kartorna finns också förslag till nya stråk mellan olika grönytor (på en större detaljeringsnivå än kartan i avsnitt 1.1), liksom förslag på den typ av tillgänglighetshöjande åtgärder som diskuteras i avsnittet 1.3.

- 1 Föreslagen ny gång-/cykelled
- 1 Annat åtgärdsförslag
- Nytt grönråk som blir effekten av föreslagna åtgärder

Åtgärdsförslag inom Kartdel A: Dragsö-Saltö-Trossö

Saltö:

A:1 Upprustning av beläggning på gångstig. Prioritet 2

A:2 Ny strandpromenad runt Saltös södra udde. Östra delen kan med fördel få ha kvar sin karaktär av fiskekaj. Prioritet 2

A:3 En ny stadsdelspark på Saltös södra udde – tillgodoser ett behov framför allt hos Saltös nybyggda område. Prioritet 3

Ekholmen:

A:4 Ett berikat innehåll till den befintliga parken på Ekholmen. Prioritet 3

Trossö:

A:5 Ny strandpromenad längs Kilströmskajen samt promenadstig upp för berget till ny park (nr A:8). Prioritet 3

A:6 Ny, mindre fickpark på berget i änden av Chapmansgatan. Prioritet 3

A:7 Ny stadsdelspark med hög ambitionsnivå – berikar ett av stadens sämst grönyteförsedda område. Prioritet 2

A:8 Utvecklad strandpromenad med planteringar längs Borgmästarekajen. Prioritet 1

A:9 Ny cykelväg med trädplantering/alléplanterad gata mellan Hoglands park och Södra Långöbron. Prioritet 2

A:10 Minskning av rangerbangården till förmån för en ny park som kan bli en av Karlskronas viktigaste. Förutom att berika dåligt försedda områden med grönyta så kan en park här bli en port till Trossö och bidra till att den tråkiga och vindpinade sträckan mellan Pantarholmen och Trossö istället blir en rik upplevelse. Prioritet 2

A:11 Planteringar för lä och upplevelse längs cykelvägarna på ömse sidor Österleden. Prioritet 1

A:12 Utvecklad strandpromenad längs Skeppsbrokajen. Viktigt att hamnkaraktären kan bibehållas även om man kompletterar med planteringar, bänkar etc. Prioritet 2

A:13 Amiralitetsparken utvecklas till sitt innehåll, så att det blir en mer aktiv park. Prioritet 1/2

A:14 Den lilla parken vid Kungsbron kan få viss karaktär av stadsdelspark genom ett rikare innehåll och genom att den kompletteras med en bred brygga eller pir som ger bättre kontakt med havet och vyer in i Örlogshamnen. Prioritet 2

A:15 Ny gång/cykel förbindelse med broar mellan Dragsö – Högaoholm – Kålö - Långö ger en helt ny slinga för rekreation och kommunikation nära centrum. Prioritet 3

A:16 Stor satsning på Hoglands park. Prioritet 1

A:17 Stortorget förbättras som vistelseyta för allmänheten. Prioritet 1

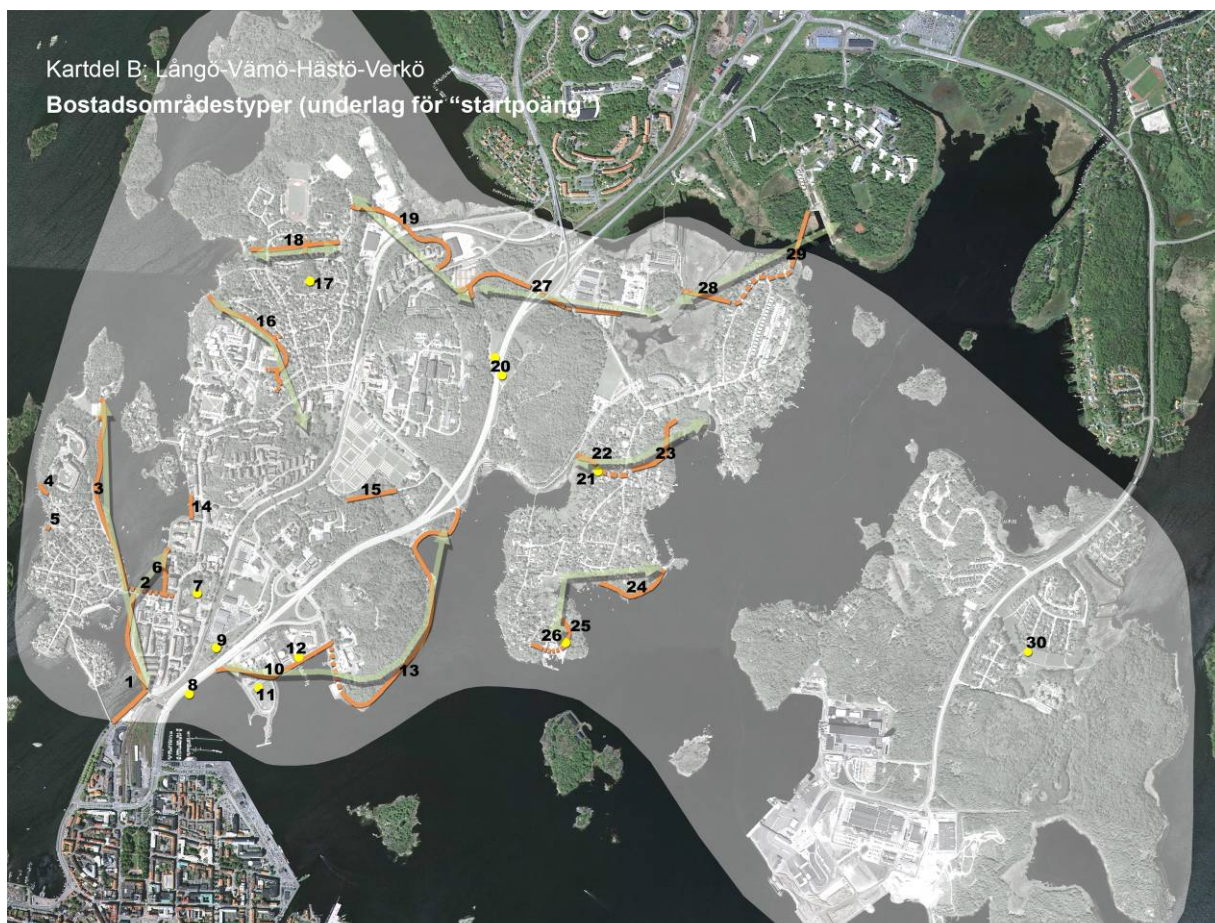
A:18 Förbättra och förläng allén längs Östra hamngatan. Prioritet 2

Förklaring till prioritetsklassning:

Prioritet 1: Bör utföras genom kommunal/statlig investering

Prioritet 2: Bör utföras i det fall en riktad satsning på dessa frågor sker från kommunalt/statligt håll eller i samband med exploatering

Prioritet 3: Intressant men ej nödvändig. Kommunen är positiv men åtgärden bör kunna utföras i enskild regi.

Kartdel B: Långö-Värmö-Hästö-Verkö
Bostadsområdestyper (underlag för "startpoäng")

- Föreslagen ny gång-/cykelled
- Annat åtgärdsförslag
- Nytt grönråk som blir effekten av föreslagna åtgärder

(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Åtgärdsförslag inom Kartdel B: Långö-Värmö-Hästö-Verkö

- B:1 Ny strandpromenad, ny strandpromenad med träd längs Pantarholmskajen. Under förutsättning att inga marina värden skadas görs en ytterligare utfyllnad längs Pantarholmskajen för att ge plats för en något bredare park. Prioritet 1
- B:2 Ny strandpromenad med träd längs Tullgatan. Prioritet 2
- B:3 Den breda Ö Strandgatan smalnas av till förmån för en trädplanterad strandpromenad, mellan Tullgatan och badplatsen på Långö. Prioritet 1
- B:4 Brant promenadstig görs mer handikappvänlig. Prioritet 3
- B:5 Brant promenadstig görs mer handikappvänlig. Prioritet 3
- B:6 Strandpromenad anläggs runt privat bostadskvarter. Prioritet 3
- B:7 Tullparken föreslås genomgå en omfattande restaurering och förnyelse. Viktigt är bl a förbättrad rumslighet och avskärmning mot industrier/väg/järnväg. För att råda bot på vattensjuka gräsmattor föreslås istället öppna vattenytor. Prioritet 1/2
- B:8 Bef. cykelyväg kantas av lägvande planteringar. Prioritet 1

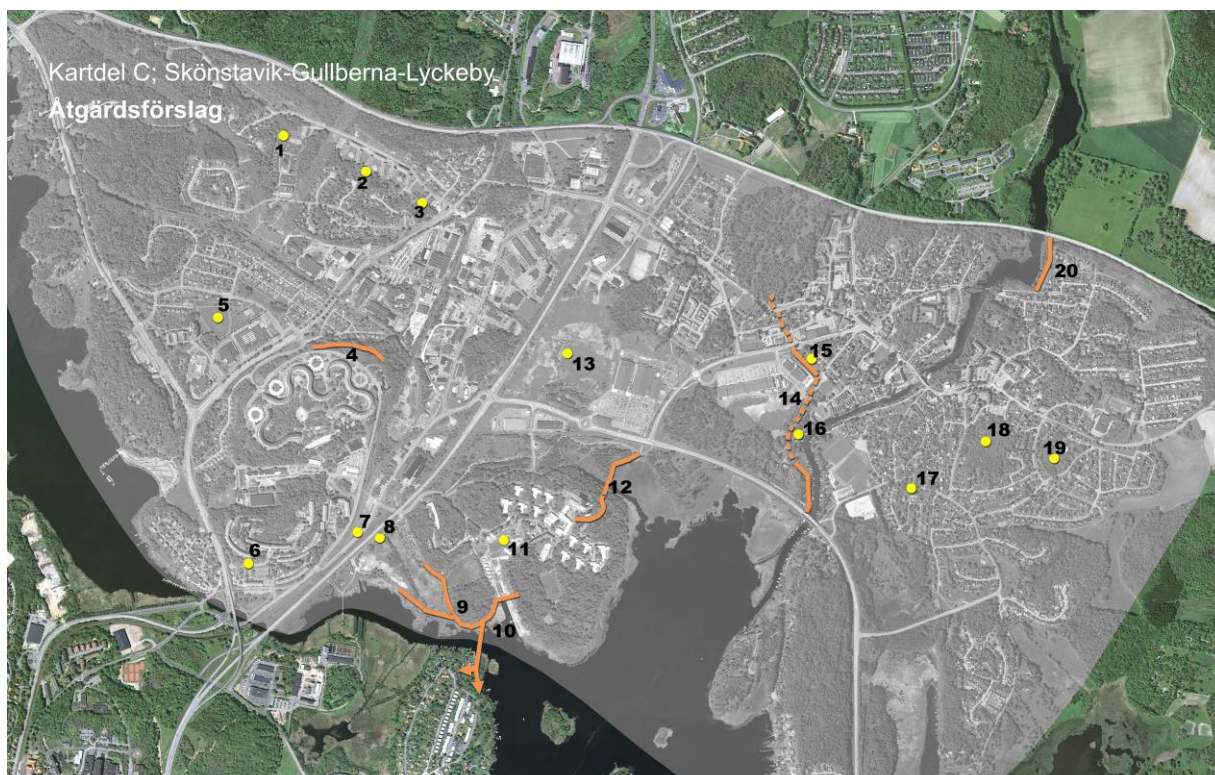
- B:9 Ruderatmark planteras med avskärmande och bullerskärmande vegetation. Prioritet 2
- B:10 Framtida cykelstråk/grönstråk över nuvarande oljehamnen. Prioritet 2
- B:11 Efter sanering anläggs med fördel en park i yttersta delen av nuvarande oljehamnen. Prioritet 2
- B:12 Sträckan mellan Argongatan och Saltsjöbadsvägen föreslås utformas som strandpromenad. Prioritet 2
- B:13 Saltsjöbadsvägen föreslås göras till ett bilfritt gång-cykelstråk med parkinslag, alternativt smalnas bilvägen av för att ge utrymme för en smal strandpromenad med träd. Prioritet 2
- B:14 Ordentlig gångväg anläggs istället för nuvarande upptrampade leriga spår. Viktigt eftersom detta är en del i ett av stadens mer betydande grönstråk. Prioritet 2
- B:15 Befintlig markväg i dåligt skick rustas upp till riktig gång-cykelväg. Prioritet 3
- B:16 I norrkanten av Campus Gräsvik finns ett stråk naturmark som förtjänar att göras tillgängligt med en promenadstig. Prioritet 3
- B:17 Balders hage, en mindre naturpräglad park, görs mer tillgänglig. Prioritet 3
- B:18 I bostadsområdet ligger insprängt en dold naturmarkspåra, vilken bör göras tillgänglig med gång-/cykelvägar – en öst-västlig och en korsande nord-sydlig. Prioritet 2
- B:19 Järnvägen är en betydande grönstrukturbarriär. I detta läge föreslås en övergång, vilken skulle bidra till att bilda ett nytt viktigt grönstråk (se även B:28) samt ge bl a Anneboområdet och det nybyggda området vid Sunna kanal betydligt bättre grönstruktur tillgång. Prioritet 2
- B:20 Där Vämöleden korsar den bullrande österleden anläggs någon form av bullerskydd. Prioritet 1
- B:21 I den övre delen av bef. naturmarksyta utvecklas en mindre grannskapspark för de omgivande delarna av Hästö. Prioritet 3
- B:22 Ett promenadstråk anlägg över bef. naturyta för att knyta samman Hästövägen med Hellstensvägen. Prioritet 3
- B:23 Ett nytt gångstråk, bl a med syftet att förbinda Hästöskolan med parken vid Herrgårdsvägen samt att tillgängliggöra och förädla en dold men värdefull naturmarksyta. Terrängen är kuperad, och en kortare sträcka måste stråket gå på brygga över viken. Prioritet 2
- B:24 Ett mycket vackert och värdefullt promenadstråk kan utvecklas här. Prioritet 2
- B:25-26 Görs allmänt tillgängligt med genomgående förbindelse. Prioritet 2
- B:27 Ny gång-cykelväg. Tillsammans med B:19 och B:29 kan här skapas ett viktigt öst-västligt rörelsestråk. Prioritet 1
- B:28 Ny GC-förbindelse. Tillsammans med B:19 och B:29 kan här skapas ett viktigt öst-västligt rörelsestråk.
- B:29 Ny träbro på pålar över vassområdet kopplar samman olika stråk samt ger möjlighet till närstudier av vassens fågelliv. Den förbinder Hästö med Gullberna park och skapar därmed ett helt nytt stråk mellan olika stadsdelar och körbana.
- B:30 Det befintliga parkområdet berikas i sitt innehåll. Prioritet 3

Förklaring till prioritetsklassning:

Prioritet 1: Bör utföras genom kommunal/statlig investering

Prioritet 2: Bör utföras i det fall en riktad satsning på dessa frågor sker från kommunalt/statligt håll eller i samband med exploatering

Prioritet 3: Intressant men ej nödvändig. Kommunen är positiv men åtgärden bör kunna utföras i enskild regi.

- 1 Föreslagen ny gång-/cykelled
- 1 Annat åtgärdsförslag
- Nytt grönstråk som blir effekten av föreslagna åtgärder

(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Åtgärdsförslag inom Kartdel C: Skönstavik-Gullberna-Lyckeby

- C:1 Ett berikat innehåll till den befintliga parken, så att den fungerar som grannskapspark. Prioritet 2
- C:2 Ett berikat innehåll till den befintliga parken, så att den kan tjäna som grannskapspark. Prioritet 3
- C:3 Bef. naturyta görs tillgänglig så att den fungerar som gröning. Prioritet 3
- C:4 Bef. stig uppgraderas till gångväg med bättre tillgänglighet. Prioritet 2
- C:5 Ett berikat innehåll till den befintliga parken, så att den kan tjäna som grannskapspark. Avskärmning mot industrier och förbättrad rumslighet. Prioritet 2
- C:6 Ett berikat innehåll till den befintliga parken, så att den kan fungera som grannskapspark. Prioritet 3
- C:7 Bef. cykelväg kantas av lägivande planteringar. Prioritet 2
- C:8 Bef. cykelväg kantas av lägivande planteringar. Prioritet 2
- C:9 Uppgradering av stigar till gångvägar. Prioritet 2
- C:10 Ny cykelbro över till Hästö. Prioritet 2
- C:11 Utveckling av grannskapspark, gemensam för Gullberna park. Prioritet 2
- C:12 Ny cykelväg med bro över Vedeby bäck. Prioritet 2

C:13 Vedebyfältet är en stor ”överbliven” yta med potential för stor park. Tyvärr ligger ytan till stor del kringskuren av vägar och industrier och är därför svårtillgänglig och inte av större betydelse ur ett närrekreativperspektiv. Däremot kan ytan betjäna hela Karlskrona med fritidsaktiviteter som är platskrävande, bullrande, eller på annat sätt vara störande för kringboende. Ytan kan också, genom skogsplanteringar, tjäna som renande ”lunga” i en industrialiserad omgivning. Prioritet 3

C:14 Ny cykelled som förbinder olika bef. grönytor. Bidrar till att göra ytorna mer tillgängliga för boende i fr. a. västra Lyckeby. Prioritet 2

C:15 Bef. grönyta utvecklas till mindre grannskapspark. Prioritet 3

C:16 Om planerade höghus byggs i området kan ytan närmast ån fungera som grannskapspark. Prioritet 2

C:17 Bef. oartikulerad grönyta utvecklas till fickpark. Prioritet 3

C:18 Bef. naturyta görs mer tillgänglig, med gångvägar, bänkar etc. Prioritet 3

C:19 Bef. naturyta görs mer tillgänglig, med gångvägar, bänkar etc. Prioritet 2

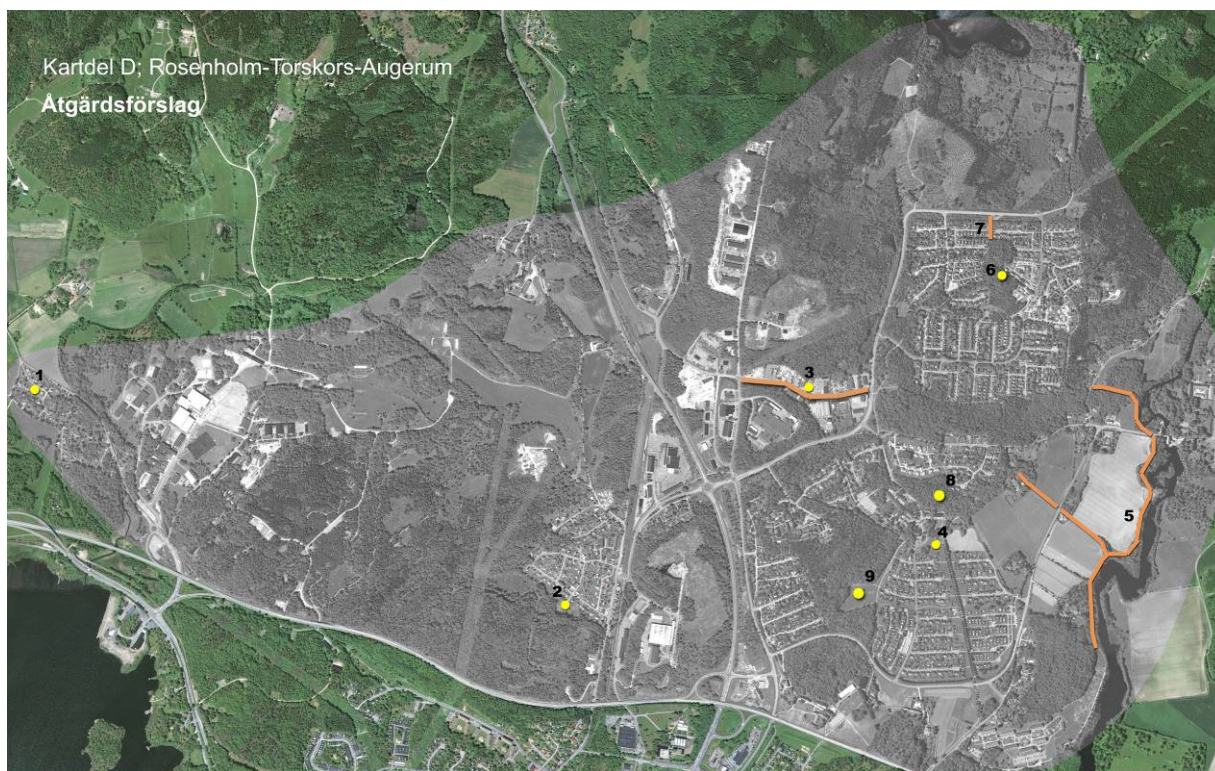
C:20 Lyckeåleden förläggs på denna sträcka längs åkanten, istället för inne i villaområdet. Prioritet 1

Förklaring till prioriteringsklassning:

Prioritet 1: Bör utföras genom kommunal/statlig investering

Prioritet 2: Bör utföras i det fall en riktad satsning på dessa frågor sker från kommunalt/statligt håll eller i samband med exploatering

Prioritet 3: Intressant men ej nödvändig. Kommunen är positiv men åtgärden bör kunna utföras i enskild regi.

- Föreslagen ny gång-/cykelled
- Annat åtgärdsförslag
- Nytt grönstråk som blir effekten av föreslagna åtgärder

(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Åtgärdsförslag inom Kartdel D: Rosenholm-Torskors-Augerum

D:1 Ett berikat innehåll till den befintliga parken, så att den kan fungera som Grannskapspark. Prioritet 3

D:2 På ångsytan anläggs en mindre grannskapspark för Torskors. Prioritet 2

D:3 Bef. stig mellan industrier är i mycket dåligt skick. Upprustas så att den fungerar både som ridväg och promenadväg ut i naturen. Kompletteras även med trädplantering för att dölja intrycket av industrierna och för artspridning. Prioritet 1

D:4 Parkytorna i Spandelstorp är generellt torftiga och kan behöva kompletteras med planteringar, bänkar etc. I den norra delen bör ambitionsnivån vara särskilt stor, då här kan etableras en betydande grannskapspark/grön mötesplats för hela Spandelstorpsområdet. Prioritet 1

D:5 Ny gångväg längs västra sidan av Lyckebyån, med kopplingar västerut till befintliga leder. Kopplingen västerut över åkerfältet utförs lämpligen som en bredare grön zon som ger spridningsmöjligheter. Dessa åtgärder blir av särskilt stor betydelse om bebyggelseutveckling sker i området. Prioritet 1

D:6 Ett berikat innehåll till den befintliga parken, så att den kan tjäna som grannskapspark/grön mötesplats för Hässlegården. Prioritet 2

D:7 Förbindelselänken norrut från Hässlegården mot Bastasjön är ett viktigt stråk som förtjänar en ambitiösare utformning. Förslagsvis planteras detta med vegetation så att det också kan fungera som spridningskorridor. Prioritet 2

D:8 Engelska parken renoveras för att motsvara sitt historiska värde.

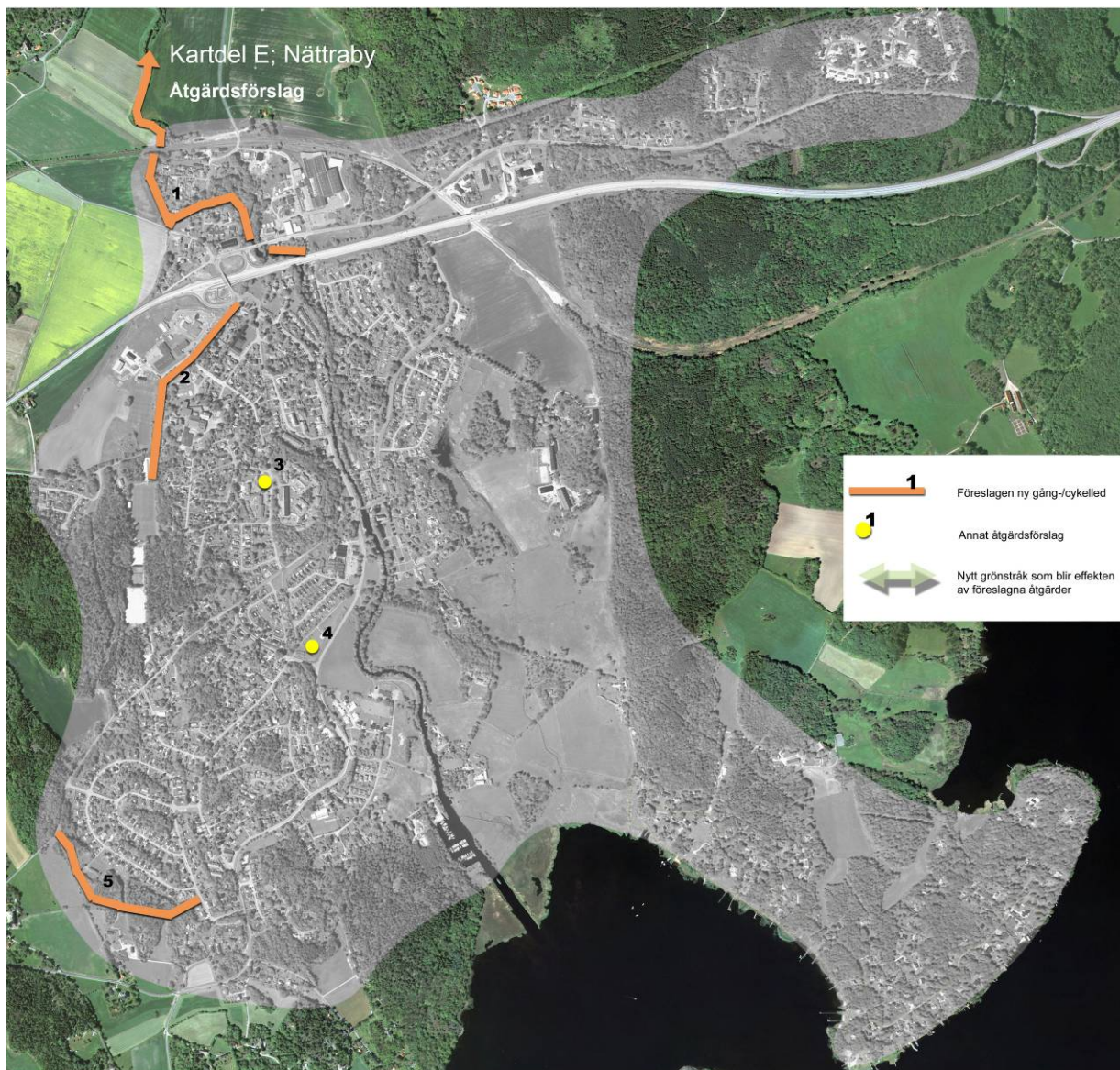
D:9 Ny grannskapspark.

Förklaring till prioritetsklassning:

Prioritet 1: Bör utföras genom kommunal/statlig investering

Prioritet 2: Bör utföras i det fall en riktad satsning på dessa frågor sker från kommunalt/statligt håll eller i samband med exploatering

Prioritet 3: Intressant men ej nödvändig. Kommunen är positiv men åtgärden bör kunna utföras i enskild regi.

(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Åtgärdsförslag inom kartdel E: Nättraby

E:1 Ny vandringsled längs Nättrabyån över den gamla bron vid E22 och vidare norrut ut i landskapet. Prioritet 1

E:2 Vägen mot idrottsplatsen görs mera anpassad för gång/cykeltrafik och trädraderna kompletteras. Detta ger i sin tur bättre förbindelser med skogsområdena väster om samhället. Prioritet 1

E:3 Den kala gräsmattan kan bli en viktig centralt placerad grannskapspark. Prioritet 3

E:4 Parken uppgraderas till en aktiv grannskapspark med högre vistelsevärde. Den kan bli ett värdefullt komplement till den mera rofyllda parken längs ån. Prioritet 3

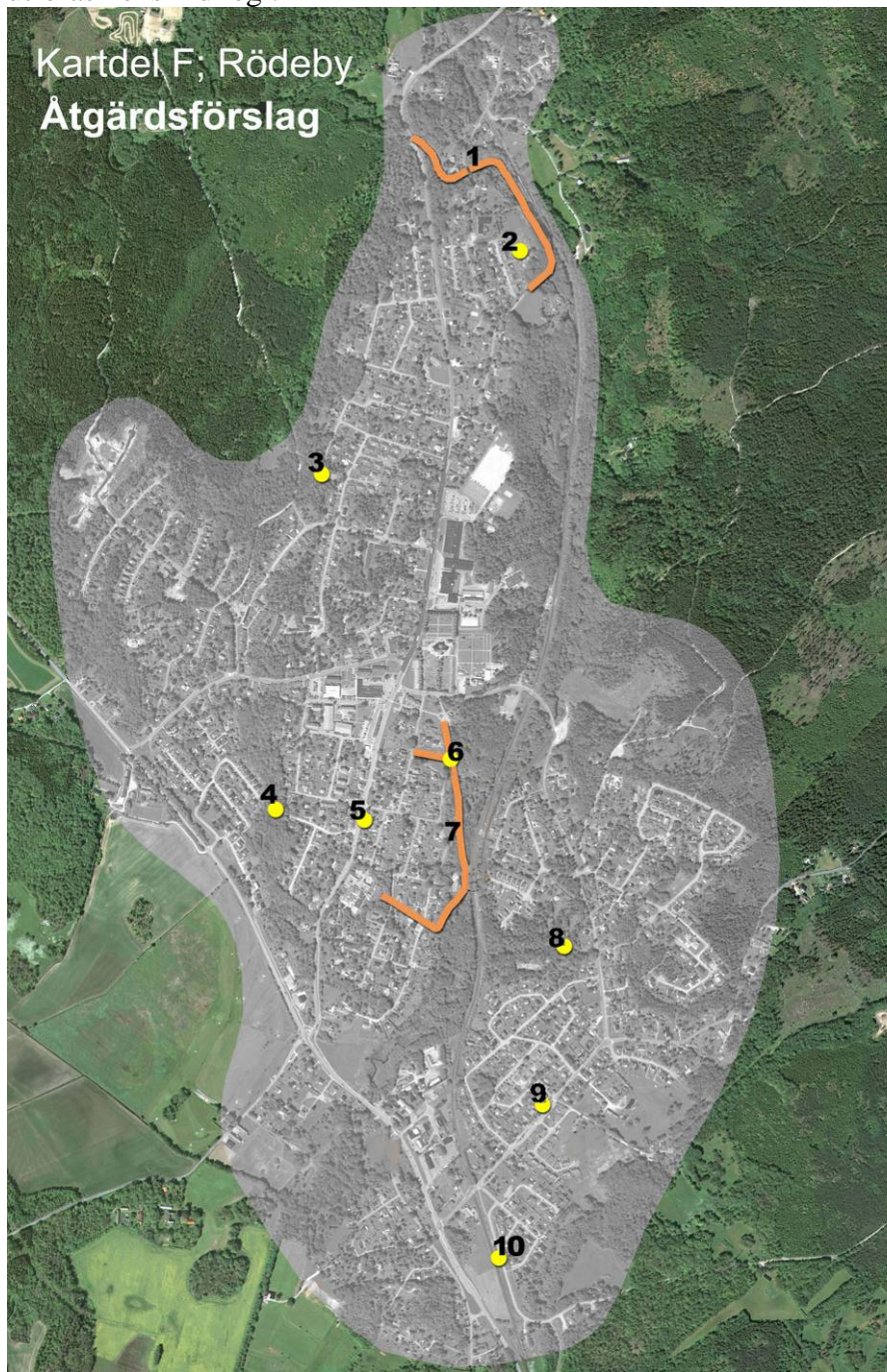
E:5 Ny gång/cykelväg som kompletterar befintliga stråk. Parken intill utvecklas till aktivitetspark för södra Nättraby. Prioritet 1

Förklaring till prioritetsklassning:

Prioritet 1: Bör utföras genom kommunal/statlig investering

Prioritet 2: Bör utföras i det fall en riktad satsning på dessa frågor sker från kommunalt/statligt håll eller i samband med exploatering

Prioritet 3: Intressant men ej nödvändig. Kommunen är positiv men åtgärden bör kunna utföras i enskild regi.

Föreslagen ny gång-/cykelled

Annat åtgärdsförslag

Nytt grönstråk som blir effekten
av föreslagna åtgärder

(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Åtgärdsförslag inom Kartdel F: Rödeby

- F:1 Ny vandringsled längs Sillestorpsån, bitvis i spännande forsmiljö. Knyter samman befintliga vandringsstigar.
- F:2 Bef. grönyta ges ett berikat innehåll, så att den kan tjäna som grannskapspark för Rödebys norra delar. Prioritet 3
- F:3 Bef. parkyta ges ett berikat innehåll, så att den kan fungera som grannskapspark för Rödebys nordvästra delar. Prioritet 3
- F:4 Där stigarna korsas i naturytan anläggs en kultiverad del som kan bli en grannskapspark för Rödebys västra delar. Prioritet 3
- F:5 Bef. cykelväg kantas av trädplanteringar. Prioritet 2
- F:6 Bef. grönyta ges ett berikat innehåll, så att den kan tjäna som grannskapspark för Rödebys centrala delar. Prioritet 2
- F:7 Nytt gång- och cykelstråk, bl a med syftet att ge boende på äldreboendet Elineberg tillgång till natur. Prioritet 2
- F:8 I naturytan anläggs en kultiverad del som kan bli grannskapspark för Rödebys östra delar. Prioritet 3
- F:9 Bef. cykelväg kantas av trädplanteringar. Prioritet 2
- F:10 Bef. cykelväg kantas av lägivande planteringar. Prioritet 2

Förklaring till prioritetsklassning:

Prioritet 1: Bör utföras genom kommunal/statlig investering

Prioritet 2: Bör utföras i det fall en riktad satsning på dessa frågor sker från kommunalt/statligt håll eller i samband med exploatering

Prioritet 3: Intressant men ej nödvändig. Kommunen är positiv men åtgärden bör kunna utföras i enskild regi.

- Föreslagen ny gång-/cykelled
- Annat åtgärdsförslag
- Nytt grönstråk som blir effekten av föreslagna åtgärder

(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Åtgärdsförslag inom Kartdel G: Jämjö

G:1 Ny vandringsled/cykelled längs Hammarbyån. Ger anslutning både till Blekingeleden och motionsspår etc. vid föreningsstugan (under genomförande). Prioritet 3

G:2 Ny promenadstig som ger anslutning både till Blekingeleden och föreningsstugan. Prioritet 3

G:3 Promenadstig på gamla banvallen uppgraderas till cykelbana mot Fågelmara. Prioritet 2

G:4 Den stora befintliga gräsytan görs tillsammans med området runt vattentornet till en grannskapspark för hela norra delen av Jämjö. Prioritet 3

G:5 Befintlig naturmarksyta (där idag hålls bl a majbål) tillgänglighetsanpassas. Prioritet 2

G:6 I naturmarksyta kan i anslutning till Folkets hus anläggas en grannskapspark för kringliggande bostadsområden. Prioritet 2

G:7 Befintlig park ges ett rikare innehåll för att kunna fungera som grannskapspark åt östra Jämjö. Prioritet 3

G:8 Befintlig gräsmatteyta ges ett rikare innehåll för att kunna fungera som grannskapspark åt södra Jämjö. Prioritet 3

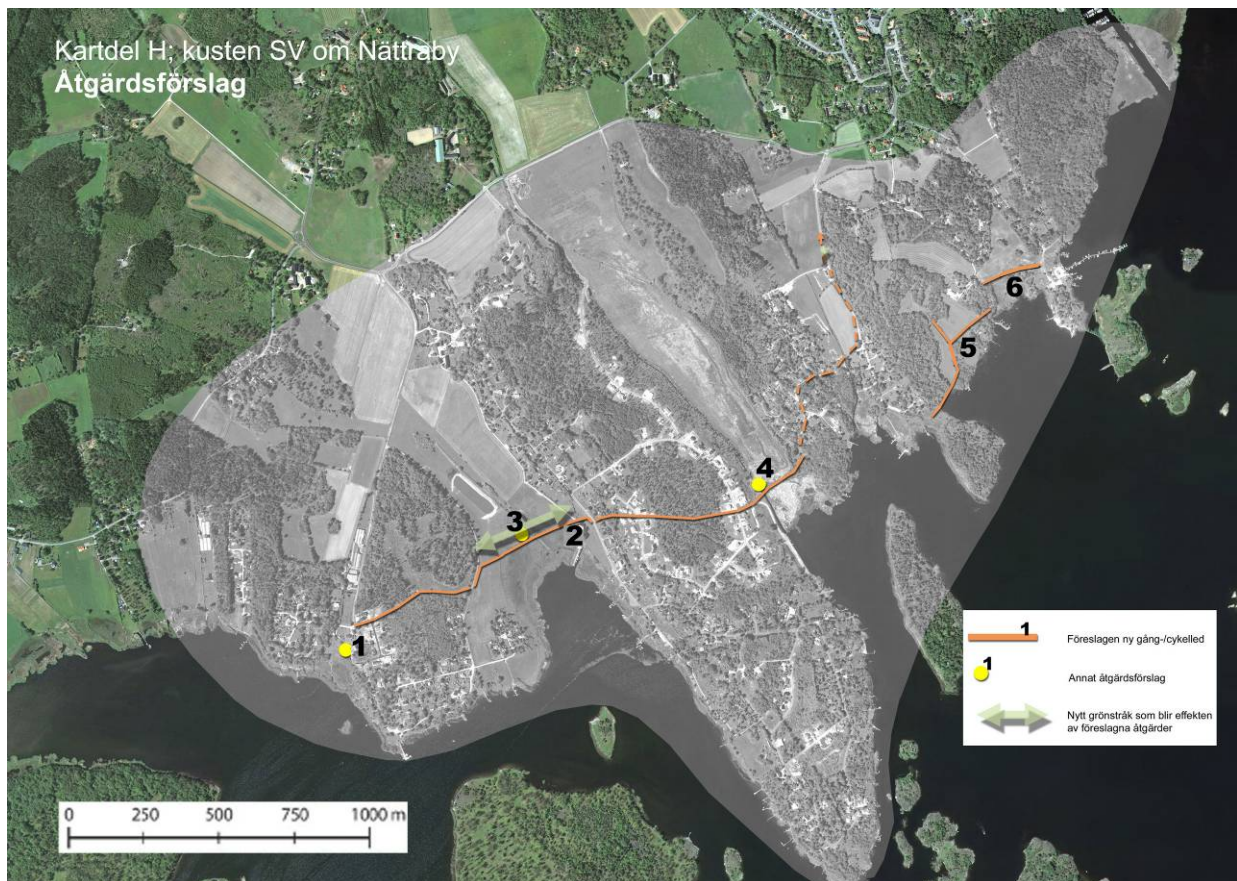
G:9 Nya gångvägar genom naturmark för att skapa anslutning till andra föreslagna leder (G:1,G:5). Prioritet 3

Förklaring till prioritetsklassning:

Prioritet 1: Bör utföras genom kommunal/statlig investering

Prioritet 2: Bör utföras i det fall en riktad satsning på dessa frågor sker från kommunalt/statligt håll eller i samband med exploatering

Prioritet 3: Intressant men ej nödvändig. Kommunen är positiv men åtgärden bör kunna utföras i enskild regi.

(samtliga kartor finns även i kartbilagan)

Åtgärdsförslag inom Kartdel H; Kusten SV om Nättraby

- H:1 Lämplig plats för grannskapspark åt Skavkulla-området. Prioritet 3
- H:2 Ny cykelled mot Nättraby förbinder de olika bebyggelseområdena Skavkulla-Sillingenäs-Mjövik. Prioritet 2
- H:3 Trädplantering längs öppen del av cykelväg – förbinder olika naturmarksytor till ett stråk. Prioritet 2
- H:4 Lämplig plats för grannskapspark åt Skillingenäs-området. Prioritet 3
- H:5 Ny promenadstig som förbinder olika kustnära naturmarksområden. Prioritet 3
- H:6 Ny promenadstig som förbinder olika kustnära naturmarksområden. Prioritet 3
- H:7 Ny cykelväg utmed kusten. Prioritet 1 (ej markerad på kartan)

Förklaring till prioritetsklassning:

Prioritet 1. Bör utföras genom kommunal/statlig investering

Prioritet 2. Bör utföras i det fall en riktad satsning på dessa frågor sker från kommunalt/statligt håll eller i samband med exploatering

Prioritet 3. Intressant men ej nödvändig. Kommunen är positiv men åtgärden bör kunna utföras i enskild regi.

1.3 Förslag på tillgänglighetshöjande åtgärder

Karlskronas grönstruktur ska i så hög grad som möjligt vara tillgänglighet för människor med funktionshinder. Råd och riktlinjer för hur detta kan anordnas finns t ex att läsa i skriften ”Tillgång till naturen för människor med funktionshinder” (Lundell 2005). Landskapet i Karlskrona kommun ger inte de bästa förutsättningarna för att göra hela grönstrukturen tillgänglig. De gröna ytorna utgörs ofta av uppstickande bergknallar med stora inbördes nivåskillnader och branta lutningar. Tillgänglighet för funktionshindrade är därför en större utmaning i Karlskrona än i många andra kommuner. En möjlig väg att gå är att tillgängliggöra de grönområden som har bäst förutsättningar för detta och att låta vissa områden med dramatisk kupering förbli svårtillgängliga, om det visar sig att rampbyggnader m m kommer att förta viktiga upplevelsemässiga kvalitéer, eller t o m hota naturvärden. I förslagskartorna i avsnitt 1.2 anges ett antal olika platser där det kan vara befogat och rimligt med tillgänglighetshöjande åtgärder.

Bilaga 3

Specifikation avseende begreppet "naturvärden" i tabell 1

Naturvärden har bedömts utifrån följande kriterier:

- Förekomst av
 - Rödlistade arter? (nyckelbiotop)
 - Vedskalbaggar storsvampar lavar ryggradsdjur ..mossor kärlväxter landlevande mollusker
 - Skyddad natur
 - Natura 2000-område naturreservat naturminnen strandskydd Biotopskydd (gäller jordbruksmark) övrigt
 - Gamla ekbestånd (> 100år)?
 - Gammal bokskog (>100 år)?
 - Avenbokskog?
 - Ädellövrík brantskog?
 - Talldominerad gammal blandskog?
 - Trädbärande äng?
 - Döende och död ved?
- Kontinuitet av viktiga livsmiljöer?
- Storlek på området?
- Graden av mosaikkarakter (mångformighet och diversitet av arter, naturtyper vilket speglas i växtslag, ljusställgång, markfuktighet)?
- Vattenpåverkad mark (t.ex. mader, våtmark, översilning)?
- Orördhet/naturlighet?
- Ekologisk funktion?
 - Spridningskorridor reproduktion födosök dagvattenfiltrering
 - Bullerdämpande och luftrenande övrigt
- Ekologisk känslighet?
- Utvecklingspotential för biologiska värdena?

Bilaga 4

Exempel på klassningsprotokoll avseende grönytekvalité Karlskrona Grönstrukturplan 2008

Tabell 1: Grönytekvalité Karlskrona Grönstrukturplan 2008				
Datum: 2008-02-18		Storlek på området: cirka 0,2 ha		
PLATSENS NAMN: Björkholmen (Kilströmskajen)				
Tillgänglighet: God (plant, god standard stigar) ☐ Medelgod ☐ Begränsad (kuperat, hinder) ☒				
Platsens användning och värden - kryssa i (lämna okryssad om platsen saknar värde)	1. högt värde (rödlistade arter, skyddad natur o dyl. = 1 p)	2. visst värde (0,5 p)	Värde för avgränsat område	Värde för hela kommunen (tätorten)
Kunskapsvärden: Kulturhistoria	-	- X	-	-
Odlingslandskap	-	-	-	-
Naturvärden (botanik, zoologi)	-	-	-	-
Hydrologi	-	-	-	-
Geovetenskap	-	- X	-	-
Upplevelsevärden: Grön oas	-	- X	-	-
Vila	-	- X	-	-
Naturupplevelser (t.ex. blomning, blomprakt)	-	- X	-	-
Utblick (utsikt)	- X	-	-	- X
Rofyllighet (tystnad)	-	- X	-	-
Vattenkontakt	- X	-	-	-
Folkliv	-	-	-	-
Kulturmiljö	-	-	-	-
Bruksvärden: Hundliv	-	-	-	-
Bad	-	-	-	-
Bollspel	-	-	-	-
Ridning	-	-	-	-
Båtliv	- X	-	-	-
Fiske	- X	-	-	-
Evenemang	-	-	-	- X
Gatusport (skateboard, inlines m.m.)	-	-	-	-
Lek (lek område och	-	- X	-	-

naturlek, åka pulka)				
Sportaktiviteter (både sommar och vinter)	-	-	-	-
Mötesplats	-	-	-	-
Sola	-	X	-	-
Odling	-	-	-	-
Picknick	-	-	X	-
Promenad	-	-	X	-
Pedagogiska värden (naturguidning, exkursioner, ur& skurdagis etc)	-	-	-	-
Ekosystemtjänster (dagvatteninfiltration, bullerdämpning, luftrening, födosök, reproduktion, spridningskorridor m.m.)	-	-	X	-
SUMMA (antal poäng)	-	5	-	5
TOTALSUMMA:			-	10
Annat:				
<p>Platsens tider: årstid: vinter vardag X helg ☐ morgon ☐ dagtid X kväll ☐</p> <p>Platsens miljö: hårdgjord mark ☐ parkmark ☐ park/natur ☐ naturmark ☐ odlingsmark ☐ privat ☐ offentlig ☐ halvprivat X</p> <p>Platsens brister: tråkig/oattraktiv ☐ nedsliten X dåligt skött ☐ dåligt städad ☐ otrygg ☐ trafikfarlig ☐ bullerstörd ☐ privatiserad X ekologisk känslig ☐</p> <p>Annat: idagsläget ruderat kvartersmark som kan utvecklas till en mera lättillgänglig grönyta. Passage mellan småbåtshamnen och bergknallen måste bl.a. anordnas</p> <p>Platsens utvecklingspotential: stor X liten för barn ☐ för ungdomar X för vuxna X för gamla ☐ för funktionshindrade ☐</p>				

Poängsumman för respektive kolumn räknas ihop för att kunna överföras till tabell 2 Varje kryss i kolumn 1 ger 1 poäng, i kolumn 2 ger 0,5 p. Totalsumma på 0 – 10 indikerar en plats med lägre kvalitéer (renderar 1 poäng i tabell 2) och 11-30 poäng indikerar en plats med högre kvalitéer (renderar 2 poäng i tabell 2)

Tabell 2: Tillgång/brist hos olika bostadsområden				
	Mycket gles bebyggelse (typ villastad) = 3 startpoäng	Gles bebyggelse (typ radhus, miljonprogram) = 2 startpoäng	Tät bebyggelse (typ storgård) = 1 startpoäng	Mkt. tät bebyggelse (innerstad) = 0 startpoäng
Gröning (min. 0,2 ha) inom 200 m? (högkval. 2p, lågkval. 1p)	-	-	-	- 1
Stadsdelspark (min.1 ha) inom 500 meter? (högkval. 2p, lågkval. 1p)	-	-	-	- 0
Större naturområde inom 800 m? (högkval. 2p, lågkval. 1p)	-	-	-	- 2
Måste barriär korsas för att nå grönområde? (-1 p per barriär)	-	-	-	- -1
Utsikt över/närhet till vatten? (1 p)	-	-	-	- 1
Anknytning till grönt stråk? (1 p)	-	-	-	- 0
SUMMA	-	-	-	- 3

